

VALTIOKONTTORIN JULKAISUJA | KESTÄVÄ KEHITYS, VASTUULLISUUS | 5/2025

Yhteistyötä kestävä tulevaisuuden raken- tamiseksi

**Yhteenveto ja näkökulmia valtionhallinnon kestävyys- ja vastuullisuus-
raporteista vuodelta 2024**

Netta Jakola, Katri Kanerva ja Oona Vehmas

Kestävyys
yhdessä

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Kuvailulehti

Julkaisija: Valtiokonttori		Julkaisupäivämäärä: 25.9.2025	
Tekijät: Netta Jakola, Katri Kanerva ja Oona Vehmas		Julkaisun teema: Kestävä kehitys, vastuullisuus	
Julkaisun nimi: Yhteistyötä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi Yhteenveto ja näkökulmia valtionhallinnon kestävyys- ja vastuullisuusraporteista vuodelta 2024		ISSN/ISBN: ISSN 2489-4761 (Valtiokonttorin julkaisuja), ISSN 2953-8432 (Yhteenveto ministeriöiden, virastojen...) / ISBN 978-951-53-3905-8	
Tiivistelmä: Valtiokonttori suosittelee, että kaikki valtion ministeriöt, virastot ja laitokset laatisivat toiminnastaan kestävyysraportin vuosittain. Raportissa organisaatioiden toivotaan kuvaavan, miten ne edistävät keskeisimmiksi tunnistamiensa 3–5 YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista (toiminnan kädenjälki), ja kuinka ne huolehtivat toiminnastaan aiheutuvista suorista vaikutuksista toimintaympäristöönsä (toiminnan jalanjälki). Tässä yhteenvedossa kootaan yhteen valtion- ja julkishallinnon organisaatioiden vuotta 2024 käsittelevät kestävyys- ja vastuullisuusraportit, jotka ovat järjestyksessään jo neljännet. Tarkoituksena on luoda kokonaiskuva siitä, miten organisaatioissa on vuoden aikana edistetty kestävyyttä. Yhteenvedossa on huomioitu 60 valtion- ja julkishallinnon organisaation raporttia. Vuoden 2024 raporteissa tunnistetuimmat ja vähiten tunnistetut tavoitteet ovat pitkälti samoja kuin viime vuosina, vaikka tavoitteiden keskinäinen järjestys onkin hieman vaihdellut. Useimmin tunnistettiin tavoite 13 (ilmastotekoja). Seuraavaksi useimmin tulivat tunnistetuiksi tavoitteet 12 (vastuullista kuluttamista), 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) sekä 8 (ihmisarvoista työtä ja talouskasvua). Kaikkein harvimmin tunnistettiin tavoite 1 (ei nälkää). Seuraavaksi harvimmin tunnistettiin tavoitteet 2 (ei nälkää), 6 (puhdas vesi ja sanitaatio) ja 14 (vedenalainen elämä). Suurin osa organisaatioista käsittelee raporteissaan myös jalanjälkeään. Raporteissa kuvatuin jalanjäljen osa-alue oli ekologinen jalanjälki ja toiseksi kuvatuin sosiaalinen jalanjälki. Ekologisen jalanjäljen yhteydessä raportoidaan useimmiten hankinnoista, toimitiloista, jätteistä ja matkustamisesta. Sosiaalisen jalanjäljen osalta taas korostuvat henkilöstön hyvinvointiin, osaamiseen, tasa-arvoon, ja yhdenvertaisuuteen liittyvät teemat. Taloudellisen jalanjäljen yhteydessä käsitellään erityisesti julkisten varojen vastuullista käyttöä. Kestävyys- ja vastuullisuusraporteista voidaan poimia treندهjä, jotka kertovat toimintaympäristön muutoksista. Vuoden 2024 vastuullisuusraporteissa kerrottiin usein valtionhallintoon kohdistuneiden säästöjen vaikutuksista organisaation toimintaan ja kestävyystyöhön. Lisäksi kestävyystyötä käsiteltiin osana laajaa turvallisuutta ja sen vahvistamista. Myös tekoälyn strategisen ja eettisen käytön kehittäminen on ollut valtionhallinnossa ajankohtaista. Tarve kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi on edelleen suuri, sillä on arvioitu, ettei nykytahdilla yhtäkään kestävän kehityksen tavoitetta tulla maailmanlaajuisesti saavuttamaan aikataulussa. Suomi sijoittuu YK:n jäsenvaltioista ensimmäiseksi kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpanossa, mutta myös Suomessa moniin tavoitteisiin liittyy edelleen merkittäviäkin haasteita. Valtion- ja julkishallinnon panosta tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaankin nyt ja jatkossa.			
Asiasanat:		kestävä kehitys, kestävyysraportointi, vastuullisuusraportointi, agenda2030, kestävyys, vaikuttavuus, vastuullisuus	
Kieli:	suomi, ruotsi	Sivumäärä:	83
Julkaisujen myynti/ jakelu:	Valtiokonttori		

Description sheet

Published by: State Treasury		Publication date: 25/09/2025	
Authors: Netta Jakola, Katri Kanerva ja Oona Vehmas		Theme of publication: Sustainable Development, sustainability	
Title of publication: Yhteistyötä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi Yhteenveto ja näkökulmia valtionhallinnon kestävyys- ja vastuullisuusraporteista vuodelta 2024		ISSN/ISBN: ISSN 2489-4761 (Valtiokonttorin julkaisu), ISSN 2953-8432 (Yhteenveto ministeriöiden, virastojen...) / ISBN 978-951-53-3905-8	
Abstract: The State Treasury recommends that all central government ministries, agencies, and institutions draw up annual sustainability reports on their activities. These organisations are asked to describe how they have promoted the achievement of the 3–5 key UN Sustainable Development Goals they have identified for their activities (handprint) and how they have addressed the direct impacts of these activities on their operating environment (footprint). This summary compiles the sustainability and responsibility reports of central government and public administration organisations for 2024, marking the fourth edition of such reports. The aim is to formulate an overall picture of how these organisations have promoted sustainability throughout the year. The summary includes 60 reports from central government and public administration organisations. The most and least frequently identified targets in the 2024 reports were largely the same as in recent years, although the order of the targets has varied slightly. The most frequently identified SDG was 13 (Climate Action). The next most frequently identified SDGs were 12 (Responsible Consumption and Production), 16 (Peace, Justice and Strong Institutions), and 8 (Decent Work and Economic Growth). The least identified SDG was 1 (No Poverty). The next least frequently identified SDGs were 2 (No Hunger), 6 (Clean Water and Sanitation), and 14 (Life Below Water). Most organisations also used their reports to consider their footprints: they primarily focused on their ecological footprint, and then on their social footprint. The most frequently reported ecological footprint-related themes were procurements, premises, waste, and travel. In the case of social footprints, most organisations highlighted themes related to personnel well-being, competence, equality, and non-discrimination. In the case of economic footprints, the organisations focused particularly on the responsible use of public funds. The sustainability and responsibility reports showed trends indicating changes in the organisations' operating environments. The sustainability reports for 2024 often highlighted how the cuts to the central government's finances had affected each organisation's operations and sustainability work. The reports also discussed sustainability work as part of Finland's comprehensive security and the efforts to strengthen it. The development of the strategic and ethical use of artificial intelligence has also been a topical issue in central government. The need for promoting the SDGs remains high as it has been estimated that, at the current pace, none of the SDGs will be achieved on schedule across the globe. Finland ranks first out of the UN's member states in the implementation of the SDGs, but many of their objectives continue to pose significant challenges in Finland as well. That is why the central government's and public administration's contribution to achieving the SDGs is needed both now and in the future.			
Keywords:	sustainable development, sustainability reporting, agenda2030, sustainability, impact, responsibility		
Language:	Finnish, Swedish	Pages:	83
Publication sales/distribution:	State Treasury		

Yhteenvedossa käytetyt lyhenteet

Tässä yhteenvetoraportissa on käytetty seuraavia lyhenteitä ja nimiä:

Fimea	Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus
Kela	Kansaneläkelaitos
Luke	Luonnonvarakeskus
LVM	Liikenne- ja viestintäministeriö
MMM	Maa- ja metsätalousministeriö
OKM	Opetus- ja kulttuuriministeriö
OM	Oikeusministeriö
Palkeet	Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus
PLM	Puolustusministeriö
SDG	<i>Sustainable Development Goal</i> (eng.), Yhdistyneiden kansakuntien Agenda2030-toimintaohjelman kestävän kehityksen tavoite
SM	Sisäministeriö
STM	Sosiaali- ja terveysministeriö
STUK	Säteilyturvakeskus
Syke	Suomen ympäristökeskus
TEM	Työ- ja elinkeinoministeriö
THL	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Traficom	Liikenne- ja viestintävirasto
Tukes	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
UM	Ulkoministeriö
Valtori	Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus
Valvira	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
VM	Valtiovarainministeriö
VNK	Valtioneuvoston kanslia
YM	Ympäristöministeriö

Sisällysluettelo

Esipuhe	7
1 Kestävyystyö ja -raportointi valtiolla	8
2 Raportit kuvaavat sitoutumista ja toimintaympäristöä	9
2.1 Toiminnastaan raportoineet organisaatiot	9
2.2 Kestävyys- ja vastuullisuusraporttien keskeiset tunnusluvut	11
2.3 Vuoden 2024 trendejä ja ilmiöitä	12
3 Kestävän kehityksen työ hallinnonaloilla	18
3.1 Valtioneuvosto	18
3.1.1 Valtioneuvoston kanslia	18
3.1.2 Ulkoministeriö	18
3.1.3 Oikeusministeriö	18
3.1.4 Sisäministeriö	19
3.1.5 Puolustusministeriö	21
3.1.6 Valtiovarainministeriö	21
3.1.7 Opetus- ja kulttuuriministeriö	23
3.1.8 Maa- ja metsätalousministeriö	24
3.1.9 Liikenne- ja viestintäministeriö	26
3.1.10 Työ- ja elinkeinoministeriö	27
3.1.11 Sosiaali- ja terveysministeriö	28
3.1.12 Ympäristöministeriö	30
3.2 Muu valtion- ja julkishallinto	30
3.2.1 Eduskunta	30
3.2.2 Muut toimijat	31
4 Millainen kädenjälki valtionhallinnon organisaatioilla on?	33
4.1 Useimmin tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet	35
4.1.1 SDG 13: Ilmastotekoja	35
4.1.2 SDG 12: Vastuullista kuluttamista	38
4.1.3 SDG 16: Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto	41
4.1.4 SDG 8: Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua	44
4.2 Melko usein tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet	47
4.2.1 SDG 17: Yhteistyö ja kumppanuus	47
4.2.2 SDG 3: Terveystä ja hyvinvointia	49
4.2.3 SDG 5: Sukupuolten tasa-arvo	52
4.2.4 SDG 9: Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	54

4.2.5	SDG 10: eriarvoisuuden vähentäminen.....	57
4.3	Harvimminkin tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet	60
4.3.1	SDG 11: Kestävät kaupungit ja yhteisöt	60
4.3.2	SDG 4: Hyvä koulutus.....	62
4.3.3	SDG 15: Maanpäällinen elämä.....	65
4.3.4	SDG 7: Edullista ja puhdasta energiaa.....	67
4.3.5	SDG 2: Ei nälkää	68
4.3.6	SDG 6: Puhdas vesi ja sanitaatio	70
4.3.7	SDG 14: Vedenalainen elämä	72
4.3.8	SDG 1: Ei köyhyyttä.....	74
5	Millaisen jalanjäljen organisaatiot jättävät?	76
5.1	Ekologinen jalanjälki	76
5.2	Sosiaalinen jalanjälki	77
5.3	Taloudellinen jalanjälki.....	79
5.4	Muut jalanjäljen sisällöt.....	79
6	Johtopäätökset	81
6.1	Haasteita tavoitteiden ja mittareiden asettamisessa	81
6.2	Pro gradu -tutkielmassa tarkasteltiin valtionhallinnon kestävyysraportointia.	82
6.3	Hanke tukemaan valtionhallinnon luontotyötä	83
Liitteet		84
Lähdeluettelo		100

Esipuhe

Valtionhallinnon raportointia kevennetään myös kestävyystyössä

Valtion kestävyysraportti kokoaa jo neljättä kertaa valtion- ja julkishallinnon organisaatioiden tekemän kestävyystyön raportoinnin yksiin kansiin. Yhteenvetoraportissa mukana olevat valtioneuvoston ja eduskunnan alaiset organisaatiot sekä muut julkishallinnon organisaatiot kuvaavat raporteissaan YK:n kestävä kehityksen Agenda2030-tavoitteita. Laadittujen raporttien perusteella kestävyystyö on saanut varsin vakiintuneen aseman osana organisaatioiden toimintaa.

Kestävän kehityksen maavertailussa Suomi sijoittuu jälleen kestävä kehityksen toimeenpanon kärkipaikalle – kuin majakka, joka loistaa suuntaa. Silti horisontissa näkyy vielä matkaa; elämme vuotta 2025 ja Agenda2030-tavoitteet haastavat meitä jatkamaan työtä. Kestävän tulevaisuuden rakentamisessa on kyse yhteistyöstä ja koko yhteiskunnan osallistumisesta. Tässä yhtälössä myös valtionhallinnon organisaatioilla on merkittävä rooli.

Jaamme valtionhallinnossa samanlaiset toimintaympäristön muutostekijät, uhkakuvat ja mahdollisuudet – toki organisaatioidemme tehtävien ja painotusten kautta. Taloudellinen niukkuus haastaa hallinnolle osoitettuja tehtäviä ja velvoitteita, ja myös organisaatioissa tehtävää kestävyystyötä.

Osana valtionhallinnon säästöjä hallitus on päättänyt keventää hallinnon menettelytapoja ja raportointia, ja luopua muun muassa valtion kestävyysraportoinnista. Tämä merkitsee sitä, että kestävyystyö ei enää tarvitse ulkoista ohjausta ja raportointia, vaan se on juurtumassa osaksi organisaatioiden arkea, strategioita ja arvoja.

On aika luottaa siihen, että valtion- ja julkishallinnon organisaatiot kantavat kestävyden viestiä omilla siivillään. Valtionhallinnon yhteiset julkisen johtamisen periaatteet, kestävyys, vaikuttavuus, yhteistyö, ratkaisukeskeisyys, osaaminen ja eettisyys vievät työtä eteenpäin. Tämä on uusi vaihe, jossa vahvuutemme eivät raporttien myötä katoa, vaan näkyvät teoissa ja ratkaisuissa, jotka rakentavat kestävä tulevaisuutta.

Liisa Räsänen
Valtiokonttorin pääjohtaja

1 Kestävyystyö ja -raportointi valtiolla

Tämä järjestyksessään neljäs kestävyys- ja vastuullisuusraporttien yhteenveto kokoaa yksiin kansiin vuotta 2024 käsittelevät raportit. Valtiokonttori suositaa kaikkia valtion ministeriöitä, virastoja ja laitoksia laatimaan toiminnastaan kestävyysraportin vuosittain. Raportoinnissa suositellaan hyödynnettävän valtionhallinnon yhtenäistä kestävyysraportoinnin viitekehystä *Kestävyysraportointi valtionhallinnossa* (VK/3503/2024).

Yhdistyneiden kansakuntien **Agenda2030-toimintaohjelma** on globaali viitekehys kestävän kehityksen työlle vuosille 2015–2030.

Toimintaohjelma sisältää **17 kestävän kehityksen tavoitetta**, jotka muodostavat myös **pohjan Valtiokonttorin kestävyysraportoinnin ohjeelle**. Osoitteesta kestavakehitys.fi on saatavilla lisätietoa kestävän kehityksen tavoitteista ja toimintaohjelmasta.

Valtiokonttorin ohjeistus päivitettiin joulukuussa 2024. Samalla päivitettiin termistöä. Uudessa ohjeistuksessa puhutaan *vastuullisuusraportoinnin* sijaan *kestävyysraportoinnista*. Muutos näkyy myös tässä yhteenvedossa. Raportoivat organisaatiot voivat käyttää raportistaan joko aiempaa nimitystä vastuullisuusraportti tai päivittää nimen ohjeistuksen mukaisesti kestävyysraportiksi. Myös yhdistelmänimi on mahdollinen.

Käsitteen päivitys tehtiin, jotta termistö olisi yhdenmukainen eurooppalaisen ja kansallisen sääntelyn kanssa. Termi *kestävyys* viittaa *vastuullisuutta* voimakkaammin toiminnan kehittämiseen kestävän kehityksen mukaisesti. Kestävän kehityksen tavoitteet rakentavat perustan valtionhallinnon organisaatioiden kestävyys- ja vastuullisuustyölle.

Valtiokonttori kokoaa julkaistuista raporteista yhteenvedon vuosittain.

Tavoitteena on luoda valtionhallinnon sidosryhmille ja valtionhallinnolle itselleen kokonaiskuva valtionhallinnossa tehtävästä työstä kestävän kehityksen edistämiseksi.

Yhteenvedon tarkoituksena ei ole raporttien tarkastus, arviointi tai varmennus.

Valtiokonttorin ohjeistus rakentuu kahden käsitteen varaan. Toiminnan **kädenjäljellä** viitataan organisaation **yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen**. Sillä kuvataan, miten organisaatio on omalla ydintoiminnallaan ja siihen liittyvillä valinnoillaan edistänyt YK:n Agenda2030-toimintaohjelman kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista. Valtiokonttori suosittelee, että organisaatiot tunnistaisivat oman toimintansa kannalta keskeisimmät kestävän kehityksen tavoitteet. Rajausta auttaa organisaatiota kohdentamaan resursseja tehokkaasti niihin kestävyiden osa-alueisiin, joihin organisaatio voi merkittävimmin omalla toiminnallaan vaikuttaa.

Toiminnan **jalanjäljellä** taas tarkoitetaan raportoivan organisaation **toiminnasta aiheutuvia suoria vaikutuksia sen toimintaympäristöön**. Jalanjälkeä on hahmoteltu Valtiokonttorin ohjeistuksessa kolmijaon avulla. Jalanjälki voidaan jakaa ekologiseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen osa-alueeseen. Lisäksi kolmijaon rinnalle on myös noussut enenevissä määrin kulttuurinen osa-alue.

Tarve kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi on edelleen suuri sekä kansallisesti että kansainvälisesti. YK:n vuoden 2025 maavertailussa arvioidaan, että vuoteen 2030 mennessä yhtäkään kestävän kehityksen tavoitetta ei saavuteta ja että vain 17 prosenttia alatavoitteista saavutetaan. Suomi saavutti vuonna 2025 jälleen ensimmäisen sijan kansainvälisessä arvioinnissa. Myös Suomella riittää tehtävää tavoitteiden saavuttamiseksi.¹

¹ Sachs et al. 2025.

2 Raportit kuvaavat sitoutumista ja toimintaympäristöä

2.1 Toiminnastaan raportoineet organisaatiot

Tässä vuotta 2024 käsittelevässä kestävyys- ja vastuullisuusraporttien yhteenvedossa tuodaan yksiin kansiin 60 raporttia. Yhteenvedossa on pääasiassa huomioitu ne raportit, joissa on sovellettu Valtiokonttorin antamaa ohjetta, jotka on julkaistu kesäkuuhun 2025 mennessä ja joista Valtiokonttori on saanut tiedon. Määräaikaan mennessä raportteja vastaanotettiin eduskunnan hallinnonalan lisäksi kaikilta valtioneuvoston alaisilta hallinnonaloilta. Lisäksi kuudelta valtionhallinnon ulkopuoliselta toimijalta, kuten välillisen julkishallinnon organisaatioilta vastaanotetut raportit on sisällytetty osaksi tätä yhteenvedoa. Raportoineet organisaatiot löytyvät luvusta 3 sekä liitteestä 1.

Raportoinnin kattavuutta tarkastellaan tässä yhteenvedossa kirjanpitoyksikkö- ja henkilötövuositasolla keskittyen pääsääntöisesti valtioneuvoston alaiseen toimintaan. Kirjanpitoyksikkötasoinen tarkastelu perustuu valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) mukaiseen jaotteluun, jossa kirjanpitoyksiköitä ovat toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaiset kokonaisuudet. Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti kestävyys- tai vastuullisuusraportin voi laatia organisaatioiden harkinnan perusteella joko hallinnonala-, kirjanpitoyksikkö- tai virastotasolla.

Kirjanpitoyksiköt laativat toiminnastaan tilinpäätöksen, joten kirjanpitoyksikkötasoinen raportointi on usein organisaatioille luontevaa. Kuitenkin toisinaan voi olla niin, että kirjanpitoyksikön sisällä on useampi organisaatio, joilla on keskenään hyvin erilaista ydintoimintaa. Tällöin luonteva kestävyysraportoinnin taso on kirjanpitoyksikön sijaan organisaatiotasoinen raportointi.

Vuoden 2024 raporttien joukossa on esimerkkejä kaikista toteutusvaihtoehdoista. Yleisimmin raportti laaditaan kirjanpitoyksiköiden tasolla. Toisaalta vuonna 2024 esimerkiksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kirjanpitoyksiköstä tuotettiin useampia raportteja, kun THL, Niuvanniemen sairaala ja Vanhan Vaasan sairaala raportoivat kestävyystyöstään omilla raporteillaan. Puolustushallinto taas on kaikkina raportointivuosina laatinut hallinnonalakohtaisen raportin, joka kuvaa sekä puolustusministeriön että Puolustusvoimien toimintaa.

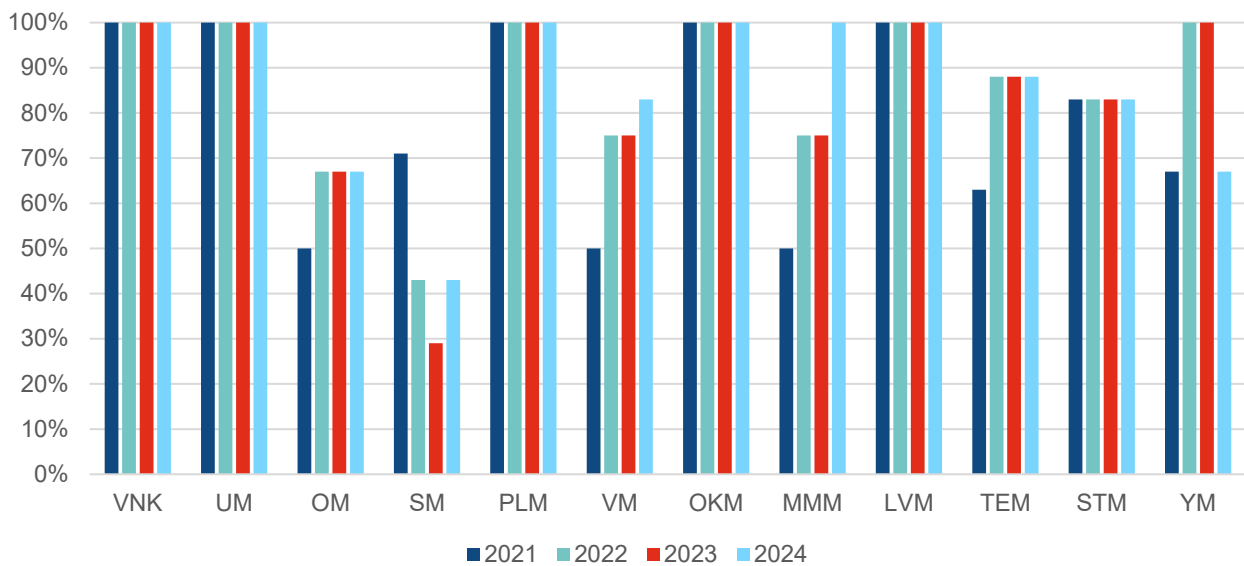
Taulukko 1: Julkaistut kestävyys- ja vastuullisuusraportit hallinnonaloittain (valtioneuvoston alainen toiminta)

Hallinnonala	Julkaistuja raportteja *	Raportin julkaisseet kirjanpitoyksiköt **	Kirjanpitoyksiköt yhteensä ***	Raportin julkaisseiden kirjanpitoyksiköiden osuus
Valtioneuvoston kanslia	1	1	1	100 %
Ulkoministeriö	1	1	1	100 %
Oikeusministeriö	4	4	6	67 %
Sisäministeriö	4	3	7	43 %
Puolustusministeriö	1	2	2	100 %
Valtiovarainministeriö	10	10	12	83 %
Opetus- ja kulttuuriministeriö	7	6	6	100 %
Maa- ja metsätalousministeriö	4	4	4	100 %
Liikenne- ja viestintäministeriö	4	4	4	100 %
Työ- ja elinkeinoministeriö	7	7	8	88 %
Sosiaali- ja terveysministeriö	7	5	6	83 %
Ympäristöministeriö	2	2	3	67 %
Yhteensä	52	49	60	86 %
* Tässä sarakkeessa esitetyt luvut sisältävät hallinnonalalla julkaistujen raporttien määrän kokonaisuudessaan riippumatta siitä, onko raportin tuottanut organisaatio kirjanpitoyksikkö vai ei. Tästä syystä tässä sarakkeessa esitetty luku voi olla suurempi kuin hallinnonalan kirjanpitoyksiköiden määrä. ** Tässä sarakkeessa esitetyt luvut sisältävät hallinnonalalla julkaisujen raporttien määrän kirjanpitoyksikkötasolla. Yhdestä kirjanpitoyksiköstä voi olla tuotettu useampi erillinen raportti. *** Ympäristöministeriön hallinnonalalla oli vielä vuonna 2024 kolme kirjanpitoyksikköä. Vuonna 2025 Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA lakkautettiin ja sen tehtävät siirrettiin osaksi valtion tukeman asuntorakentamisen keskusta, joka on osa ympäristöministeriötä. Ara ei siten raportoinut vuoden 2024 kestävästä kehityksestä työstään.				

Hallinnonaloittain tarkasteltuna valtioneuvoston kanslian, ulkoministeriön, puolustusministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, ympäristöministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön jokainen hallinnonalan kirjanpitoyksikkö on julkaissut kestävyys- tai vastuullisuusraportin vuodelta 2024. Näistä hallinnonaloista kuitenkin valtioneuvoston kanslia ja ulkoministeriö koostuvat vain yhdestä kirjanpitoyksiköstä. Muilla hallinnonaloilla raportoinnin kattavuus oli vuonna 2024 43 prosentin ja 88 prosentin välillä. Raportoinnin kattavuutta tarkasteltaessa on hyvä pitää mielessä se, että kirjanpitoyksiköiden määrä hallinnonalojen välillä vaihtelee suuresti. Pienimmillä hallinnonaloilla on vain yksi kirjanpitoyksikkö, kun suurimmalla hallinnonalalla eli valtiovarainministeriön hallinnonalalla on kaksitoista kirjanpitoyksikköä.

Julkaistujen raporttien määrä on hieman vaihdellut vuosittain. Kuvio 1 kuvaa hallinnonalakohtaista vaihtelua raportointimäärissä. Kokonaisuutena tarkasteltuna julkaistujen raporttien määrä on kuitenkin pysynyt melko tasaisena, mikä voi osaltaan kertoa raportointikäytännön vakiintumisesta monissa organisaatioissa.

Kuvio 1: Kestävyys- ja vastuullisuusraportin julkaisseiden kirjanpitoyksiköiden osuus hallinnonalan kaikista kirjanpitoyksiköistä (%) vuosina 2021–2024

2.2 Kestävyys- ja vastuullisuusraporttien keskeiset tunnusluvut

Valtiokonttori kerää raporteista keskeisiä tietoja ja tunnuslukuja, jotka esitellään alla olevassa taulukossa. Tässä yhteenvedossa on huomioitu 60 kestävyys- ja vastuullisuusraporttia, joista 54 on julkaistu valtionhallinnossa. Muun julkishallinnon organisaatioiden raporteja on huomioitu kuusi kappaletta.

Raportoinnin piirissä oli vuonna 2024 raporttien osalta 54 629 henkilötyövuotta valtioneuvoston kaikkiaan 79 781 henkilötyövuodesta (68,5 %). Luku on hieman suurempi kuin vuonna 2023 (51 922, 65 %).

Tavoitteita on tunnistettu kaikkiaan 228, mikä on hieman vähemmän kuin viime vuonna, jolloin tavoitteita tunnistettiin 260 (ks. liite 3). Raporttien pituus oli keskimäärin 22 sivua. Useimmin raportit oli toteutettu PDF-tiedostona. Ruotsin kielelle käännettiin noin 40 prosenttia raporteista, kun taas englanninkieliset käännösversiot olivat harvinaisempia. Lisäksi raportit oli tyypillisimmin nimetty Valtiokonttorin uuden ohjeistuksen mukaisesti kestävyysraporteiksi.

Taulukko 2: Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporttien keskeiset tunnusluvut

Julkaistut raportit		60
Raportoinnin piirissä olevat henkilötövuodet (valtionneuvoston alaiset)		68,5 %
Tunnistettujen tavoitteiden määrä		228
Keskimääräinen sivumäärä		22
Toteutusmuoto	PDF-tiedosto	63 %
	Verkkosivu	31 %
	Molemmat	7 %
Käännökset	Ruotsinkielinen käännös	39 %
	Englanninkielinen käännös	17 %
	Ei käännösversioita	44 %
Käsitteiden käyttö	Kestävyysraportti	51 %
	Vastuullisuusraportti	15 %
	Molemmat	14 %
	Muu	20 %

2.3 Vuoden 2024 trendejä ja ilmiöitä

Kunkin vuoden kestävyys- ja vastuullisuusraportit heijastavat toimintaympäristöään. Kestävän kehityksen työ onkin aina vahvasti kiinni yhteiskunnan ajankohtaisissa ilmiöissä. Erilaiset kriisit sekä yhteiskunnalliset myllerrykset ja trendit vaikuttavat siihen, miten kestävä kehitys kulloinkin lähestytään ja miten sitä pystytään edistämään.

Valtion- ja julkishallinnon kestävyys- ja vastuullisuusraporteista on mahdollista poimia ja tunnistaa erilaisia trendejä, jotka ovat vaikuttaneet eri organisaatioiden työhön poikkiorganisatorisesti, ja jotka vuoden 2024 raporteissa korostuvat aiempia vuosia enemmän.

Tekoälyn strategisen käytön kehittäminen

Tekoälyn käyttö on lisääntynyt viime vuosina räjähdysmäisesti sekä ihmisten arjessa että organisaatioiden toiminnassa. Monen organisaation raportista ilmenee, että tekoälystä on tullut olennainen työkalu organisaation oman toiminnan kehittämisessä. Tekoälyä käsitellään raporteissa erityisesti kahdesta näkökulmasta.

Ensinnäkin organisaatioissa on lisätty henkilöstön osaamista ja toteutettu tekoälyyn liittyviä koulutuksia. Tavoitteena monilla organisaatioilla on tekoälyn strategisempi käyttö. Lisäksi henkilöstöä on haluttu tukea tekoälyn käytössä, jotta kaikilla olisi tasapuolisesti tekoälyn hyödyntämiseen liittyvä tietotaito käytössään. HAUS Kehittämiskeskus kuvaa raportissaan, kuinka vuonna 2024 on kehitetty henkilöstön tekoälyyn liittyvää osaamista.

*”Vuoden 2024 aikana kehitimme esimerkiksi tekoälyyn liittyvää osaamistamme monin tavoin oman asiantuntijatyömme avuksi sekä asiakastyön tueksi. Tavoitteena on ollut kasvattaa koko henkilöstön tekoälyosaamista sekä auttaa tekoälyn käyttöön-
otossa.”*

Tekoälyn kehittämistä on toteutettu eri keinoin. Osa organisaatioista on voinut hyödyntää esimerkiksi yhteisiä webinaareja, luentoja tai verkkokursseja tekoälyn käytön kehittämiseen liittyen, kun taas joissain

organisaatioissa on hyödynnetty vertaisoppimista henkilöstön kesken. Työterveyslaitoksessa on ollut tekoälyryhmä, joka toimii tekoälyn käytön tukena.

”Tekoäly on yksi strateginen osaamisalueemme, jonka kehittämistä tuemme yhteisellä oppimisella. Osaaminen kytkeytyy jokaisen työntekijän osaamisen kehittämiseen ja työssä oppimiseen sen mukaan, miten omat työtehtävät linkittyvät tekoälyn käyttöön. Varmistamme koulutuksin, että tekoälyä hyödyntävillä on riittävä ”tekoälylukutaito” eli osaaminen tekoälyn hyödyntämiseen. Muodostimme vuonna 2024 oman tekoälyryhmän, joka kokoaa yhteen tekoälyn kehittämisestä ja työelämävaikutuksista kiinnostuneet. Ryhmä kehittää osaamista yhdessä, miniprojektien ja kokeiluiden kautta.”

Henkilöstön osaamisen lisäksi raporteissa nostettiin esiin tekoälyn käyttöön liittyvät eettiset periaatteet. Monessa organisaatiossa on havaittu tarve yhteisille pelisäännöille, linjauksille ja periaatteille tekoälyn käyttöä ohjaamaan.

”Vuonna 2024 panostimme Tukesissa tekoälytyökalujen vastuulliseen käyttöön ottoon. Tukesin tekoälyprojektissa oli tunnistettu, että tekoäly tehostaa työtä ja voi auttaa työkuorman hallitsemisessa, mutta sen vastuullinen käyttö vaatii riskien ymmärtämistä ja selkeitä pelisääntöjä. Uusien tekoälytyökalujen omaksuminen voi myös kuormittaa henkilöstöä. Siksi päätimme keskittyä projektissa erityisesti henkilöstön tukemiseen tekoälyn käytön omaksumisessa.

Vuoden mittaan järjestimme lukuisia matalan kynnyksen demoja, joissa yli 100 tukeslaista kokeili tekoälyn käyttöä kokeneempien työkavereiden opastamina. Demojen rinnalla julkaisimme Tukesin pelisäännöt tekoälypalveluiden käyttöön. Niiden ansiosta tukeslaisten ei tarvitse pätkäillä, miten tekoälyä voi ja saa töissä käyttää.”

Tekoälyyn liittyvät ohjeistukset ja sääntelytarpeet kytkeytyvät vahvasti tekoälyn eettiseen käyttöön ja hyödyntämiseen osana viranomaisyhtä. Sen sijaan tekoälyn käyttöön liittyvät ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset eivät nouse yhtä usein raporteilla esille. Nämä teemat saattavat nousta organisaatioiden agendalle myöhemmin, kun tekoälyn käytön yhteiset pelisäännöt on luotu ja tekoälyosaaminen syventynyt. Toisaalta Traficom käsittelee raportissaan tekoälyn vaikutuksia kestäväyyteen.

”Tekoälyn lisääntynyt käyttö toi esille tarpeen selvittää tekoälyn kestävää käyttöä. Traficom tuotti 2024 selvityksen, jonka nimeksi tuli ”Luonnos kestävän tekoälyn työkalupakiksi (Tekijät: Miikkael Niemi, Veikko Sajaniemi, Maija-Leena Tapio)”. Kestävällä tekoälyllä selvityksessä tarkoitetaan tekoälyä, jonka kehittämisessä ja käytössä osataan tunnistaa ja huomioida ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys tavoitteet.

Tekoälyn suurin vaikutus ympäristöön tulee energiankulutuksesta. Tekoälyn nettovaikutus ympäristöön riippuu siitä, kuinka hyvin osataan minimoida haitat ja maksimoida hyödyt. Tarkkaa vastausta ei vielä ole.

Selvityksessä korostuu organisaation vastuu. Työntekijät käyttävät niitä työkaluja, joita työnantaja heille tarjoaa. Tekoälyn käytön aiheuttamiin päästöihin voi vaikuttaa harkitsemalla tekoälyn käytön todellista tarvetta ja valitsemalla käyttöön sopiva sovellus.”

Opiskelijayhteistyöstä suuntaa kestävyystyöhön

Useissa raporteissa nousee esiin opiskelijoiden kanssa tehty yhteistyö kestävyys- ja vastuullisuustyön vahvistamiseksi. Myös Valtiokonttori toteutti keväällä 2025 opiskelijayhteistyössä tutkielman valtionhallinnon kestävyysraportointiin liittyvien palvelujensa vaikuttavuudesta. Työn toteutti Aalto-yliopiston maisterivaiheen opiskelija, ja sen tuloksiin palataan tämän yhteenvedon johtopäätöksissä.

Opiskelijayhteistyön hyödyntäminen organisaation kestävyys- ja vastuullisuustyön kehittämisessä on usein hyödyllistä molemmille osapuolille. Parhaimmassa tapauksessa organisaatio saa tärkeää apua ja uusia ideoita työnsä kehittämiseksi, kun opiskelija taas saa suoritettua lopputyönsä käytännönläheisestä aiheesta.

Verohallinto kertoo raportissaan, kuinka Turun ammattikorkeakoulun YAMK:n opiskelijan kanssa selvitettiin henkilöstön näkemyksiä vastuullisuudesta.

”Tutkimukseen osallistui 10 haastateltavaa ja 329 kyselyyn vastannutta. Tulokset toivat esiin sekä vahvuuksia että kehityskohteita. Tutkimuksen perusteella Verohallinnon vastuullisuus koettiin tärkeänä asiana. Haastatteluiden ja kyselytutkimuksen tuloksissa korostui erityisesti sosiaalinen ja taloudellinen vastuu. Keskeisimmiksi teemoiksi nousivat henkilöstön hyvinvointi ja oikeudenmukaisesti toimitettu verotus. Tasa-arvon merkitys nousi esiin tutkimuksessa niin henkilöstön välisessä palkkauksessa kuin asiakkaiden oikeudenmukaisesti toteutetussa verotuksessa. Tutkimuksessa nousseet havainnot tarjoavat arvokasta tietoa kestävyystyömme kehittämiseen sekä tukevat organisaation pyrkimystä kohti entistä vastuullisempaa ja avoimempaa toimintaa.”

Myös muun muassa Palkeet ja Ilmatieteen laitos kertovat raporteissaan tehdyistä opinnäytetöistä, joiden perusteella organisaatiot ovat saaneet ajatuksia ja sisältöä työnsä kehittämiseksi.

”Vuonna 2024 Palkeille tehtiin opinnäytetyö vastuullisuuden johtamisesta, jonka myötä uudistuksia tehdään vuoden 2025 aikana. Vastuullisuus on osa Palkeiden ydintoimintaa ja sen toteuttamisen periaatteita. Vastuullisuuden johtamisen käsikirja valmistuu vuonna 2025.”

”Vuonna 2024 Ilmatieteen laitos jatkoi yhteistyötä Aalto-yliopiston opiskelijan Vilma Lindqvistin kanssa. Hänen pro gradu -tutkimuksessaan selvitettiin Ilmatieteen laitoksen vastuullisuustyötä, ja sen tuloksia hyödynnetään laitoksen vastuullisuustyön kehittämisessä. Lisäksi selvitettiin Ilmatieteen laitoksen vastuullisuuspalveluiden liiketoimintapotentiaalia.”

Opiskelijoiden kanssa tehtävä yhteistyö voi olla organisaatioille myös osa niiden yhteiskuntavastuutyötä. Tarjoamalla lopputöille aiheita ja sisältöjä sekä tukea työn toteuttamiseen organisaatiot voivat parhaimmillaan tukea opiskelijoiden sujuvaa valmistumista.

Talouden sopeuttaminen haastaa kestävyystyötä

Valtion- ja julkishallinnon organisaatioille vuosi 2024 toi mukanaan taloudellisia muutoksia. Valtionhallintoon kohdistuneiden säästöjen myötä monet organisaatiot ovat priorisoineet ja järjestelleet toimintaansa uudelleen. Lisäksi useat organisaatiot kuvaavat raporteissaan YT-neuvotteluita, jotka ovat olleet monin paikoin raskaat. Raporteissa kuvataankin usein jalanjäljen käsittelyn yhteydessä YT-neuvotteluiden vaikutusta organisaatioiden sosiaaliseen kestävyYTEEN.

Taloudellinen niukkuus on johtanut esimerkiksi erilaisten tuottavuus- ja säästöohjelmien luomiseen. Niiden avulla suunnitellaan talouden sopeuttamista pitkäjänteisellä tavalla. Esimerkiksi Kela kertoo raportissaan vuonna 2024 käynnistetystä tuottavuusohjelmasta.

”Tuottavuusohjelmassa tehostamme Kelan toimintaa, ja varmistamme samalla henkilöstön hyvinvoinnin sekä osaamisen kehittämisen. Pysyvien muutosten aikaansaamiseksi kehitämme organisaatiokulttuuria ja vahvistamme taloudellista ajattelua. Toimenpiteiden suunnittelussa olemme kuunnelleet ja osallistaneet henkilöstöä.

Kelassa on meneillään kustannuksia vähentäviä toimenpiteitä, jotka tukevat myös ympäristötavoitteitamme. Näistä merkittävimpiä ovat toimitilojen käytön tehostaminen sekä digitaalisen ensisijaisuuden edistäminen, mikä vähentää paperin kulutusta ja kuljetusten määrää.

Talouden ja rahoituksen rooli Kelan tulevaisuuskuvassa on keskeinen. Ennakoimme talouden toimintaympäristön muutoksia ja varaudumme niihin. Kehittämällä ja tehostamalla toimintaa luomme edellytyksiä merkittäville investoinneille tulevina vuosina. Näin varmistamme, että toimintamme on sekä taloudellisesti kannattavaa että yhteiskunnallisesti kestävä.”

Toisaalta osana konsernitoimijoiden omaa kestävyys- ja vastuullisuustyötä on voitu tehdä toimenpiteitä, jotka tuottavat säästöjä kootusti ja tukevat siten laajasti valtionhallinnon organisaatioiden taloudellista kestävyyttä. Esimerkiksi yksi Valtorin kestävyysteioista oli tehdä suunnitelma valtionhallinnon ICT-toimintojen tehostamistoimenpiteistä.

”Optimoimme käytössä olevia laitteita, lisenssejä ja kapasiteettia ja tarjosimme kustannustehokkaampia vaihtoehtoja esimerkiksi laitemallien ja leasing-aikojen osalta sekä laajensimme työasemien kierrättämistä. Kyseisten toimenpiteiden myötä voimme saavuttaa yhteensä yli 4 miljoonan € vuosittaiset säästöt tulevina vuosina.”

Samalla niukkeneviin resursseihin sopeutuminen on myös haastanut organisaatioita tarkastelemaan toimintaansa kokonaisuutena ja pohtimaan sitä, millä tavoin toiminnan kokonaiskestävyyttä voidaan tukea. Kestävyyden eri ulottuvuudet ovat tiiviisti toisiinsa kietoutuneita: esimerkiksi taloudellista kestävyyttä vahvistamalla voidaan monesti tukea myös ekologista kestävyyttä. Toisaalta tällöin tulee huomioida myös toimien sosiaaliset vaikutukset. Esimerkiksi Rikosseuraamuslaitos pohtii omassa raportissaan taloudellisen vastuun kytköksiä sosiaaliseen ja ympäristövastuuseen.

”Taloudellinen vastuullisuus haastaa edelleen merkittävästi myös Rikosseuraamuslaitosta. Valtionhallinnon tiukkeneva talous- ja resurssikehitys edellyttää uudenlaista taloudellista ajattelua sekä toimenpiteitä, jotta myös sosiaalisen ja ympäristövastuun toteuttamista voidaan vahvistaa. Rikosseuraamuslaitos vastaa tähän haasteeseen kehittämällä edelleen toimintaansa, riskienhallintaansa ja sidosryhmäyhteistyön muotoja, sekä suuntaamalla resursseja yhä selkeämmin ydintehtäviinsä ja näiden prosessien kehittämiseen.”

Raporteista käy myös ilmi, että taloudellisen tilanteen tiukentuminen on vaikuttanut myös siihen, kuinka paljon organisaatioissa on käytettävissä resursseja kestävyys- ja vastuullisuustyöhön. Säästöt voivat vaikuttaa muun muassa siihen, miten työ jakaantuu organisaation sisällä, sekä siihen, missä määrin suunniteltuja kestävyystoimenpiteitä on voitu edistää. Esimerkiksi Kriisinhallintakeskus ja Pelastusopisto kuvaavat säästöjen vaikutuksia kestävyystyön toteuttamiseen.

”Kestävän kehityksen työn koordinointi kuului organisaatiossa tutkimus- ja kehittämisasiantuntijan tehtävänkuvaan vuonna 2024. Määräaikaista asiantuntijatehtävää ei jatkettu vuoden 2024 jälkeen säästötoimenpiteiden takia, joten vuoden 2024 lopussa suunniteltiin toimenpiteitä, joilla koordinaativastuuta hajautettiin laajemmin Kriisinhallintakeskuksen sisällä.”

”Säästötoimenpiteiden vaikutukset heijastuvat myös [Pelastusopiston] kestävän kehityksen edistämiseen, eikä kaikkia kestävästä kehitystä edistäviä hankkeita ja investointeja ole pystytty toteuttamaan.”

Kestävyystyö osana laajaa turvallisuutta

Maailmanpoliittinen myllerrys ja geopoliittiset jännitteet heijastuvat organisaatioiden kestävyys- ja vastuullisuusraportteihin. Turvallisuuskysymyksiä käsitellään paitsi turvallisuusviranomaisten raportoinnissa, myös muiden organisaatioiden toiminnan yhteydessä. Useissa raporteissa käsiteltiin kestävyystyötä osana yhteiskunnan laajaa turvallisuutta. Tällöin osana yhteiskunnan kriisinkestävyyttä huomioidaan perinteisen maanpuolustuksen rinnalla myös esimerkiksi ympäristökriisit.

Erityisesti johdon katsauksissa turvallisuutta on käsitelty laajasta näkökulmasta aiempia vuosia enemmän. Suomen ympäristökeskuksen pääjohtaja Leif Schulman kuvaa toimintaympäristön muutosta organisaation raportin alussa.

”Maailman ajautuminen ennakoimattomasti etenevään geopoliittiseen murroskauteen vaikutti vuonna 2024 entistä voimakkaammin Syken toimintaympäristöön. Yhteiskuntien huomio siirtyi kauemmaksi ihmiskunnan aikaansaamasta ympäristön kolmois kriisistä, joka kuitenkin etenee väijäämättömästi ja jonka torjuminen vaatisi yhä kiireellisemmin nykyistä voimakkaampia panostuksia.”

Uudessakin tilanteessa tutkimukseen perustuvat, kustannustehokkaat ratkaisut ovat välttämättömiä, mutta niiden toimivuuden osoittaminen vaatii uudenlaista argumentointia. On kyettävä perustelemaan, että ympäristökriisien torjuminen ei ole pois turvallisuudesta, vaan resilientin ja kokonaisturvallisen yhteiskunnan kulmakiviä.”

Myös Ilmatieteen laitoksen pääjohtaja Petteri Taalas kuvaa organisaationsa raportissa yhteiskunnallista tarvetta vahvistaa laajaa turvallisuutta, mikä on myös heijastunut suoraan Ilmatieteen laitoksen työhön.

”Laajaan turvallisuuteen liittyvä toiminta on vahvistunut entisestään Ilmatieteen laitoksella. Viranomaisten ja muiden turvallisuustoimijoiden olosuhdetiedon ja -palveluiden tarve kasvaa. Vuoden 2024 lopussa tehtiin päätös kansallisen avaruustilannekeskuksen perustamisesta. Avaruustilannekeskus valvoo ja ennustaa avaruusympäristön aiheuttamia vaara- ja häiriötilanteita, jotta niihin voidaan varautua ennakolta ja reagoida yhteiskunnan toiminnan turvaamiseksi. Avaruudesta saatavan tilannekuvan merkitys on yhä suurempi myös sää- ja ilmasto-olosuhteiden seurannassa.”

Lisäksi puolustushallinnon raportin esipuheessa puolustusministeriön kansliapäällikkö Esa Pulkkinen ja Puolustusvoimien pääesikunnan päällikkö, kenraaliluutnantti Vesa Virtanen käsittelevät kestävyystyön merkitystä turvallisuuden ja puolustuksen toimintaedellytysten varmistamisessa.

”Puolustuksen toimintaympäristössä eri politiikka-alojen välinen keskinäisriippuvuus on kasvanut. Ympäristökriisi ja turvallisuustilanne liittyvät vahvasti toisiinsa. Ilmastomuutoksella on suoria ja välillisiä vaikutuksia Suomen turvallisuuteen ja heijaste-vaikutuksia geopolitiittisiin jännitteisiin. Kestävyystyöllä onkin vahva yhteys varautumiseen ja kokonaisturvallisuuteen: esimerkiksi valmistautumalla ja varautumalla ennakoivasti energiamurrokseen tuetaan huoltovarmuutta ja turvataan puolustuksen toimintaedellytyksiä myös tulevaisuudessa.”

Kun turvallisuuskysymyksiä tarkastellaan perinteistä turvallisuusajattelua laajemmasta näkökulmasta, korostuu vahvemmin kaikkien yhteiskunnallisten toimijoiden merkitys. Aluehallintovirastojen yhteisen kestävyysraportin johdon katsauksessa nostetaankin esiin myös yksittäisten kansalaisten merkitys osana yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja sen vahvistamista.

”Vuoden 2024 aikana olemme korostaneet työssämme siviiliyhteiskunnan merkitystä kokonaisturvallisuudessa laajemmin ja auttaneet muuta yhteiskuntaa – viranomaisia, elinkeinoelämää, järjestöjä ja kansalaisia ymmärtämään sen merkityksen suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestävyydelle ja vasteelle. Vakiintuneet ja toimivat yhteistyötavat ja -muodot auttavat meitä edistämään yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta, ihmisten hyvinvointia ja terveyttä sekä ehkäisemään syrjäytymistä. Yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan kaikkien yhteisenä työnä.”

Ministeriöiden raportointi osana hallituksen vuosikertomusta

Valtiokonttorin uusi ohje *Kestävyysraportointi valtionhallinnossa* tuli voimaan joulukuussa 2024. Ohjetta päivitettiin muun muassa käsitteistön osalta: vastuullisuusraportoinnin sijaan uudessa ohjeessa puhutaan kestävyysraportoinnista. Lisäksi keskeinen muutos oli se, että ministeriöiden kestävyysraportointi ja hallituksen vuosikertomuksen tuloksellisuusliitteen kestävä kehityksen raportointi yhdistettiin. Ministeriöillä on ohjeen mukaan edelleen mahdollisuus tuottaa toiminnastaan erillinen kestävyysraportti, mutta mikäli erillistä raporttia ei julkaista, hallituksen vuosikertomuksen kestävä kehityksen raportointi tulkitaan kestävyysraportiksi tässä yhteenvedossa.

Ministeriöistä vain puolustusministeriö raportoi kestävä kehityksen työstään erillisessä raportissaan. Valtiovarainministeriö puolestaan on kuvannut kestävä kehityksen työtään osana toimintakertomustaan. Tässä yhteenvedossa siis muiden ministeriöiden raporteiksi on tulkittu hallituksen vuosikertomuksen tuloksellisuusliitteen sisällöt kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamisen osalta.

Päivitetyssä ohjeistuksessa toivotaan ministeriöiden kertovan raporteissaan, mihin YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin niillä on merkittävimmät vaikutusmahdollisuudet. Ministeriöistä kuusi – oikeusministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä työ- ja

elinkeinoministeriö – kuvasivat toimintansa kannalta keskeisimmät kestävän kehityksen tavoitteet. Valtiokonttori kannustaa ministeriöitä tunnistamaan keskeisimmät kestävyystavoitteet kestävyystyön vaikuttavuuden lisäämiseksi. Tavoitteiden tunnistaminen auttaa ministeriöitä tukemaan ja koordinoimaan tehokkaasti koko hallinnonalansa kestävyystyötä.

Raportit osana hallituksen vuosikertomusta ovat melko tiiviitä, sillä vuosikertomuksessa on varattu kolme liuskaa kestävän kehityksen työstä kertovalle sisällölle. Tyypillisesti erilliset kestävyys- ja vastuullisuusraportit ovat tätä merkittävästi pidempiä – tyypillisesti noin kymmenestä sivusta moniin kymmeneen sivuihin. Tiiviimpi ilmaisu mahdollistaa keskittymisen strategiaan kokonaisuuksiin ja suuriin linjoihin, mutta tarkoittaa toisaalta usein sitä, että tilaa ministeriöiden toiminnan jalanjäljen käsittelyyn ei juuri jää.

3 Kestävän kehityksen työ hallinnonaloilla

Valtionhallinnon vastuullisuusraportoinnin viitekehys nojaa YK:n kestävän kehityksen Agenda2030-toimintaohjelmaan. Suomi on muiden YK:n jäsenmaiden tavoin sitoutunut toimintaohjelman 17 kestävän kehityksen tavoitteen (SDG) saavuttamiseen vuoteen 2030 mennessä. Valtiokonttorin kestävyysraportoinnin ohjeistuksessa suositellaan, että organisaatiot tunnistaisivat 3–5 toimintansa kannalta keskeisintä tavoitetta.

YK:n Agenda2030-toimintaohjelman kestävän kehityksen tavoitteista käytetään usein vakiintunutta lyhennettä **SDG**. Lyhenne perustuu tavoitteiden englanninkieliseen nimeen Sustainable Development Goals.

Organisaatiot ovat tunnistaneet vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa edistävänsä yhteenlaskettuna kaikkia kestävän kehityksen tavoitteita. Keskimäärin valtionhallinnon organisaatiot ovat käsitelleet raporteissaan neljää tavoitetta. Tavoitekohtaiset tunnistusmäärät ja -järjestys ovat pysyneet kaikkina raportointivuosina samansuuntaisina ja suhteelliset muutokset ovat raportointivuosien välillä melko maltillisia. Kestävän kehityksen pää- ja alatavoitteiden selitteet löytyvät liitteestä 2.

3.1 Valtioneuvosto

3.1.1 Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvoston kanslian hallinnonalalla ei ole ministeriön lisäksi muita organisaatioita. Valtioneuvoston kanslia raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomusta. Valtioneuvoston kanslia ei kuvannut työtään kestävän kehityksen tavoitteiden kautta.

3.1.2 Ulkoministeriö

Ulkoministeriön hallinnonalalla ei ole ministeriön lisäksi muita organisaatioita. Ulkoministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomusta. Ulkoministeriö ei kuvannut työtään kestävän kehityksen tavoitteiden kautta.

3.1.3 Oikeusministeriö

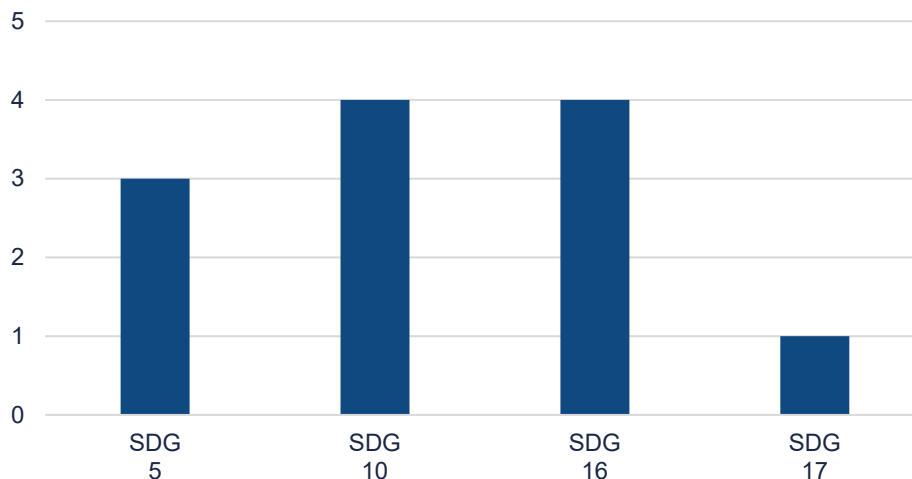
Oikeusministeriön hallinnonalalta julkaistiin yhteensä neljä kestävyys- ja vastuullisuusraporttia vuodelta 2024. Oikeusministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomusta. Raportoineet organisaatiot ovat:

- Oikeusministeriö (osana hallituksen vuosikertomusta)
- Rikosseuraamuslaitos
- Tuomioistuinlaitos
- Ulosottolaitos ja Konkurssiasiamiehen toimisto

Hallinnonalalla tunnistettiin seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet:

Kuvio 2: Oikeusministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Hallinnonalalla tunnistettiin useimmin tavoitteet 10 (eriarvoisuuden vähentäminen) ja 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto). Tavoite 5 (sukupuolten tasa-arvo) oli toiseksi tunnistetuin. Kaikki raportoineet organisaatiot muuttivat tunnistamiaan tavoitteitaan verrattuna vuoden 2023 raportteihin. Oikeusministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksiköistä 67 prosenttia tuotti kestävyysraportin. 77 prosenttia hallinnonalan henkilötövuosista on raportoinnin piirissä. Lisäksi oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluva kirjanpitoyksikkö Oikeusrekisterikeskus kertoi vuonna 2025 tunnistaneensa omat kestävän kehityksen tavoitteensa ja raportoivansa kestävyystyöstään ensimmäistä kertaa vuonna 2026. Kaikki raportoineet organisaatiot muuttivat tunnistamiaan tavoitteitaan verrattuna vuoden 2023 raportteihin.

*hallinnonalan
77 % henkilötövuosista
on raportoinnin
piirissä*

3.1.4 Sisäministeriö

Sisäministeriön hallinnonalalta julkaistiin yhteensä neljä kestävyys- ja vastuullisuusraporttia vuodelta 2024. Sisäministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomusta. Raportoineet organisaatiot ovat:

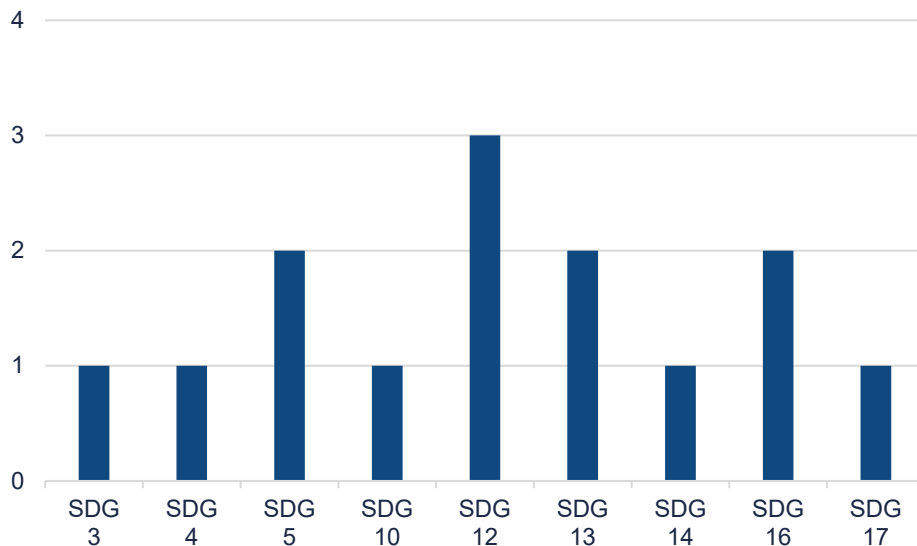
- Kriisinhallintakeskus (CMC Finland)
- Pelastusopisto

- Rajavartiolaitos
- Sisäministeriö (osana hallituksen vuosikertomusta)

Hallinnonalalla tunnistettiin seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet:

Kuvio 3: Sisäministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Hallinnonalalla tunnistettiin useimmin tavoite 12 (vastuullista kuluttamista). Tavoitteet 5 (sukupuolten tasa-arvo), 13 (ilmastotokeja) ja 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) olivat toiseksi tunnistetuimpia. Sisäministeriö ei kuvannut työtään kestävän kehityksen tavoitteiden kautta. Lisäksi Pelastusopisto julkaisi toiminnastaan kestävyysraportin ensimmäistä kertaa.

Sisäministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksiköistä 43 prosenttia tuotti kestävyysraportin. Sisäministeriön kirjanpitoyksiköstä julkaistiin kaksi raporttia (sisäministeriö ja Kriisinhallintakeskus). Sisäministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomuksen tuloksellisuusliitettä. 21 prosenttia hallinnonalan henkilötyövuosista on raportoinnin piirissä.

*hallinnonalan
21 % henkilötyövuosista
on raportoinnin
piirissä*

3.1.5 Puolustusministeriö

Puolustusministeriön hallinnonalalta julkaistiin yksi kestävyysraportti, joka kattaa koko hallinnonalan eli Puolustusvoimat ja puolustusministeriön.

Puolustushallinto tunnisti seuraavat kestävä kehityksen tavoitteet:

Puolustusministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksiköistä 100 prosenttia tuotti kestävyysraportin. 100 prosenttia hallinnonalan henkilötyövuosista on raportoinnin piirissä.

*hallinnonalan
100 % henkilötyövuosista
on raportoinnin
piirissä*

3.1.6 Valtiovarainministeriö

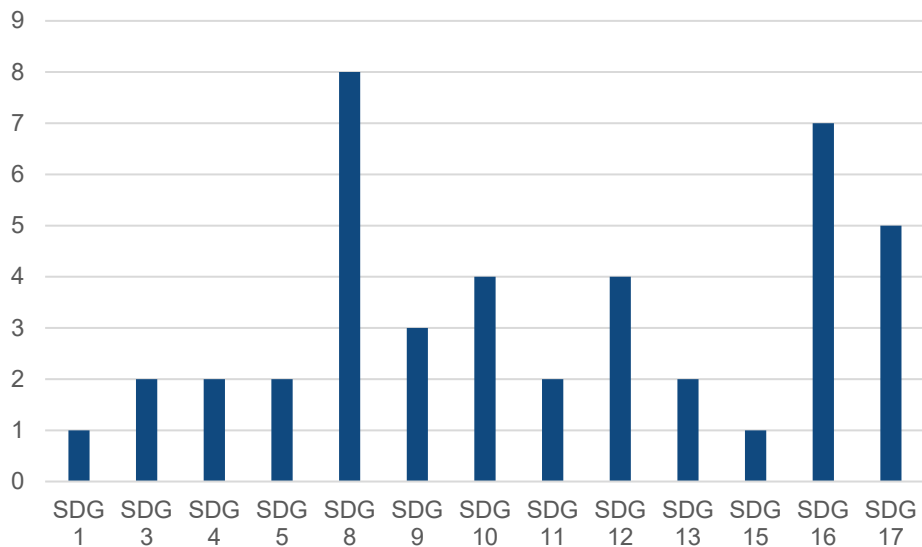
Valtiovarainministeriön hallinnonalalla julkaistiin yhteensä kymmenen kestävyys- ja vastuullisuusraporttia vuodelta 2024. Valtiovarainministeriö raportoi kestävä kehityksen työstään osana toimintakertomustaan. Raportoineet organisaatiot ovat:

• Aluehallintovirastot	• Tilastokeskus
• Digi- ja väestötietovirasto	• Tulli
• Palkeet	• Valtiokonttori
• Rahoitusvakausvirasto	• Valtiovarainministeriö

Hallinnonalalla tunnistettiin seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet:

Kuvio 4: Valtiovarainministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Hallinnonalalla tunnistettiin useimmin tavoite 8 (ihmisarvoista työtä ja talouskasvua). Tavoitteet 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) ja 17 (yhteistyö ja kumppanuus) olivat toiseksi tunnistetuimpia. Tilastokeskus ja Valtiokonttori muuttivat tunnistamiaan tavoitteitaan verrattuna vuoden 2023 raportteihin. Lisäksi Digi- ja väestövirasto julkaisi toiminnastaan kestävyysraportin ensimmäistä kertaa.

Valtiovarainministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksiköistä 83 prosenttia tuotti kestävyysraportin. 99 prosenttia hallinnonalan henkilötövuosista on raportoinnin piirissä.

hallinnonalan 99 % henkilötövuosista on raportoinnin piirissä

3.1.7 Opetus- ja kulttuuriministeriö

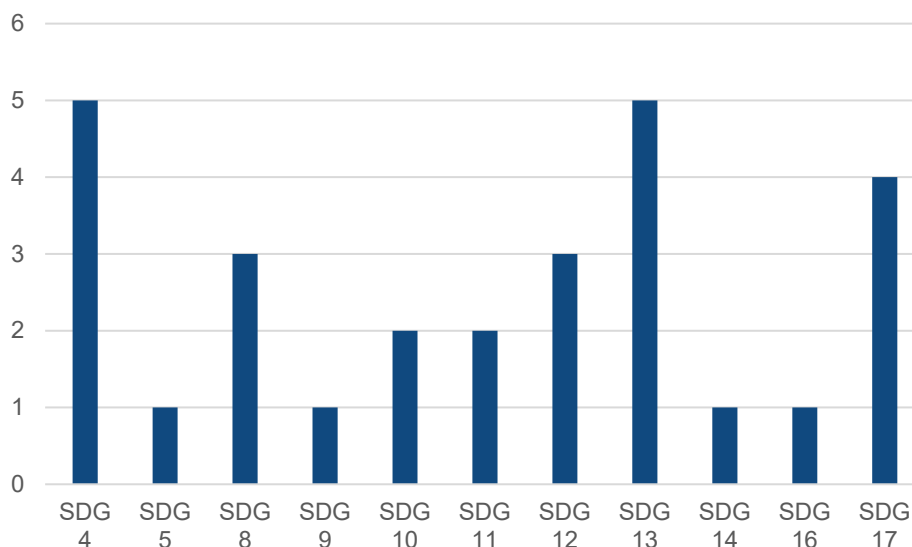
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta julkaistiin yhteensä seitsemän kestävyys- ja vastuullisuusraporttia vuodelta 2024. Opetus- ja kulttuuriministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomusta. Raportoineet organisaatiot ovat:

- Kansallisarkisto
- Museovirasto
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (osana hallituksen vuosikertomusta)
- Opetushallitus
- Saavutettavuuskirjasto Celia
- Suomen Akatemia
- Suomenlinnan hoitokunta

Hallinnonalalla tunnistettiin seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet:

Kuvio 5: Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Hallinnonalalla tunnistettiin useimmin tavoitteet 4 (hyvä koulutus) ja 13 (ilmastotokeja). Tavoite 17 (yhteistyö ja kumppanuus) oli toiseksi tunnistetuin. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei kuvannut työtään kestävän kehityksen tavoitteiden kautta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksiköistä 100 prosenttia tuotti kestävyysraportin. Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksiköstä julkaistiin kaksi raporttia (opetus- ja kulttuuriministeriö ja Saavutettavuuskirjasto Celia). Opetus- ja kulttuuriministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomuksen tuloksellisuusliitettä. 100 prosenttia hallinnonalan henkilötyövuosista on raportoinnin piirissä.

*hallinnonalan
100 % henkilötyövuosista
on raportoinnin
piirissä*

3.1.8 Maa- ja metsätalousministeriö

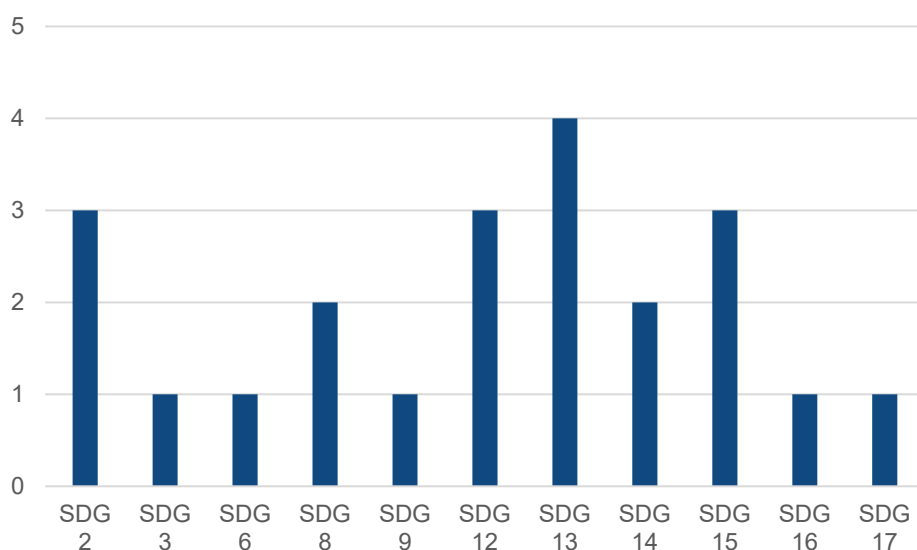
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalta julkaistiin yhteensä neljä kestävyys- ja vastuullisuusraporttia vuodelta 2024. Maa- ja metsätalousministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomusta. Raportoineet organisaatiot ovat:

- Luonnonvarakeskus
- Maa- ja metsätalousministeriö (osana hallituksen vuosikertomusta)
- Maanmittauslaitos
- Ruokavirasto

Hallinnonalalla tunnistettiin seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet:

Kuvio 6: Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Hallinnonalalla tunnistettiin useimmin tavoite 13 (ilmastotokeja). Tavoitteet 2 (ei nälkää), 12 (vastuullista kuluttamista) ja 15 (maanpäällinen elämä) olivat toiseksi tunnistetuimpia. Ruokavirasto ja Maanmittauslaitos muuttivat tunnistamiaan tavoitteitaan verrattuna vuoden 2023 raporttiin.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksiköistä 100 prosenttia tuotti kestävyysraportin. Maa- ja metsätalousministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomuksen tuloksellisuusliitettä. 100 prosenttia hallinnonalan henkilötöyvuosista on raportoinnin piirissä.

*hallinnonalan
100 % henkilötöyvuosista
on raportoinnin
piirissä*

3.1.9 Liikenne- ja viestintäministeriö

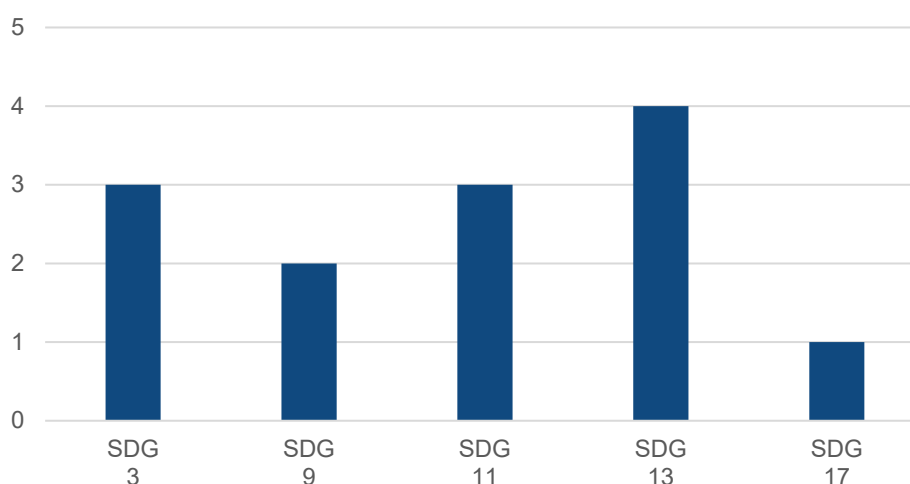
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalta julkaistiin yhteensä neljä kestävyys- ja vastuullisuusraporttia vuodelta 2024. Liikenne- ja viestintäministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomusta. Raportoineet organisaatiot ovat:

- Ilmatieteen laitos
- Liikenne- ja viestintäministeriö (osana hallituksen vuosikertomusta)
- Traficom
- Väylävirasto

Hallinnonalalla tunnistettiin seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet:

Kuvio 7: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Hallinnonalalla tunnistettiin useimmin tavoite 13 (ilmastotoimet). Tavoitteet 3 (terveys ja hyvinvointi) ja 11 (kestävät kaupungit ja yhteisöt) olivat toiseksi tunnistetuimpia.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksiköistä 100 prosenttia tuotti kestävyysraportin. Liikenne- ja viestintäministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomuksen tuloksellisuusliitettä. 100 prosenttia hallinnonalan henkilötyövuosista on raportoinnin piirissä.

hallinnonalan 100 % henkilötyövuosista on raportoinnin piirissä

3.1.10 Työ- ja elinkeinoministeriö

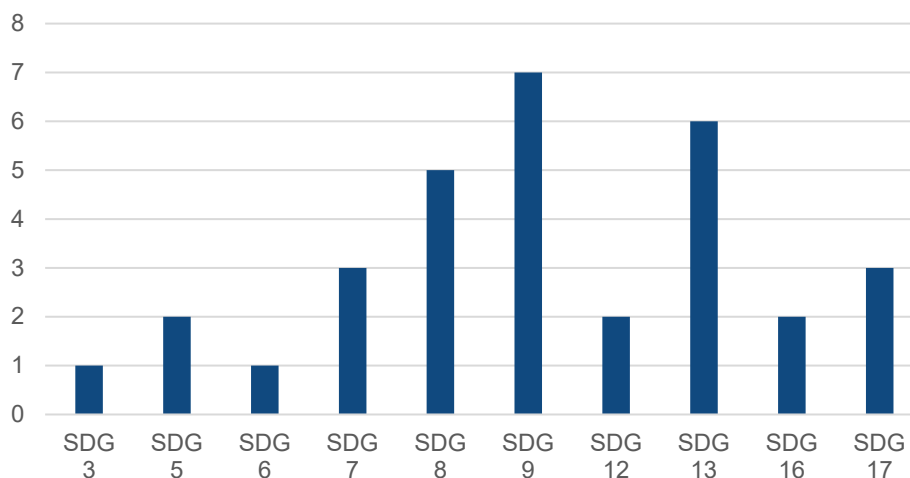
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta julkaistiin yhteensä seitsemän kestävyys- ja vastuullisuusraporttia vuodelta 2024. Työ- ja elinkeinoministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomusta. Raportoineet organisaatiot ovat:

- Business Finland
- Energiavirasto
- Geologian tutkimuskeskus
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Patentti- ja rekisterihallitus
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
- Työ- ja elinkeinoministeriö (osana hallituksen vuosikertomusta)

Hallinnonalalla tunnistettiin seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet:

Kuvio 8: Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Hallinnonalalla tunnistettiin useimmin tavoite 9 (kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja). Tavoitteet 13 (ilmastotekoja) ja 8 (ihmisarvoista työtä ja talouskasvua) olivat toiseksi tunnistetuimpia. Geologian tutkimuskeskus muutti tunnistamiaan tavoitteitaan verrattuna vuoden 2023 raporttiin.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksiköistä 88 prosenttia tuotti kestävyysraportin. Työ- ja elinkeinoministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomuksen tuloksellisuussuhteita. 20 prosenttia hallinnonalan henkilötövuosista on raportoinnin piirissä. Merkittävää eroa näiden lukujen välillä selittää se, etteivät henkilöstöltään suuret ELY-keskukset tuottaneet toiminnastaan kestävyysraporttia.

*hallinnonalan
20 % henkilötövuosista
on raportoinnin
piirissä*

3.1.11 Sosiaali- ja terveysministeriö

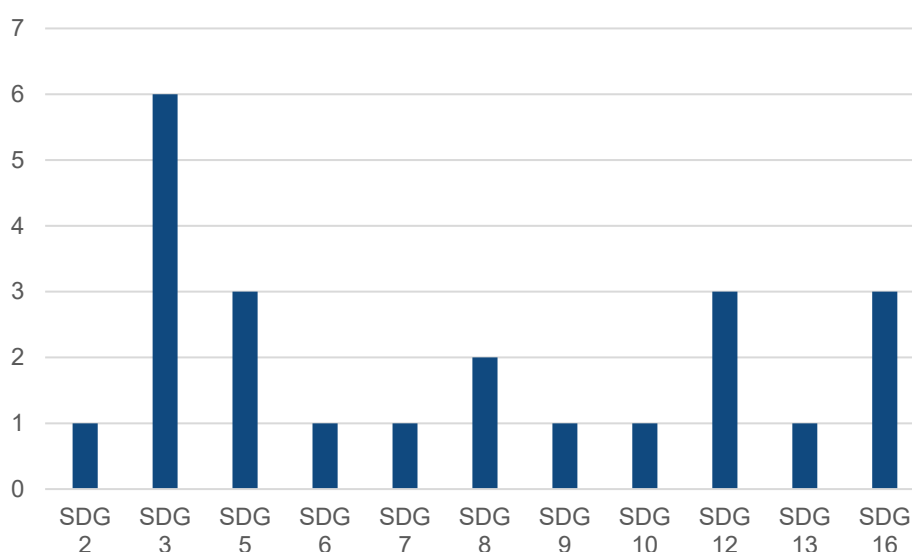
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta julkaistiin yhteensä seitsemän kestävyys- ja vastuullisuusraporttia vuodelta 2024. Sosiaali- ja terveysministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomusta. Raportoineet organisaatiot ovat:

- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
- Niuvanniemen sairaala
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
- Sosiaali- ja terveysministeriö (osana hallituksen vuosikertomusta)
- Säteilyturvakeskus
- Terveystieteiden tutkimuskeskus THL
- Vanhan Vaasan sairaala

Hallinnonalalla tunnistettiin seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet:

Kuvio 9: Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Hallinnonalalla tunnistettiin useimmin tavoite 3 (terveyttä ja hyvinvointia). Tavoitteet 5 (sukupuolten tasa-arvo), 12 (vastuullista kuluttamista) ja 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) olivat toiseksi tunnistetuimpia. Sosiaali- ja terveysministeriö ei kuvannut työtään kestävän kehityksen tavoitteiden kautta. Lisäksi Valvira muutti tunnistamiaan tavoitteitaan verrattuna vuoden 2023 raporttiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan kirjanpitoyksiköistä 83 prosenttia tuotti kestävyysraportin. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen kirjanpitoyksiköstä julkaistiin kolme raporttia (THL, Niuvanniemen sairaala ja Vanhan Vaasan sairaala). Sosiaali- ja terveysministeriö raportoi kestävän kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomuksen tuloksellisuusliitettä. 84 prosenttia hallinnonalan henkilötyövuosista on raportoinnin piirissä.

hallinnonalan
84 % *henkilötyövuosista*
on raportoinnin
piirissä

3.1.12 Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön hallinnonalalla julkaistiin kaksi kestävyys- ja vastuullisuusraporttia. Ympäristöministeriö raportoi kestävä kehityksen työstään osana hallituksen vuosikertomusta. Asumisen rahoitus ja kehittämisskeskus Ara oli vuonna 2024 yksi ympäristöministeriön kirjanpitoyksiköistä. Helmikuussa 2025 se lakkautettiin ja sen tehtävät siirrettiin osaksi valtion tukeman asuntorakentamisen keskusta, joka on osa ympäristöministeriötä. Ara ei siten raportoinut vuoden 2024 kestävä kehityksen työstään. Raportoineet organisaatiot ovat:

- Suomen ympäristökeskus Syke
- Ympäristöministeriö (osana hallituksen vuosikertomusta)

Hallinnonalalla tunnistettiin seuraavat kestävä kehityksen tavoitteet:

Ympäristöministeriön hallinnonalalla Syke tunnisti yllä kuvatut kestävä kehityksen tavoitteet raportissaan. Ympäristöministeriö ei kuvannut työtään kestävä kehityksen tavoitteiden kautta.

Hallinnonalan kirjanpitoyksiköistä 67 prosenttia tuotti kestävyysraportin. 93 prosenttia hallinnonalan henkilötyövuosista on raportoinnin piirissä.

*hallinnonalan
93 % henkilötyövuosista
on raportoinnin
piirissä*

3.2 Muu valtion- ja julkishallinto

3.2.1 Eduskunta

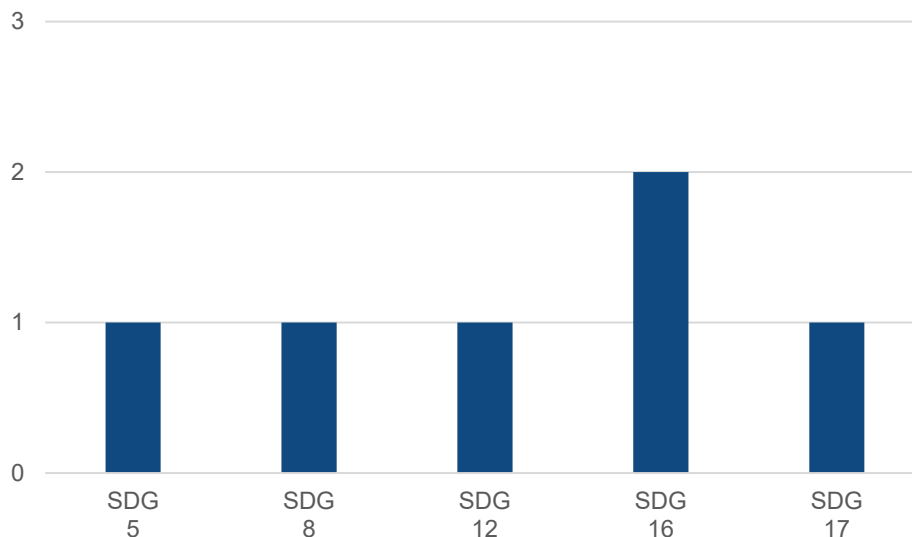
Eduskunnan hallinnonalalla julkaistiin kaksi kestävyys- ja vastuullisuusraporttia. Raportoineet organisaatiot ovat:

- Eduskunnan kanslia
- Valtiontalouden tarkastusvirasto

Hallinnonalalla tunnistettiin seuraavat kestävä kehityksen tavoitteet:

Kuvio 10: Eduskunnan hallinnonalalla tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

Hallinnonalalla tunnistettiin useimmin tavoite 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto). 81 prosenttia hallinnonalan henkilötövuosista on raportoinnin piirissä.

hallinnonalan
81 % *henkilötövuosista*
on raportoinnin
piirissä

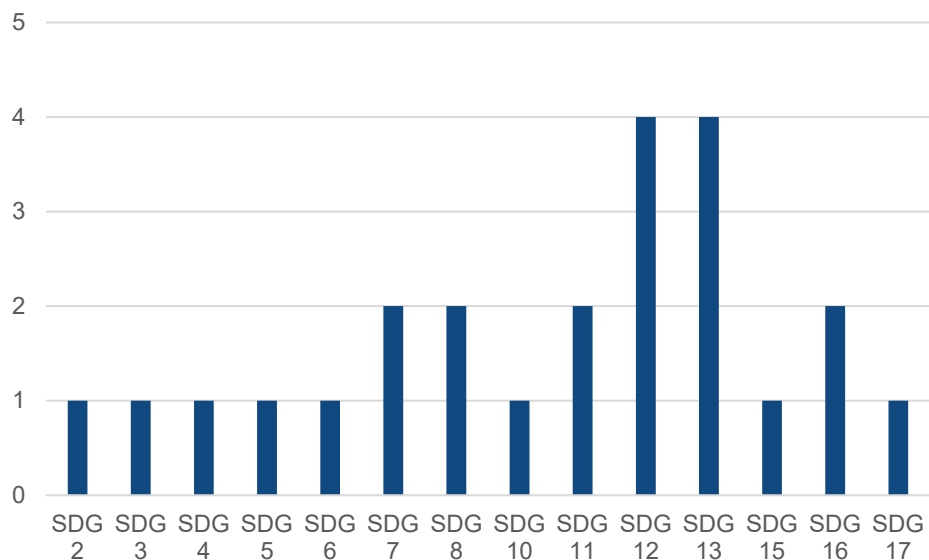
3.2.2 Muut toimijat

Valtionhallinnon organisaatioiden lisäksi HAUS Kehittämiskeskus, Huoltovarmuuskeskus, Kela, Senaattikonserni, Suomen metsäkeskus ja Työterveyslaitos ovat laatineet toiminnastaan kestävyys- tai vastuullisuusraportin Valtiokonttorin antaman ohjeistuksen mukaisesti. Työterveyslaitos ei kuvannut työtään kestävän kehityksen tavoitteiden kautta. Lisäksi Huoltovarmuuskeskus julkaisi toiminnastaan kestävyysraportin ensimmäistä kertaa.

Edellä kuvattujen organisaatioiden raporteissa tunnistettiin seuraavat kestävän kehityksen tavoitteet:

Kuvio 11: Muun julkishallinnon organisaatioiden tunnistamat kestävän kehityksen tavoitteet

4 Millainen kädenjälki valtionhallinnon organisaatioilla on?

Valtionhallinnon organisaatiot toimivat laaja-alaisesti yhteiskunnan eri osa-alueilla ja niissä on hyvin monenlaista osaamista. Voidaankin sanoa, että valtionhallinnon työ kytkeytyy kaikkiin YK:n Agenda2030 -toimintaohjelman kestävän kehityksen tavoitteisiin. Valtiokonttorin ohjeistuksessa organisaatioita kuitenkin suositellaan tunnistamaan 3–5 oman toimintansa kannalta keskeisintä kestävän kehityksen tavoitetta. Keskittyminen tavoitteisiin, joihin organisaatiolla on eniten vaikutusmahdollisuuksia edesauttaa kestävyystyön vaikuttavuutta. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa kaikki 17 YK:n kestävän kehityksen tavoitetta tulivat tunnistetuiksi.

Tässä luvussa käsitellään kestävän kehityksen tavoitteet tunnistusjärjestyksessä alkaen useimmin tunnistetuista tavoitteista. Jokaisen tavoitteen kohdalla kuvataan sen edistymistä globaalisti ja kansallisesti sekä esitellään käytännön toimia, joilla valtionhallinnon organisaatiot ovat edistäneet tavoitteen saavuttamista.

Kestävän kehityksen **globaalissa maavertailussa** tarkastellaan kaikkien YK:n 193 jäsenvaltion edistymistä YK:n kestävän kehityksen tavoitteissa. Vertailun on toteuttanut YK:n alainen Sustainable Development Solutions Network -verkoston SDG Transformation Center. Vuosittain julkaistava maavertailu on kansainvälisesti hyvin tunnettu ja arvostettu.

Vuoden 2025 kestävän kehityksen maavertailun mukaan yhtäkään kestävän kehityksen tavoitetta ei tulla tällä tahdilla saavuttamaan vuoteen 2030 mennessä. Erityisen suuria haasteita liittyy tavoitteisiin 2 (ei nälkää), 11 (kestävän kaupungit ja yhteisöt), 14 (vedenalainen elämä), 15 (maanpäällinen elämä) ja 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto). Näissä tavoitteissa edistyminen on ollut hidasta tai jopa olematonta viimeisen kymmenen vuoden aikana.²

Lisäksi vuoteen 2030 mennessä ollaan saavuttamassa vain 17 prosenttia kestävän kehityksen tavoitteiden alatavoitteista. Toisaalta parhaiten edetään seuraavissa alatavoitteissa: mahdollisuudet sähkön käyttöön (tavoite 7: edullista ja puhdasta energiaa), internetin ja matkapuhelimen käyttö (tavoite 9: kestävä teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria) sekä lapsikuolleisuus ja vastasyntyneiden kuolleisuus (tavoite 3: terveyttä ja hyvinvointia).³

Maavertailussa Suomen arvioidaan menestyneen jo viidettä vuotta peräkkäin parhaiten kestävän kehityksen tavoitteiden kansallisessa toimeenpanossa. Toiseksi ja kolmanneksi sijoittuvat Ruotsi ja Tanska. Toisaalta myös näillä mailla on Suomen lisäksi edelleen paikoin merkittäviäkin vaikeuksia tavoitteiden saavuttamisessa. Erityisesti tämä koskee tavoitteita 2 (ei nälkää), 12 (vastuullista kuluttamista), 13 (ilmastotokeja) ja 15 (maanpäällinen elämä). Taustalla vaikuttaa esimerkiksi kestävästi kulutusikäyttyminen ja kielteiset ulkoisvaikutukset.⁴ Lisää toimia siis tarvitaan edelleen kaikilta mailta tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kielteisillä ulkoisvaikutuksilla tarkoitetaan toiminnan aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia esimerkiksi kestävästi kulutuksen, veroparatiisien tai myrkyllisten jätteiden viennin myötä. Näin vaikeutetaan muiden maiden mahdollisuuksia saavuttaa kestävän kehityksen tavoitteet.⁵ Vertailtaessa maita ulkoisvaikutusten osalta Suomi, kuten muutkin maavertailussa karkipäähän asettuneet valtiot, sijoittuu eniten kielteisiä vaikutuksia aiheuttaneiden joukkoon, sijalle 144/167.⁶

² Sachs et. al. 2025, 11

³ Sachs et. al. 2025, viii

⁴ Sachs et. al. 2025, 14

⁵ Sachs et. al. 2025, 20-21

⁶ Sachs et. al. 2025

Suomen kolmas **maaraportti** (VNR) YK:n Agenda2030:n toimeenpanosta julkaistiin kesällä 2025. Maaraportissa kerrotaan, miten kestävä kehitys tavoitteissa on Suomessa edistytty. Raportti sisältää myös järjestökentän ja yritysmaailman näkemyksen.

Suomen kestävä kehitys maaraportissa arvioidaan, että Suomessa on edistytty muun muassa tavoitteiden 3 (terveyttä ja hyvinvointia) ja 14 (vedenalainen elämä) alueilla. Toisaalta todetaan, että ekologisen kestävyys osalta Suomella on vielä paljon tehtävää, esimerkiksi metsien saralla. Maaraportissa vahvistetaan Suomen vahva sitoutuminen kestävä kehitys tavoitteiden edistämiseen ja korostetaan koko yhteiskunnan merkitystä kestävyys vahvistamisessa.⁷ Myös valtionhallinnon organisaatioilla on tässä kuvassa oma merkittävä roolinsa.

Valtionhallinnon kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa vuodelta 2024 tunnistettiin useimmin tavoitteet 13 (ilmastotekoja), 12 (vastuullista kuluttamista), 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) ja 8 (ihmisarvoista työtä ja talouskasvua). Tunnistetuimmat tavoitteet ovat olleet kaikkina neljänä kestävyysraportointivuotena samat, joskin niiden keskinäinen järjestys on hieman vaihdellut. Tavoite 13 (ilmastotekoja) on tunnistetuin tavoite jo toista vuotta peräkkäin. Aiemmin kärkisijaa piti tavoite 12 (vastuullista kuluttamista).

Taulukko 3: Kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistetut kestävä kehitys tavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Kestävä kehitys tavoite	Tunnistusmäärä
SDG 13: Ilmastotekoja	30
SDG 12: Vastuullista kuluttamista	25
SDG 16: Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto	24
SDG 8: Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua	23
SDG 17: Yhteistyö ja kumppanuus	18
SDG 3: Terveystta ja hyvinvointia	16
SDG 5: Sukupuolten tasa-arvo	16
SDG 9: Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	15
SDG 10: Eriarvoisuuden vähentäminen	13
SDG 11: Kestävät kaupungit ja yhteisöt	10
SDG 4: Hyvä koulutus	9
SDG 15: Maanpäällinen elämä	7
SDG 7: Edullista ja puhdasta energiaa	6
SDG 6: Puhdas vesi ja sanitaatio	5
SDG 2: Ei nälkää	5
SDG 14: Vedenalainen elämä	5
SDG 1: Ei köyhyyttä	1

Useimmin tunnistettuja tavoitteita yhdistää niiden laaja-alaisuus. Tavoitteita voi edistää monin eri tavoin ja erilaisista organisaatioista käsin, ja ne koskevat laajasti valtionhallinnon organisaatioita riippumatta niiden ydintoiminnasta. Erityisesti tavoite 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) korostuu valtionhallinnon toiminnassa. Useimmin tunnistettuja tavoitteita on tunnistettu raporteissa 23–30 kertaa.

Melko usein tunnistetut tavoitteet ovat niin ikään usein laajoja, mutta joukossa on myös sisällöllisesti rajattomia tavoitteita. Osa tavoitteista korostuukin tietyillä hallinnonaloilla: esimerkiksi tavoite 3 (terveyttä ja hyvinvointia) sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla ja liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla sekä tavoite 9 (kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja) työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla. Melko usein tunnistettuja tavoitteita on tunnistettu 13–18 kertaa.

⁷ Finnish Government, 2025

Harvimmin tunnistetut tavoitteet eroavat nekin toisistaan. Mukana on sisällöllisesti melko rajattuja tavoitteita, jotka kuitenkin saattavat olla tunnistettuja tietyillä hallinnonaloilla: esimerkiksi tavoitetta 4 (hyvä koulutus) on tunnistettu paljon opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla ja tavoitetta 7 (edullista ja puhdasta energiaa) työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla. Harvimmin tunnistettuihin tavoitteisiin lukeutuu myös sellaisia tavoitteita, joiden arvioidaan olevan Suomessa hyvällä mallilla, kuten tavoite 1 (ei köyhyyttä) ja tavoite 7 (edullista ja puhdasta energiaa). Toisaalta mukana on myös tavoitteita, joiden kanssa Suomella on merkittäviäkin haasteita – näihin lukeutuu erityisesti tavoite 2 (ei nälkää), mutta myös tavoitteet 11 (kestävät kaupungit ja yhteisöt), 14 (vedenalainen elämä) ja 15 (maanpäällinen elämä). Näihin tavoitteisiin liittyvät haasteet ovat varsin monisyisiä ja laaja-alaisia, mikä saattaa selittää vähäistä tunnistusmäärää. Harvimmin tunnistettuja tavoitteita on tunnistettu enintään 10 kertaa.

4.1 Useimmin tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

4.1.1 SDG 13: Ilmastotekoja

Tavoitteen 13 tarkoituksena on toimia kiireesti ilmastonmuutosta vastaan. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamiseen liittyy merkittäviä haasteita ja sen edistyminen on pysähtynyt. Tavoite 13 myös lukeutuu niihin kolmeen kestävän kehityksen tavoitteeseen, joiden saavuttamisessa Suomella on suurimpia haasteita. Haasteemme liittyvät esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden käyttöön ja tuontituotteiden päästöihin. Myös Suomen osalta tavoitteen edistyminen on pysähtynyt.⁸

Suomen ilmastolakiin on kirjattu Suomen päästövähennystavoitteet, kuten 60 % päästövähennystavoite vuoteen 2030 mennessä sekä tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä. Vuoden 2024 ilmastovuosikertomuksessa todetaan, ettei nykytoimilla tulla saavuttamaan vuosien 2030 ja 2040 päästövähennystavoitteita. Maankäyttösektori on muuttunut hiilinielusta nettopäästölähteeksi, mihin on vaikuttanut muun muassa hakkuiden lisääntyminen. Lisätoimia maankäyttösektorilla ja muilla sektoreilla tarvitaan hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.⁹

Seuraavat 30 organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissaan voivansa edistää tavoitetta 13:

• Business Finland	• Liikenne- ja viestintävirasto
• Energiavirasto	• Luonnonvarakeskus
• Geologian tutkimuskeskus	• Maa- ja metsätalousministeriö
• Huoltovarmuuskeskus	• Maanmittauslaitos
• Ilmatieteen laitos	• Metsäkeskus
• Kansallisarkisto	• Opetushallitus
• Kela	• Puolustushallinto
• Kilpailu- ja kuluttajavirasto	• Rajavartiolaitos
• Kriisinhallintakeskus	• Ruokavirasto
• Liikenne- ja viestintäministeriö	• Saavutettavuuskirjasto Celia

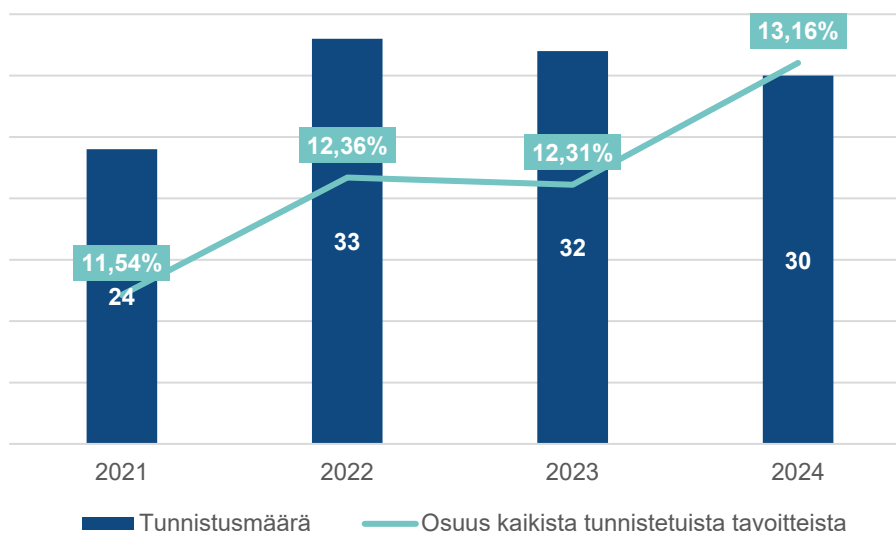
⁸ Sachs et al. 2024, s. 11; 183

⁹ Ympäristöministeriö 2025

- Senaatti-konserni
- Suomen Akatemia
- Suomenlinnan hoitokunta
- Suomen ympäristökeskus
- Tilastokeskus
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
- Työ- ja elinkeinoministeriö
- Valtiovarainministeriö
- Vanhan Vaasan sairaala
- Väylävirasto

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 13 on toista vuotta peräkkäin tunnistetuin kestävä kehityksen tavoite. Ensimmäisen raportointivuoden jälkeen tavoitetta on tunnistettu selvästi enemmän. Vuoden 2024 raporteissa tavoitteen osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista nousi suhteessa raportointivuoteen 2023, vaikka tunnistumäärä hieman pienenikin.

Kuvio 12: Kestävän kehityksen tavoitteen 13 tunnistumäärä ja osuus kaikista tavoitteista vuosina 2021–2024

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 13 on edistetty esimerkiksi tuottamalla tietoa ilmastonmuutoksesta, lisäämällä valmiuksia varautua ilmastoriskeihin ja tuottamalla ilmastonmuutokseen liittyviä politiikka-suosituksia. Toisaalta on pyritty pienentämään oman organisaation aiheuttamia ilmastovaikutuksia.

Tavoitteen suurta tunnistumäärää voi osaltaan selittää se, että ilmastonmuutos koskee tavalla tai toisella kaikkia valtionhallinnon organisaatioita. Lisäksi valtionhallinnon ilmastotyötä ohjataan monilla erilaisilla ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen tähtäävillä asiakirjoilla ja strategioilla, mikä voi edesauttaa oman toiminnan merkityksen tunnistamista ilmastomuutoksen vastaisessa työssä. Tavoitetta on myös mahdollista edistää toimilla, jotka samanaikaisesti pienentävät organisaation omaa jalanjälkeä. Samalla voi olla mahdollista saada aikaan taloudellisia säästöjä.

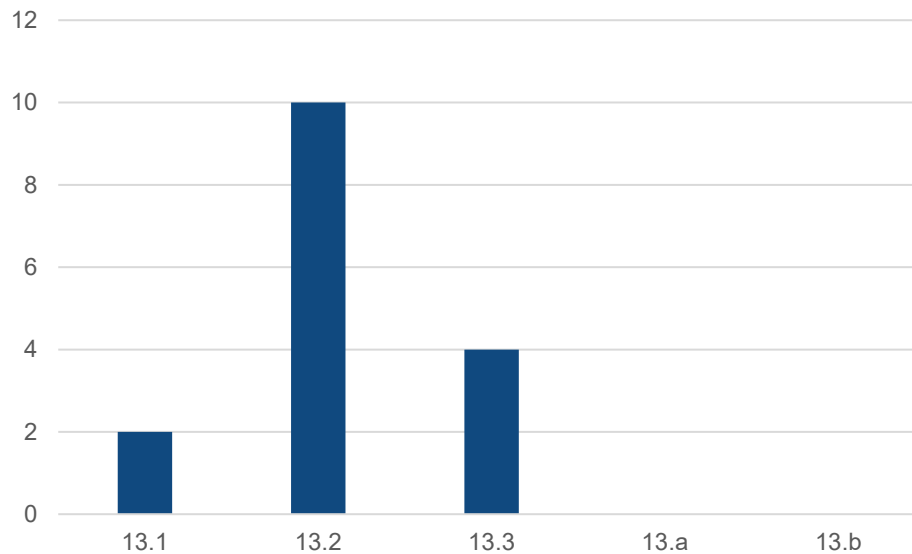
Lisäksi tavoitteen tunnistamisen yleisyyttä voi selittää osaltaan se, että ilmastonmuutos on saanut tois- taiseksi melko paljon tilaa julkisessa keskustelussa verrattuna esimerkiksi luontokatoon. Valtionhallinnon luontotyön vauhdittamiseksi on käynnistetty Kaiku-kehittämisrahalla Luontoposiitiivinen hallinto -kehittämisoh- jelma, joka toivottavasti tukee myös luontotavoitteiden tunnistamista valtionhallinnon organisaatioiden kestä- vyytyössä ilmastonmuutoksen rinnalla.

Tavoite 13 jakautuu viiteen [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat ilmastomuutoksen vastaista työtä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraavat alatavoitteet:

13.2 Integroida ilmastomuutosta koskevat toimenpiteet kansalliseen politiikkaan, strategioihin ja suunnitte- luun.

13.3 Parantaa ilmastonmuutoksen hidastamiseen, sopeutumiseen, vaikutusten lievittämiseen ja ennakkovaroituksiin liittyvää koulutusta, tietämyksen lisäämistä sekä kansalaisten ja instituutioiden valmiuksia.

Kuvio 13: Kestävän kehityksen tavoitteen 13 alatavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Ilmatieteen laitoksen ja Helsingin yliopiston tutkijat julkaisivat politiikka-suositukset, jotka ottavat kantaa ilmasto-osaamisen puutteisiin ja suosittelevat tapoja, joilla kansalaisten ilmasto-osaamista voidaan parantaa. Suositukset perustuvat ClimComp-tutkimushankkeeseen, jossa on tutkittu koulujärjestelmän valmiuksia opettaa ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Metsäkeskus toteutti **Luken** ja Helsingin yliopiston kanssa SuoHiTu-hankkeen, jossa selvitettiin tuhkalannoituksen vaikutuksia maaperän hiilipäästöihin, puuston kasvuun, hiilitaseeseen ja vesistökuormitukseen suometsissä. Tulosten perusteella päivitettiin metsänhoidon suosituksia. Hankkeessa järjestettiin webinaareja ja koulutuksia. Erityisen vaikuttava tapahtuma oli avainkouluttajien koulutus, johon osallistui metsäorganisaatioiden päättäviä tahoja ja metsäalan koulutuksesta vastaavia henkilöitä.

Huoltovarmuuskeskus selvittää kolmi-vuotisessa ILHU-hankkeessa yhteistyössä **Ulkopoliittisen instituutin** kanssa ilmastomuutoksen vaikutuksia Suomen huoltovarmuuteen sekä keinoja niihin varautumiseksi. Joulukuussa 2024 valmistuneessa tilannekuvapaperissa käsitellään ilmastomuutoksen ketjuuntuvia vaikutuksia ja siirtymävaikutuksia Suomen huoltovarmuudelle. Ketjuuntuviissa vaikutuksissa ilmastotekijät yhdistyvät poliittisiin, taloudellisiin ja valtiorajat ylittäviin ilmiöihin. Siirtymävaikutukset liittyvät ilmastomuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta syntyviin seurauksiin.

Traficomissa tehtiin kansallisen energia- ja ilmastostrategian ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) laatimisen tueksi useita liikenteen päästövähennys-toimiin liittyviä vaikutusarvioita toimen-piteistä, joiden avulla taakanjakosektorin päästökuilua suhteessa päästövähennys-tavoitteisiin voitaisiin kuroa umpeen.

4.1.2 SDG 12: Vastuullista kuluttamista

Tavoitteen 12 tarkoituksena on edistää kestävää kulutusta ja tuotantoa. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen edistyminen on pysähtynyt ja sen saavuttamiseen liittyy merkittäviä haasteita. Lisäksi tavoite 12 lukeutuu niihin kolmeen tavoitteeseen, joiden saavuttamisessa Suomella on suurimpia haasteita. Haasteemme liittyvät esimerkiksi tuotanto-perustaisiin typpipäästöihin ja tuontiin liittyviin typpipäästöihin sekä kierrättämättömään yhdyskuntajätteeseen. Myös Suomen osalta tavoitteen edistyminen on pysähtynyt.¹⁰

Suomen kestävä kehityksen maaraaportin mukaan raaka-aineiden kulutuksemme ylittää EU:n keskiarvon ja taloutemme on varsin materiaali-intensiivinen. Resurssitehokkuus on kohentumisesta huolimatta edelleen matalalla tasolla. Maaraaportissa järjestökenttä tuo lisäksi esiin, että materiaallinen jalan-jälkemme sekä kotitalouksien kuluttaman materiaalin määrä on hyvin suuria.¹¹

Seuraavat 25 organisaatiota tunnistivat voivansa edistää tavoitetta 12:

• Digi- ja väestötietovirasto	• Museovirasto
• Eduskunnan kanslia	• Niuvanniemen sairaala
• Fimea	• Opetushallitus
• Huoltovarmuuskeskus	• Palkeet
• Kela	• Pelastusopisto
• Kilpailu- ja kuluttajavirasto	• Puolustushallinto
• Kriisinhallintakeskus	• Rajavartiolaitos
• Luonnonvarakeskus	• Ruokavirasto
• Maa- ja metsätalousministeriö	• Senaatti-konserni
• Metsäkeskus	• Suomen ympäristökeskus

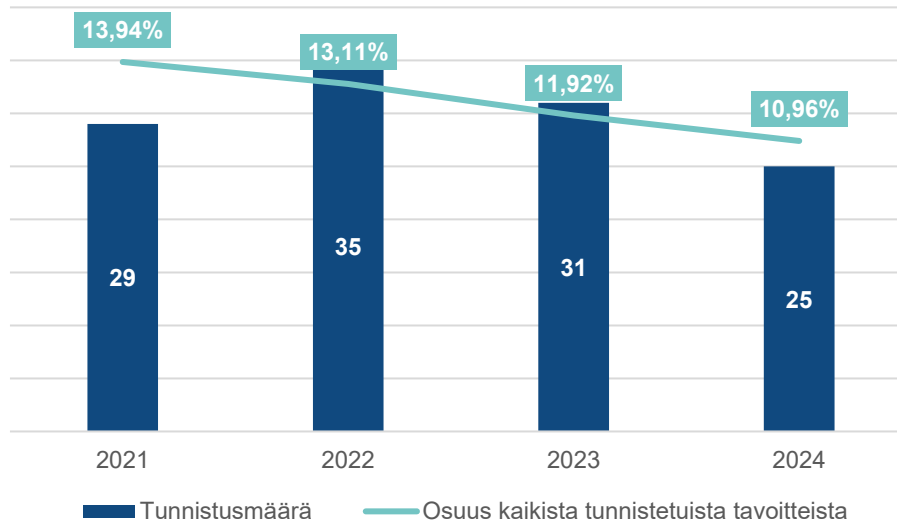
¹⁰ Sachs et al. 2025, s. 11; 182-183

¹¹ Finnish Government 2025, 133-135.

- Suomenlinnan hoitokunta
- Tukes
- Tulli
- Valtori
- Vanhan Vaasan sairaala

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 12 oli toiseksi tunnistetuin kestävä kehityksen tavoite. Raportointivuonna 2023 tavoitetta tunnistettiin toiseksi eniten yhdessä tavoitteen 8 (ihmisarvoista työtä ja talouskasvua) kanssa. Tavoitteen 12 osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista on laskenut vuosittain ja myös tavoitteen tunnistusmäärä on ollut laskussa raportointivuodesta 2022 lähtien.

Kuvio 14: Kestävän kehityksen tavoitteen 12 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tavoitteista vuosina 2021–2024

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 12 on edistetty muun muassa tuottamalla tietoa kiertotaloudesta ja sen mahdollisuuksista. Lisäksi on pyritty vahvistamaan organisaatioiden omien hankintojen kestävyyttä sekä lisäämään kansalaisten tietoa kestävästä kuluttamisesta.

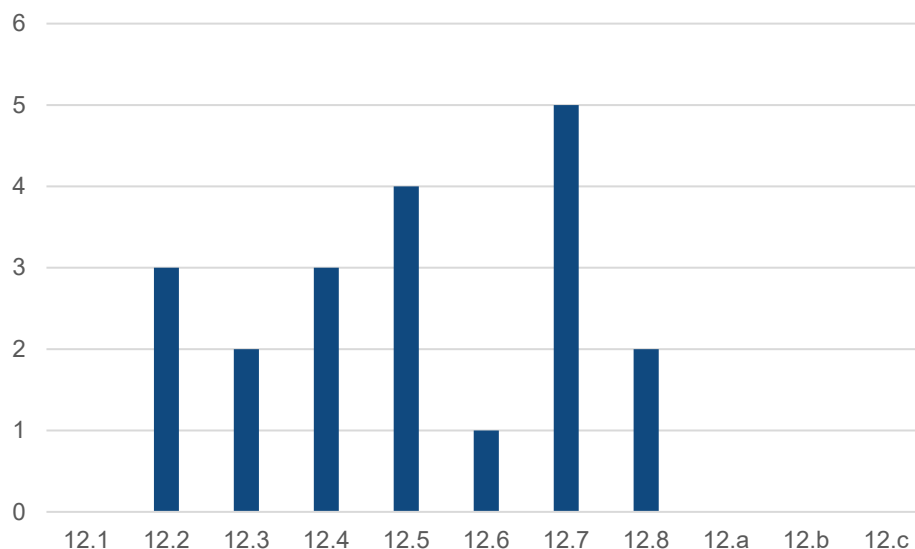
Tavoitteen suurta tunnistusmäärää voidaan osaltaan selittää sillä, että kulutus liittyy tavalla tai toisella kaikkien valtionhallinnon organisaatioiden toimintaan. Kulutusta säädelläänkin monissa organisaatioissa erilaisilla hankintakäytänteillä, joiden avulla on mahdollista suunnata kulutusta sekä taloudellisesti, ekologisesti, että sosiaalisesti kestävään suuntaan. Suureen tunnistusmäärään voi vaikuttaa myös se, että edistämällä tavoitetta 12 organisaatio voi samalla pienentää omaa ekologista jalanjälkeään.

Tavoite 12 jakautuu edelleen yhteentoista [alataavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat kestävien kulutus- ja tuotantotapojen edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraavat alataavoitteet:

12.7 Edistää kestäviä julkisia hankintakäytäntöjä kansallisten lakien ja prioriteettien mukaisesti.

12.5 Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi jätteiden syntymistä ennaltaehkäisyn, kierrätyksen ja uudelleenkäytön keinoin.

Kuvio 15: Kestävän kehityksen tavoitteen 12 alatavoitteet tunnustusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Kilpailu- ja kuluttajaviraston oppimisympäristö KKV Kampukseen tehtiin verkkokurssit ympäristömarkkinoinnista ja ympäristövaihteista. Kurssit tarjoavat tietoa ostopäätösten ympäristövaikutuksista ja kehittävät kriittistä mainonnanlukutaitoa.

Puolustushallinnossa käynnistyi Ekologisesti kestävät hankinnat -projekti, jonka päämääränä on lisätä ympäristönäkökohtien huomioimista hankinnoissa. Tavoitteena on selvittää tarkemmin nykytila ja olemassa olevat hyvät käytännöt. Lisäksi tarkoituksena on luoda toimintamalli ja koota esimerkkikriteereitä hankinnoissa sovellettavaksi.

Luken koordinoimassa ArcticHubs-hankkeessa pyritään ratkaisemaan arktisen alueen resursseja ja maata koskevia konflikteja uusien sopeutumisvälineiden ja lähestymistapojen avulla. Paikallisten ihmisten ääni on keskeisessä roolissa. Videobox-sarjassa esitellään paikallisyhteisöjen näkemyksiä arktisten kaupunkien tulevaisuudesta. Sarjassa keskitytään arktisiin elinkeinoin, kuten kalankasvatukseen, matkailuun, metsätalouteen sekä erityisesti poronhoitoon. Tavoitteena on edistää arktisten yhteisöjen kestävä kehitystä ja sopeutumista muuttuvassa globaalissa ympäristössä.

Syke julkaisi päivitetyn version Ilmastodieetti-työkalusta, jolla jokainen voi laskea oman kulutuksensa hiilijalanjäljen. Uusimmassa päivityksessä laskurin ruokavalioon, tavaroiden ja palveluiden kulutukseen sekä lämpöön ja sähköön liittyviä osioita kehitettiin ja laskurin käyttämät päästökertoimet päivitettiin.

4.1.3 SDG 16: Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

Tavoitteen 16 tarkoituksena on edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin sekä rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamiseen liittyy suuria haasteita ja sen edistyminen on pysähtynyt. Suomessa tavoitteen suhteen on tapahtunut maltillista edistymistä, mutta meilläkin tavoitteen saavuttamisessa on vielä haasteita liittyen esimerkiksi aseiden vientiin ulkomaille.¹²

Suomen kestävän kehityksen maaraportissa todetaan, että rikokset ovat jo pitkään vähentyneet, mutta samalla jotkin rikokset ovat kuitenkin yleistyneet. Oikeusvaltion tila on vakaa, mutta toisaalta haasteina ovat esimerkiksi pitkät oikeusprosessit ja oikeudenkäyntikustannukset.¹³

Seuraavat 24 organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissaan voivansa edistää tavoitetta 16:

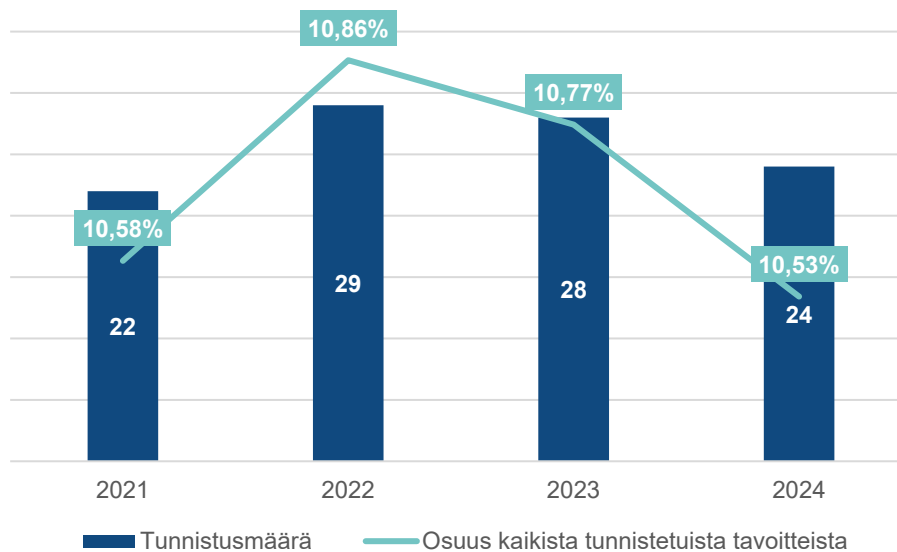
- Aluehallintavirastot
- Digi- ja väestötietovirasto
- Eduskunnan kanslia
- HAUS
- Kansallisarkisto
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Kriisinhallintakeskus
- Maanmittauslaitos
- Metsäkeskus
- Niuvanniemen sairaala
- Oikeusministeriö
- Patentti- ja rekisterihallitus
- Puolustushallinto
- Rajavartiolaitos
- Rikosseuraamuslaitos
- Säteilyturvakeskus
- Terveystieteiden tutkimuskeskus
- Tilastokeskus
- Tulli
- Tuomioistuinlaitos
- Ulosottolaitos ja konkurssiasiamiehen toimisto
- Valtiokonttori
- Valtiontalouden tarkastusvirasto
- Valtiovarainministeriö
- Verohallinto

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 16 oli kolmanneksi tunnistetuin kestävän kehityksen tavoite, samoin kuin raportointivuonna 2023. Tavoitteen tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista on laskenut raportointivuosina 2023 ja 2024.

¹² Sachs et al. 2025, 11; 182–183

¹³ Finnish government 2025, 150

Kuvio 16: Kestävän kehityksen tavoitteen 16 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

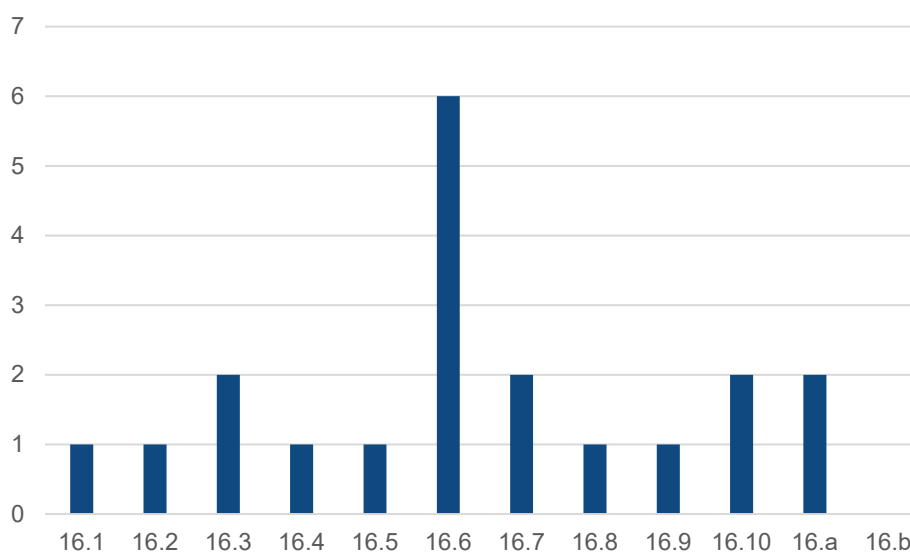
Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 16 on edistetty muun muassa väkivallan vastaisilla toimilla, oikeusturvaa vahvistamalla sekä panostamalla palveluiden saavutettavuuteen ja tiedon julkisuuteen. Toisaalta tavoitteeseen liittyviin teemojen saralla on toteutettu kansainvälisiä yhteistyöhankkeita.

Tavoitteen tunnistamisastetta selittää muun muassa se, että monen valtionhallinnon organisaation tehtäviin kuuluu olennaisena osana hyvän hallinnon, yhteiskuntarauhan sekä oikeudenmukaisuuden edistäminen. Sisällöllisesti tämä varsin laaja tavoite koskettaakin tavalla tai toisella kaikkia valtionhallinnon organisaatioita niiden ydintehtävästä riippumatta.

Tavoite 16 jakautuu kahteentoista [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat rauhan, oikeudenmukaisuuden ja hyvän hallinnon tavoittelua. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraava alatavoite:

16.6 Kehittää tehokkaita, vastuullisia ja läpinäkyviä instituutioita kaikilla tasoilla.

Kuvio 17: Kestävän kehityksen tavoitteen 16 alatavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Niuvanniemen sairaalaan on perustettu valtakunnallinen poliklinikka osana erityisen haavoittuvassa asemassa olevanpotilaskunnan hoidon turvaamista ja kansalaisten turvallisuuden ylläpitoa. Etä- ja läsnäolopalveluita tarjoavan poliklinikan tavoitteena on yhteiskuntaan sopeutumisen vahvistaminen, väkivaltakäyttäytymisen ja uusintarikollisuuden ennaltaehkäisy, sekä viranomaisyhteistyö, neuvonta ja konsultaatio erityisesti psykiatriseen oireiluun ja väkivaltakäyttäytymiseen liittyen.

Eduskunnan kanslia kertoo raportissaan, että eduskunnassa järjestettiin keväällä Nuorten parlamentti, jonka täysistuntopäivän aikana nuorilla oppilasedustajilla oli mahdollisuus päästä keskustelemaan kansanedustajien kanssa. Myös nuorille suunnattu eduskuntapeli uudistettiin. Eduskunnan kanslia tarjoaa lisäksi muun muassa oppimateriaaleja ja tietopaketteja ja on mukana vuosittaisilla Educa-messuilla.

Digi- ja väestötietovirasto edisti edunvalvontavaltuutuksen tunnettuutta Omissa käsissä -kampanjan kautta. Kampanjassa muistutettiin tekemään edunvalvontavaltakirja. Viraston mukaan jokaisella täysi-ikäisellä olisi syytä olla olemassa edunvalvontavaltakirja siltä varalta, että omia asioita ei joskus pysty itse hoitamaan. Edunvalvontavaltakirjan tekeminen valmiiksi helpottaa asioiden hoitamista tulevaisuudessa, koska siinä voi määritellä, kuka omia asioita hoitaa ja miten.

Kansallisarkistossa kehitetään tekoälypohjaisia sisällöntunnistusmenetelmiä. Vuonna 2024 käsialantunnistuksen tulokset paranivat uusien malliversioiden myötä. 1800-luvun tuomiokirjojen kokoelmalle toteutettiin sisällöntunnistus, ja 1700-luvun tuomiokirjojen prosessointi käynnistettiin. Menetelmät mahdollistavat laajojen aineistojen tehokkaan käytön, mikä hyödyttää tutkimusta. Sisällöntunnistettu aineisto on paremmin saavutettavissa, sillä se ei edellytä esimerkiksi vanhojen käsialojen lukutaitoa. Tieto myös löytyy nopeasti laajasta datamassasta.

Patentti- ja rekisterihallitus avasi tietopalvelun, jossa valtuutetut käyttäjät voivat hakea tietoja yritysten ja yhdistysten tosiasiallisista edunsaajista. Palvelua voivat aluksi käyttää viranomaiset, jotka hoitavat rahanpesulain mukaista valvontatehtävää ja myöhemmin palvelun käyttäjäkunta laajenee. Yrityksiin liittyy kohonnut rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski, koska niiden taustalla vaikuttavat henkilöt eivät aina toimi omissa nimissään. Yrityksille onkin säädetty velvollisuus ilmoittaa kaupparekisteriin tiedot tosiasiallisista edunsaajistaan. PRH rekisteröi edunsaajatietoja.

Tuomioistuinlaitoksen raportissa kerrotaan, että tuomioistuinvirasto pyrki edistämään lapsen asemaa oikeushallinnossa tuottamalla lapsille ja nuorille suunnattua verkkosivumateriaalia heitä koskevien asioiden käsittelystä tuomioistuimissa. Lisäksi vuoden aikana suunniteltiin muuta lapsille ja nuorille suunnattua viestintämateriaalia tukemaan uutta verkkosivuosiota. Toimilla lapsen aseman edistämiseksi vastataan laajemminkin YK-tavoitteeseen taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin.

4.1.4 SDG 8: Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

Kestävän kehityksen tavoitteen 8 tarkoituksena on edistää kaikkia koskevaa kestävää talouskasvua, täyttää ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamiseen liittyy merkittäviä haasteita ja siinä edistyminen on pysähtynyt.¹⁴ Suomessakin tavoitteen saavuttamisessa on vielä haasteita, esimerkiksi tuontituotteiden tuotanto-olosuhteisiin liittyen. Myös Suomen edistyminen tavoitteessa on pysähtynyt.¹⁵

Suomen kestävän kehityksen maaraportin mukaan Suomen talouskasvu on viime vuosina ollut melko maltillista, eikä tuottavuuskaan ole kehittynyt juurikaan. Koulutuksen, työn tai harjoittelun ulkopuolella olevien nuorten määrä on pienentynyt.¹⁶

Seuraavat 23 organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissaan voivansa edistää tavoitetta 8:

- Aluehallintavirastot
- Business Finland
- Kansallisarkisto
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Maanmittauslaitos
- Metsäkeskus
- Museovirasto
- Opetushallitus
- Palkeet
- Patentti- ja rekisterihallitus
- Rahoitusvakuusvirasto
- Ruokavirasto
- Senaatti-konserni
- Terveystieteiden tutkimuskeskus
- Tukes
- Tulli
- Työ- ja elinkeinoministeriö
- Valtiokonttori
- Valtiontalouden tarkastusvirasto
- Valtiovarainministeriö
- Valtori
- Vanhan Vaasan sairaala
- Verohallinto

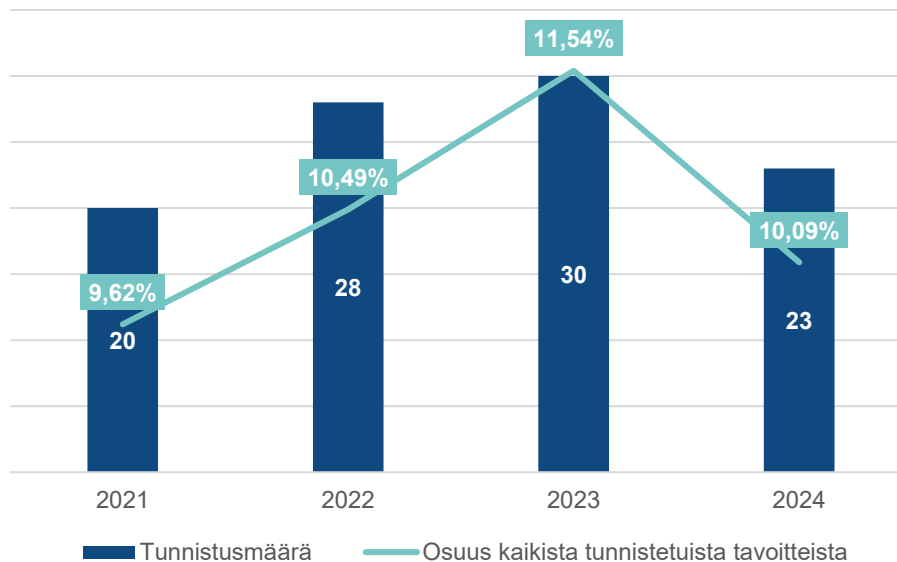
Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 8 oli neljänneksi tunnistetuin kestävä kehityksen tavoite. Raportointivuonna 2023 tavoitetta tunnistettiin toiseksi eniten yhdessä tavoitteen 12 (vastuullista kuluttamista) kanssa. Vuoden 2024 raporteissa tavoitteen 8 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista on kääntynyt nousun jälkeen ensimmäistä kertaa laskuun.

Kuvio 18: Kestävän kehityksen tavoitteen 8 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

¹⁴ Sachs et al. 2025, 11

¹⁵ Sachs et. al. 2025, s. 182–183

¹⁶ Finnish Government 2025, s. 117

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 8 on edistetty muun muassa työhyväksikäytön ja harmaan talouden vastaisilla toimilla. Lisäksi on pyritty edistämään työllisyyttä ja vahvistamaan oman henkilöstön hyvinvointia.

Tavoitteen 8 suurta tunnistusmäärää voidaan selittää sillä, että se kuvaa hyvin laaja-alaisesti taloudellisen kestävyysosa-alueita esimerkiksi työllisyyden, talouskasvun, innovoinnin sekä työntekijöiden oikeuksien näkökulmasta. Hyvin monien valtionhallinnon organisaatioiden toiminta liippaa jotain näistä teemoista. Toisaalta oman henkilöstön hyvinvointi ja siihen kytkeytyvät kysymykset, kuten yhdenvertaisuusasiat, osaamisen kehittäminen sekä työturvallisuus kuuluvat luonnostaan jokaisen organisaation tontille. Näitä teemoja voidaan myös usein myös mitata varsin vaivattomasti jo olemassa olevilla mittareilla, kuten henkilöstökyselyillä.

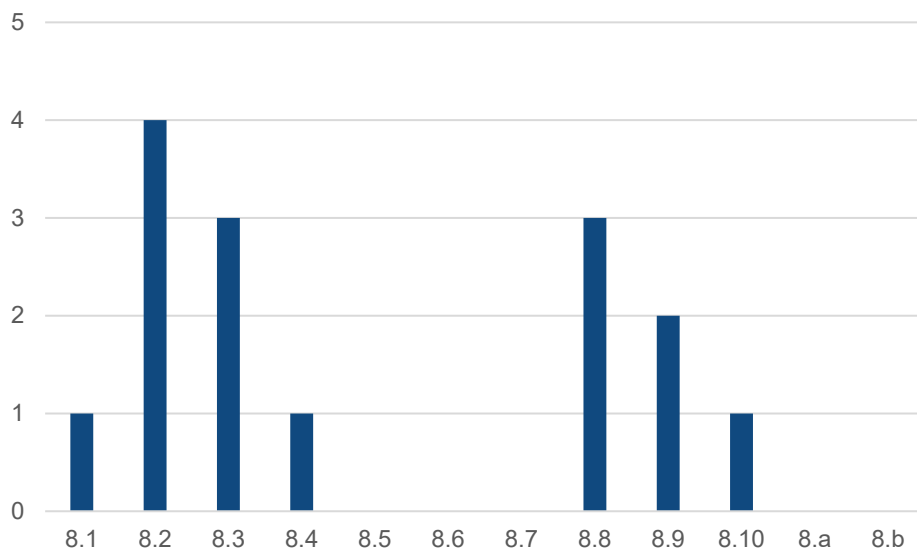
Tavoite 8 jakautuu edelleen kahteentoista [alataavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat ihmisarvoisen työn ja talouskasvun edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraavat alataavoitteet:

8.2 Saavuttaa korkeampi taloudellisen tuottavuuden taso monipuolistamisen, teknologian uudistamisen ja innovaatioiden avulla, esimerkiksi panostamalla lisäarvoa luoviin ja työvoimavaltaisiin aloihin.

8.3 Edistää kehityslähtöisiä käytäntöjä, jotka tukevat tuottavaa toimintaa, säällisten työpaikkojen luontia, yrittäjyyttä, luovuutta ja innovointia sekä kannustavat mikro- ja pienyritysten sekä keski suurten yritysten perustamiseen ja kasvattamiseen, esimerkiksi takaamalla rahoituspalvelujen saanti.

8.8 Suojata työelämän oikeuksia ja taata turvallinen työympäristö kaikille työntekijöille, mukaan lukien siirtotyöläisille, erityisesti naisille ja epävarmassa työsuhteessa oleville.

Kuvio 19: Kestävän kehityksen tavoitteen 8 alatavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Business Finlandin yksikkö Visit Finland edisti matkailun kestävyttä mm. tuottamalla selvityksen Suomen saavutettavuudesta muilla liikennevälineillä kuin lentäen. Visit Finland on myös tuottanut kattavan valmennuskokonaisuuden matkailualan yrityksille sekä destinaatioille kestävän matkailun edistämiseksi. Vuonna 2024 päivitettiin ja tuotettiin uusia valmennusmoduuleita mm. uudistavasta matkailusta, inklusiivisesta matkailusta sekä vastuullisuusvelvoitteista.

Vuonna 2024 hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätös harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiaksi ja toimenpideohjelmaksi vuosille 2024–2027. Periaatepäätös valmisteltiin **Työ- ja elinkeinoministeriön** asettamassa poikkihallinnollisessa työryhmässä. Toimenpideohjelman hankkeilla muun muassa kartoitetaan viranomaisten toimintaan liittyviä lainsäädännöllisiä haasteita ja esteitä, turvataan olennaisten rekisteritietojen oikeellisuus ja saatavuus sekä kehitetään viranomaisten välistä yhteistyötä ja viranomaisten tiedonsaantia.

Verohallinto lisäsi Facebookin, Instagramin ja LinkedInin asiakaspalvelukanaviksi yleisluontoisissa verotusasioissa. Yksi kasvava asiakasryhmä ovat ulkomalaiset, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää OmaVeroa tai soittaa, koska heillä on ulkomaalainen liittymä. Vuonna 2024 sosiaalisen median kautta saapui noin 9 200 verotusaiheista kysymystä (2023: 9 500)

Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo, että julkinen sektori kilpailee tasapuolisesti yksityisten yritysten kanssa. Selvityksen ja viraston saamien yhteydenottojen perusteella julkisyhteisöt kaipaavat kilpailuneutraaliteettisäännösten soveltamiseen lisää ohjeita. Kilpailu- ja kuluttajaviraston verkkopalveluun lisättiin esimerkiksi julkisyhteisön toiminnan luonteen arviointia tukevia sisältöjä ja toimialakohtaisia esimerkkejä sekä kirjanpidon eriyttämistä koskevia ohjeita.

4.2 Melko usein tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

4.2.1 SDG 17: Yhteistyö ja kumppanuus

Tavoitteen 17 tarkoitus on tukea vahvemmin kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamiseen liittyy merkittäviä haasteita ja siinä edistyminen on pysähtynyt. Suomen osalta tilanne on sama. Kansalliset haasteemme liittyvät muun muassa kestävän kehityksen vauhdittamiseen tähtäävän kansainvälisen rahoituksen turvaamiseen, kehitysyhteistyö mukaan luetuna.¹⁷

Suomen kestävän kehityksen maaraaportin mukaan Suomi on painottanut kehityspolitiikassaan köyhyyden vähentämistä, perusoikeuksien toteutumista sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteita, jotka ovat läpileikkaavasti läsnä kehitysyhteistyöprojekteissa. Kehitysyhteistyömäärärahoihin on kohdistunut säästöjä.¹⁸

Seuraavat 18 organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissaan voivansa edistää tavoitetta 17:

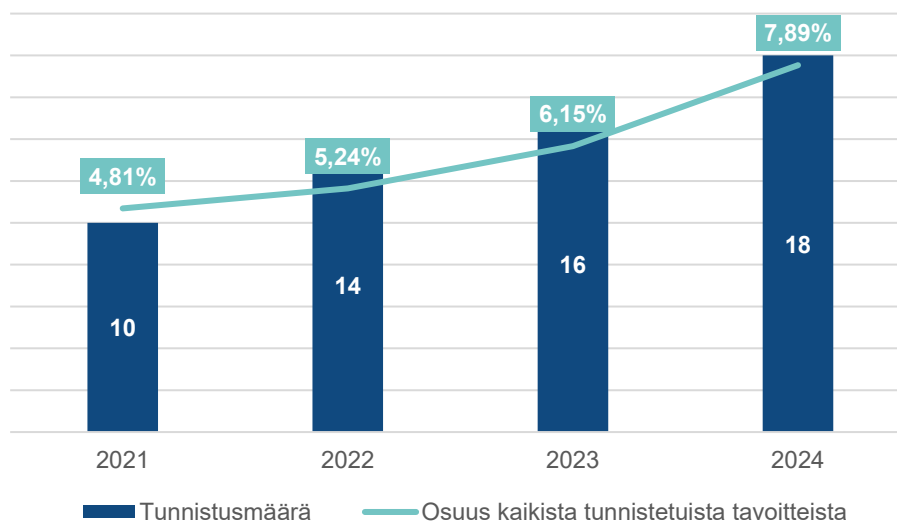
- Digi- ja väestötietovirasto
- Geologian tutkimuskeskus
- Ilmatieteen laitos
- Kansallisarkisto
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Kriisinhallintakeskus
- Maanmittauslaitos
- Opetushallitus
- Saavutettavuuskirjasto Celia
- Huoltovarmuuskeskus
- Suomenlinnan hoitokunta
- Tilastokeskus
- Tukes
- Ulosottolaitos ja konkurssiasiamiehen toimisto
- Valtiokonttori
- Valtiontalouden tarkastusvirasto
- Valtiovarainministeriö
- Verohallinto

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 17 oli viidenneksi tunnistetuin kestävän kehityksen tavoite. Raportointivuonna 2023 tavoite oli viidenneksi tunnistetuin yhdessä tavoitteen 10 (eriarvoisuuden vähentäminen) kanssa. Raportointivuosina 2021–2024 tavoitetta on tunnistettu kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa vuosi vuodelta useammin. Raportointivuonna 2024 erityisesti tavoitteen osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista nousi suhteessa raportointivuoteen 2023.

¹⁷ Sachs et. al. 2025, 11; 182–183.

¹⁸ Finnish Government 2025, 155–156

Kuvio 20: Kestävän kehityksen tavoitteen 17 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

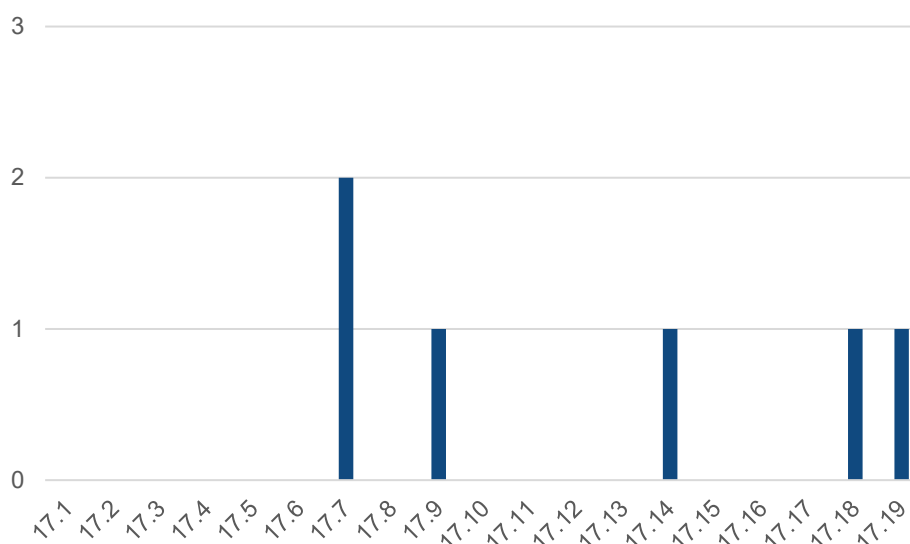

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 17 on edistetty muun muassa kestäväää kehitystä vahvistavilla kansainvälisillä yhteistyöhankkeilla. Lisäksi on vahvistettu kansallisesti tehtävää yhteistyötä toisten valtionhallinnon organisaatioiden sekä muiden sidosryhmien kanssa tehtävää yhteistyötä. Raporteissa kerrottiin hieman enemmän kotimaisesta yhteistyöstä kuin yhteistyöstä kansainvälisessä kontekstissa.

Tavoite 17 jakautuu edelleen yhdeksääntoista [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat yhteistyön ja kumppanuuden edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraava alatavoite:

17.7 Edistää ympäristöystävällisten teknologioiden kehittämistä, siirtoa ja levittämistä kehitysmaiin suotuisin ehdoin, myös ilman täyttä vastiketta ja etuoikeutusti, jos näin keskinäisesti sovitaan.

Kuvio 21: Kestävän kehityksen tavoitteen 17 alatavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Kriisinhallintakeskus osallistui kansainväliseen tutkimushankkeeseen "Peacebuilding and Local Knowledge Network", jossa kehitetään missioiden kykyä mm. arvioida ja lisätä paikallisen tiedon hyödyntämistä siviilikriisinhallintamissioissa, ja sitä kautta tukea paikallista omistajuutta. Hanke on vielä pilottivaiheessa.

Ulosottolaitos tekee ennakoivan talousneuvonnan työtä yhdessä talous- ja velkaneuvonnan kanssa. Ennakoiva talousneuvonta kouluttaa sidosryhmäammattilaisia, jotka kohtaavat työssään talousvaikeuksissa olevia kansalaisia. Sidosryhmäammattilaisten kanssa tehtävällä yhteistyöllä lisätään toiminnan vaikuttavuutta. Vuonna 2024 ennakoiva talousneuvonta oli mukana noin 760:ssä eri alueellisessa tilaisuudessa, joista sidosryhmätilaisuuksia oli 29 prosenttia. Lisäksi ennakoiva talousneuvonta oli mukana noin sadassa valtakunnallisessa tilaisuudessa, joista sidosryhmätilaisuuksia oli 70 prosenttia.

Tilastokeskus vetää kaksivuotista Twinning-hanketta, jonka tavoitteena on kehittää Georgian tilastojärjestelmää ja tukea EU:n tilastovaatimusten noudattamista maassa. Hankkeen avulla halutaan auttaa Georgian tilastovirastoa kehittämään tilastoluokitusten luotettavuutta ja väestötilastoja sekä vahvistaa maan kykyä tuottaa ja käyttää virallisia tilastoja. Twinning-hanke on osa Georgian virallisten tilastojen kehittämissuunnitelmaa. Hankkeen aikana on myös tarkoitus luoda tiekartta Georgian väestörekisterin kehittämiseksi.

Tukes on aloittanut yhteisauditoinnit **Fimean** ja **Stukin** kanssa vuonna 2021, minkä jälkeen toimintaa on jatkettu vuosittaisella yhteisauditoinnilla. Sen kohteena on kukin virasto vuoron perään ja kaksi muuta virastoa suorittavat auditoinnit. Auditointia tekevät organisaatiot saavat mahdollisuuden tutustua toisen organisaation prosessiin ja jakaa hyviä käytäntöjään. Auditointien jälkeen yhteistä kehittämistä on jatkettu. Yhteisauditointi on resurssitehokas tapa kehittää toimintaa ja vertaisoppia toisilta.

4.2.2 SDG 3: Terveyttä ja hyvinvointia

Tavoitteen 3 tarkoituksena on taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen suhteen on tapahtunut maltillista edistymistä, mutta sen saavuttamiseen liittyy silti suuria haasteita. Myös Suomessa on maltillisesta edistymisestä huolimatta haasteita tavoitteen saavuttamisessa. Haasteemme liittyvät muun muassa eliniän odotteen alueelliseen vaihteluun sekä itse arvioidun terveydentilan vaihteluun tulotason mukaan.¹⁹

Suomen maaraaportin mukaan ennenaikainen kuolleisuus ei-tarttuvien sairauksien seurauksena on matalalla tasolla ja niiden hoito sekä ennaltaehkäisy maailmanlaajuisesti hyvällä tasolla – toisaalta esimerkiksi mielenterveyden häiriöihin liittyy haasteita. Myös päihteidenkäytön ennaltaehkäisy ja tehokas hoito sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluiden ulottaminen kaikille vaativat vielä toimia.²⁰

¹⁹ Sachs et. al. 2025, 11; 182–183

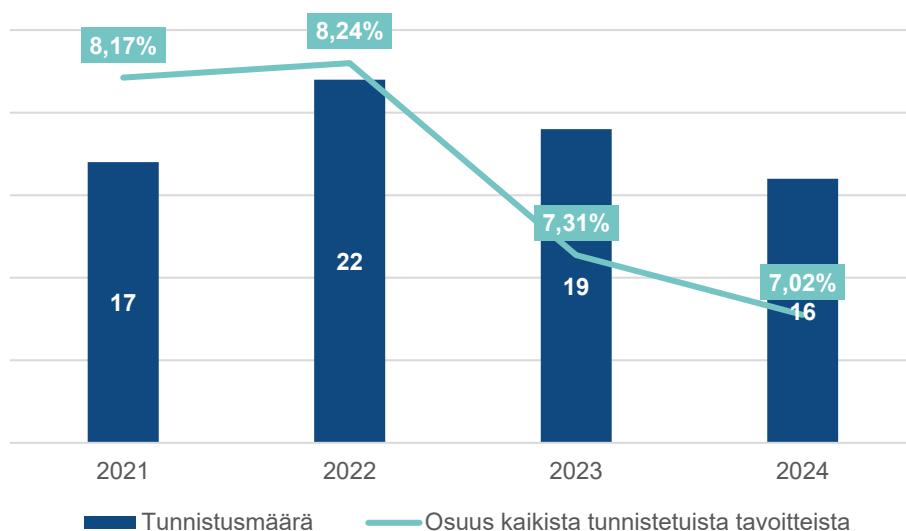
²⁰ Finnish Government 2025, 97

Seuraavat 16 organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissaan voivansa edistää tavoitetta 3:

- Aluehallintovirastot
- Fimea
- Ilmatieteen laitos
- Kela
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Niuvanniemen sairaala
- Puolustushallinto
- Rajavartiolaitos
- Ruokavirasto
- Säteilyturvakeskus
- THL
- Traficom
- Tulli
- Valvira
- Vanhan Vaasan sairaala
- Väylävirasto

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 3 oli kuudenneksi tunnistetuin kestävä kehityksen tavoite. Raportointivuonna 2023 tavoite oli neljänneksi tunnistetuin yhdessä tavoitteiden 5 (sukupuolten tasa-arvo) ja 9 (kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja) kanssa. Tavoitteen tunnistusmäärä ja osuus kaikista tavoitteista on pienentynyt raportointivuosina 2023 ja 2024.

Kuvio 22: Kestävän kehityksen tavoitteen 3 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 3 on edistetty esimerkiksi vahvistamalla liikenneturvallisuutta, edistämällä turvallista säteilytoimintaa, ohjaamalla ja kehittämällä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita sekä tuottamalla tietoa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tueksi. Vaikka tavoite on jossain määrin tarkkarajaisempi kuin monet muut kestävä kehityksen tavoitteet, liittyy se kuitenkin monien organisaatioiden tehtäviin. Erityisen usein tavoite nousi esiin sosiaali- ja terveysministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalojen raporteissa.

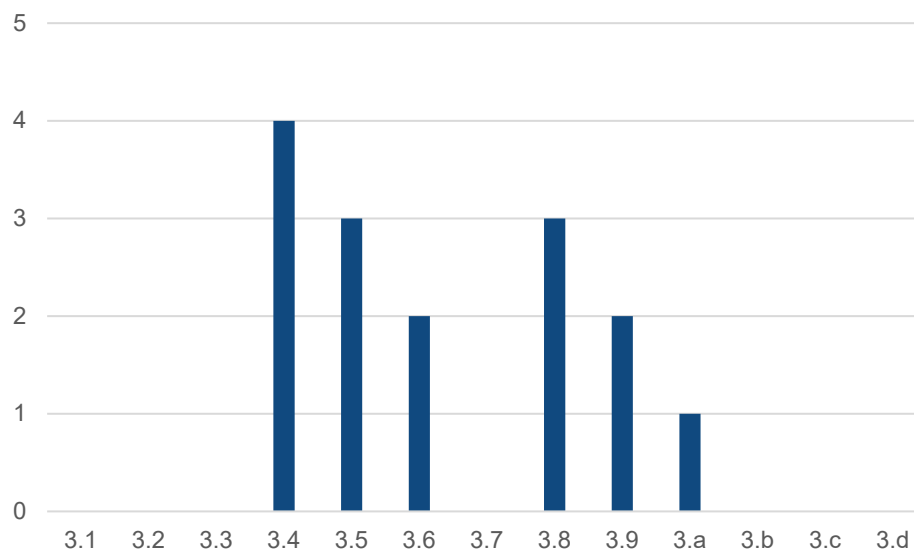
Tavoite 3 jakautuu edelleen kolmeentoista [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraavat alatavoitteet:

3.4 Vähentää vuoteen 2030 mennessä kolmanneksella tarttumattomien tautien aiheuttamia ennenaikaisia kuolemia ennaltaehkäisyn ja hoidon avulla sekä edistää henkistä terveyttä ja hyvinvointia.

3.5 Tehostaa päihteiden, mukaan lukien huumeiden ja alkoholin, väärinkäytön ehkäisemistä ja hoitoa.

3.8 Saavuttaa yleiskattava terveydenhuolto, mukaan lukien turva taloudellisilta riskeiltä, pääsy laadukkaiden ja olennaisten terveydenhoitopalvelujen piiriin sekä turvalliset, tehokkaat, laadukkaat ja edulliset välttämättömät lääkkeet ja rokotukset kaikille.

Kuvio 23: Kestävän kehityksen tavoitteen 3 alatavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Aluehallintovirastot olivat mukana järjestämässä **THL:n** kanssa ehkäisevän päihdetyön (EPT) treffejä kunnille ja hyvinvointialueille sekä muille ehkäisevän päihdetyön toimijoille. Laadukkaan ja vaikuttavan ehkäisevän päihdetyön toteuttamiseksi tilaisuuksissa jaettiin tietoa mm. päihdeilmiöistä, hyvistä käytännöistä ja muuttuvasta lainsäädännöstä. EPT-treffeillä on ollut runsaasti osallistujia, ja niille on toivottu jatkoa.

STUK kehitti turvalliseen toimintaan ohjaavan valvontakyselyn pieniriskiselle säteilyn käytölle (hammasröntgen- ja eläinröntgentoiminta) ja lähetti sen vuoden aikana sadalle hammastoimijalle ja kymmenelle eläinröntgentoimintaa tekeväälle. Mallin käytöstä on saatu hyviä kokemuksia ja sen käyttöä laajennetaan seuraavina vuosina muihin pieniriskisiin toimintoihin.

Valvira julkaisi uudistetun ohjeen asunnon terveyshaittaepäilyn viranomaiskäsitteeseen. Viranomaisohje laadittiin ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden avuksi asunnon terveyshaitan selvittämisen prosessiin. Ohjeen tavoitteena on selventää terveydensuojelulain tulkintaa ja sen soveltamista asuntojen terveyshaittaepäilyjen selvittämisessä sekä helpottaa ohjauksen ja neuvonnan antamista.

Traficom kampanjoi yhteistyössä Alkon kanssa muistuttamalla pelastusliivien tärkeydestä ja alkoholin välttämisestä vesillä. ”Et ole voittamaton, olet korvaamaton” -kampanjaviestillä haluttiin tavoittaa erityisesti yli 55-vuotiaita miehiä Vuoksen vesistön alueella, sillä kyseinen ryhmä ja alue korostuvat kuolemaan johtaneissa veneilyonnettomuuksissa. Kampanja näkyi laajalti sosiaalisen median kanavissa, perinteisissä medioissa sekä Alkon myymälöissä.

4.2.3 SDG 5: Sukupuolten tasa-arvo

Kestävän kehityksen tavoitteen 5 tarkoituksena on saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen suhteen on tapahtunut maltillista edistymistä, mutta sen saavuttamiseen liittyy edelleen merkittäviä haasteita. Myös Suomessa tavoitteen saavuttamisessa on maltillisesta positiivisesta kehityksestä huolimatta vielä haasteita, esimerkiksi sukupuolittuneisiin palkkaeroihin liittyen.²¹

Suomen kestävän kehityksen maaraaportin mukaan sukupuolten tasa-arvon tila on Suomessa varsin hyvä, mutta haasteita liittyy esimerkiksi sukupuolivähemmistöjen kokemaan syrjintään ja naisten kohtaamaan väkivaltaan. Perhevapaauudistus on lisännyt isien pitämien perhevapaapäivien määrää.²²

Seuraavat 16 organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissaan voivansa edistää tätä tavoitetta:

- Digi- ja väestötietovirasto
- Eduskunnan kanslia
- Kela
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Kriisinhallintakeskus
- Oikeusministeriö
- Patentti- ja rekisterihallitus
- Pelastusopisto
- Puolustushallinto
- Rikosseuraamuslaitos
- Suomen akatemia
- THL
- Tuomioistuinlaitos
- Valtiovarainministeriö
- Valvira
- Vanhan Vaasan sairaala

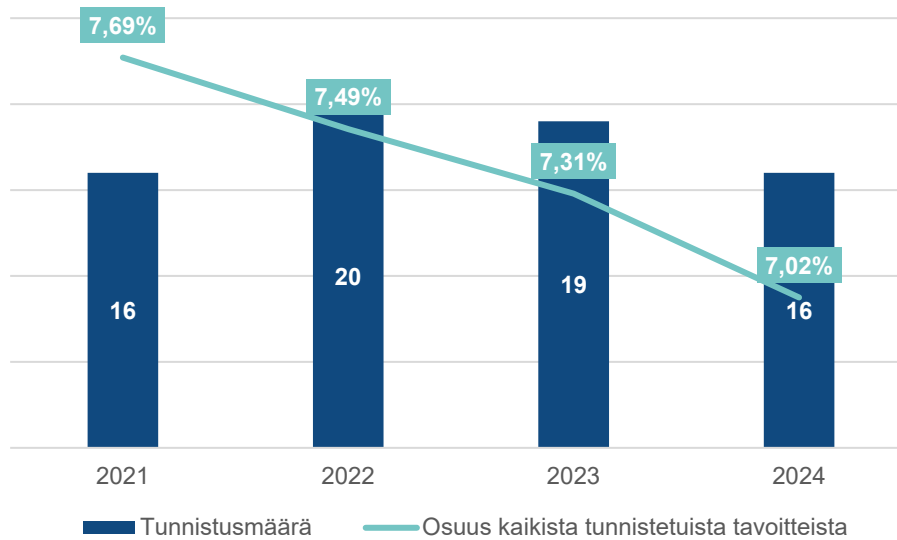
Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 5 oli kuudenneksi tunnistetuin kestävän kehityksen tavoite yhdessä tavoitteen 3 (terveyttä ja hyvinvointia) kanssa. Raportointivuonna 2023 tavoite oli neljänneksi tunnistetuin yhdessä tavoitteiden 3 (terveyttä ja hyvinvointia) ja 9 (kestävää teollisuutta, innovaatioita ja

²¹ Sachs et. al. 2025, 11; 182–183

²² Finnish Government 2025, 105–106

infrastruktuureja) kanssa. Jokaisena raportointivuotena tavoitteen osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista on hieman laskenut. Myös sen tunnistusmäärä on laskenut raportointivuodesta 2022 lähtien.

Kuvio 24: Kestävän kehityksen tavoitteen 5 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

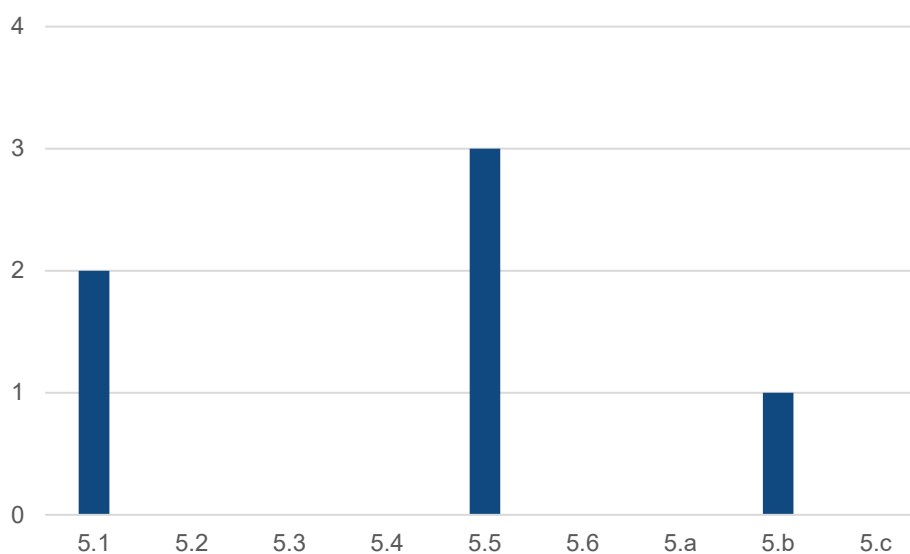

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 5 on edistetty monipuolisesti tasa-arvoa lisäävillä toimilla. Toimenpiteet liittyvät esimerkiksi naisten osallisuuden tukemiseen yhteiskunnan toiminnoissa ja sukupuolittuneeseen väkivaltaan puuttumiseen. Tavoitetta on myös mahdollista edistää keinoilla, jotka samanaikaisesti pienentävät organisaation omaa sosiaalista jalanjälkeä. Tavoite 5 on sisällöltään varsin laaja-alainen ja yhdistääkin läpileikkaavasti organisaatioita niiden ydintehtävästä riippumatta.

Tavoite 5 jakautuu edelleen yhdeksään [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat sukupuolten tasa-arvon edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraava alatavoite:

5.5 Taata naisille täysivaltainen ja tehokas osallistuminen sekä yhtäläiset johtamismahdollisuudet kaikilla päätöksenteon tasoilla politiikassa, taloudessa ja julkisessa elämässä.

Kuvio 25: Kestävän kehityksen tavoitteen 5 alatavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Pelastusopiston viestinnässä huomioidaan sukupuolten tasa-arvo niin markkinointimateriaaleissa kuin hakijaviestinnässä. Pelastusopisto muun muassa jakaa eri taustoista tulevien uratarinoita. Näin Pelastusopisto tuo esiin, että pelastusala on avoin kaikille sukupuolesta huolimatta. Lisäksi Pelastusopisto toteuttaa kohdennettuja markkinointikampanjoita, joissa pyritään rikkomaan perinteisiä sukupuoli-rooleja ja rohkaistaan kaikkia sukupuoleen katsomatta hakeutumaan alalle.

Vanhan Vaasan sairaalassa on kehitetty naisten hoitopolkua. Tutkimustietoa ja hyväksi todettuja käytäntöjä sekä naisten erityistarpeita huomioivia hoitomuotoja on sairaalassa tutkittu, sovellettu ja toimeenpantu soveltuvilta osin. Naispotilaiden kokemusasiantuntijuutta on hyödynnetty osana henkilökunnan koulutuksia. Heidän erityistarpeidensa pohjalta on kehitetty malleja esimerkiksi syömishäiriöiden ja seksuaalikasvatuksen osalta, ja tarpeet on huomioitu toiminnallisissa kuntoutuksessa, virkistystoiminnassa ja liikunnassa.

Rikosseuraamuslaitoksessa toteutettiin Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnan rahoittama Lähisuhdeväkivallan lyhytohjelma-projekti, jonka tavoitteena oli kehittää Rikosseuraamuslaitoksen käyttöön lyhytohjelma lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn. Ohjelma tarjoaa matalan kynnyksen mahdollisuuden puheeksi ottoon ja palveluohjaukseen tilanteissa, joissa vanki tai yhdyskuntaseuraamukseen tuomittu on joko väkivallan tekijä tai uhri. Erityisesti ohjelmassa korostuu mahdollisuus tarkastella omaa elämäntilannetta uhrin näkökulmasta.

Suomen Akatemian yhteydessä toimiva Strategisen tutkimuksen neuvosto (STN) rahoittaa ohjelma-muotoista tutkimusta. Vuonna 2024 STN-ohjelmien ja Sosiaaliturvakomitean yhteistyönä tuotettiin tietokooste, jossa pohdittiin digitalisaation, työn murroksen ja sosiaaliturvan vaikutuksia tulevaisuuden työelämään erityisesti tasa-arvon näkökulmasta.

4.2.4 SDG 9: Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja

Kestävän kehityksen tavoitteen 9 tarkoituksena on rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävä teollisuutta ja innovaatioita. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen suhteen on tapahtunut maltillista edistymistä, mutta tavoitteen saavuttamiseen liittyy edelleen merkittäviä haasteita. Myös Suomella on vielä haasteita tavoitteen saavuttamisessa, mutta Suomen arvioidaan kuitenkin saavuttavan tavoite 9 vuoteen 2030 mennessä. Haasteita liittyy vielä esimerkiksi tulotason mukaisiin vaihteluihin pääsyssä internetiin, mutta tältäkin osin on tapahtunut myönteistä kehitystä.²³ Suomen kestävän kehityksen maaraaportin mukaan Suomen TKI-menot ovat pitkään vähentyneet, mutta nyt

menoja on taas kasvatettu.

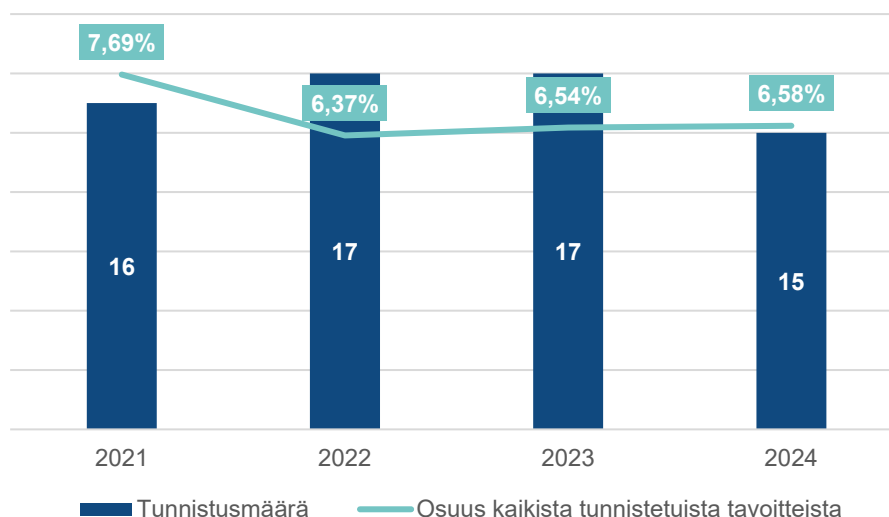
²³ Sachs et. al. 2025, 11; 182–183.

Seuraavat 15 organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissaan voivansa edistää tavoitetta 9:

- Business Finland
- Digi- ja väestötietovirasto
- Energiavirasto
- Fimea
- Geologian tutkimuskeskus
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Liikenne- ja viestintäministeriö
- Maanmittauslaitos
- Patentti- ja rekisterihallitus
- Suomen Akatemia
- Tulli
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
- Työ- ja elinkeinoministeriö
- Valtori
- Väylävirasto

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 9 oli seitsemänneksi tunnistetuin kestävä kehityksen tavoite. Raportointivuonna 2023 tavoite oli neljänneksi tunnistetuin yhdessä tavoitteiden 3 (terveyttä ja hyvinvointia) ja 5 (sukupuolten tasa-arvo) kanssa. Tavoitteen osuus kaikista tavoitteista laski ensimmäisen raportointivuoden jälkeen, mutta tavoitetta on tunnistettu suunnilleen yhtä monta kertaa vuodesta toiseen.

Kuvio 26: Kestävän kehityksen tavoitteen 9 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

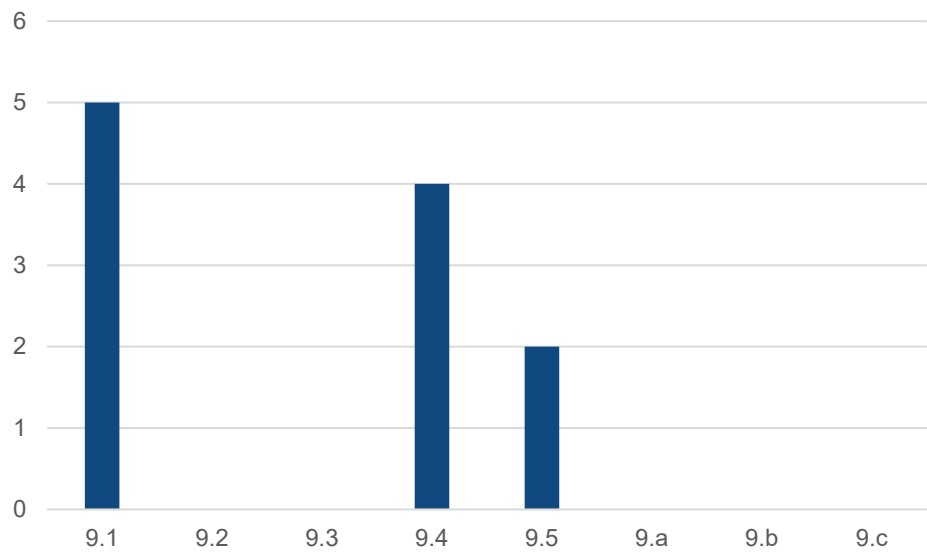
Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 9 on edistetty esimerkiksi rahoittamalla teollisuuden kestävyttä edistäviä hankkeita, edistämällä kestävää infrastruktuuria sekä tuottamalla tietoa kestävä teollisuuden ja innovoinnin tueksi. Tavoitteen tunnistaneet organisaatiot ovat usein asemassa, jossa ne voivat edistää tutkimus-, liikenne- ja digitaalisen infrastruktuurin kehittämistä. Erityisen tunnistettu tavoite oli työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla.

Tavoite 9 jakautuu edelleen kahdeksaan [alataavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat kestävä teollisuuden, innovaatioiden ja infrastruktuurien edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraavat alataavoitteet:

9.1 Kehittää laadukasta, luotettavaa ja kestävä infrastruktuuria, kuten alueellista ja rajat ylittävää infrastruktuuria, taloudellisen kehityksen ja ihmisten hyvinvoinnin tueksi panostamalla sen edulliseen ja yhtäläiseen saantiin kaikille.

9.4 Uudistaa vuoteen 2030 mennessä infrastruktuuria ja jälkiasennusaloja kestävän kehityksen mukaisiksi, tehostaa resurssien käyttöä ja lisätä puhtaiden sekä ympäristöystävällisten teknologioiden ja tuotantoprosessien käyttöönottoa jokaisen maan omien valmiuksien mukaisesti

Kuvio 27: Kestävän kehityksen tavoitteen 9 alatavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Business Finlandin rahoittamat veturi-ekosysteemit rakentavat kestävää teollisuutta. Useissa veturihankkeissa kehitetään energiatehokkaita ratkaisuja sekä kiertotaloutta ja hiilikädenjälkeä. Veturi-ekosysteemeistä tehdyn väliarvioinnin mukaan ekosysteemit ovat onnistuneet mobilisoimaan merkittäviä resursseja tutkimukseen ja innovointiin. Ohjelmalla on ollut myönteinen vaikutus Suomen talouteen ja yhteiskuntaan, ja se on edistänyt kestävää kehitystä ja ekosysteimirajat ylittäviä uusia avauksia.

Patentti- ja rekisterihallitus valmisteli yhdessä muiden pohjoismaiden patentti- ja tavaramerkkivirastojen kanssa Nordic Innovation Award -kilpailua. Tavoitteena on tuoda esiin pohjoismaisia innovaatioita, jotka edistävät kestävää kehitystä ja jotka on suojattu patenttien, tavaramerkkien tai mallioikeuksien avulla. Kansalliset virastot valitsivat syksyllä 2024 omat finalistinsa pääkilpailuun, joka järjestettiin keväällä 2025. Kaikki finaaliin valitut innovaatiot ratkaisevat merkittäviä ympäristöhaasteita.

Geologian tutkimuskeskus julkaisi vertaisarvioidun tutkimuksen, jossa arvioidaan tarvittavaa metallien määrää suhteessa maailman mineraalivaroihin, jotka tarvitaan korvaamaan kokonaan fossiilisiin polttoaineisiin perustuva systeemi. Tutkimus osoittaa, että jos haluamme siirtyä pois fossiilisista polttoaineista, louhintaa ja uudenlaista mineraalien kierrättämistä teollisuusjätteestä on lisättävä merkittävästi.

Väyläviraston investointiohjelman laatimisprosessin ja vaikutusten arvioinnin kehittämisen painopiste oli vuonna 2024 sosiaalisten vaikutusten ja luontokato-vaikutusten arvioinnissa. Luontokatovaikutusten arvioinnissa kiinnitettiin huomiota siihen, kuinka paljon investointiohjelman hankkeita kohdistuu luontoalueille, mikä niiden yhteisvaikutus on luontopinta-alaan ja elinympäristöjen pirstoutumiseen sekä syntykö hankkeista positiivisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen.

4.2.5 SDG 10: eriarvoisuuden vähentäminen

Tavoitteen 10 tarkoituksena on vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamiseen liittyy merkittäviä haasteita. Myös Suomen osalta tavoitteen saavuttamiseen liittyy vielä haasteita esimerkiksi ikääntyneiden köyhyysasteen osalta. Edistymisemme tavoitteen suhteen on pysähtynyt.²⁴

Suomen kestävän kehityksen maaraaportin mukaan Suomen tuloerot ovat kansainvälisesti tarkasteltuna maltilliset ja alimman 40 % tuloluokan tulokehitys on kehittynyt samaan tahtiin muun väestön tulojen kanssa. Toisaalta toimia työmarkkinoiden sosiaaliin ja sukupuolittuneeseen segregaatioon, eli eriytymiseen, puuttumiseksi tarvitaan. Koulutusjärjestelmän tasa-arvoa haastaa puolestaan alueellinen eriytyminen ja eriytyvät oppimistulokset. Järjestökenttä tuo esiin maaraaportissa, että maahanmuuttajataustaisten kokema syrjintä ja häirintä on Suomessa yleistä.²⁵

Seuraavat 13 organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissaan voivansa edistää tavoitetta 10:

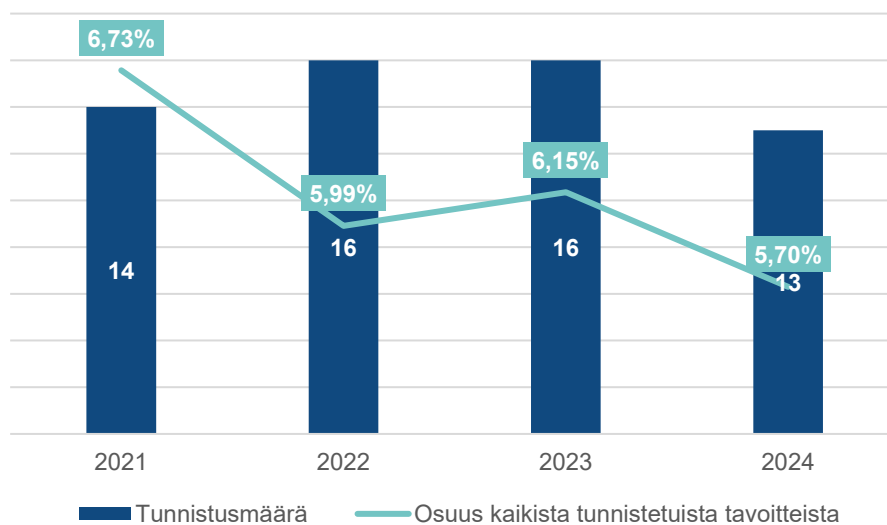
• Digi- ja väestötietovirasto	• Saavutettavuuskirjasto Celia
• Kela	• Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
• Kriisinhallintakeskus	• Tuomioistuinlaitos
• Museovirasto	• Ulosottolaitos ja Konkurssiasiamiehen toimisto
• Oikeusministeriö	• Valtiovarainministeriö
• Rahoitusvakuusvirasto	• Verohallinto
• Rikosseuraamuslaitos	

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 10 oli kahdeksanneksi tunnistetuin kestävän kehityksen tavoite. Raportointivuonna 2023 tavoite oli viidenneksi tunnistetuin yhdessä tavoitteen 17 (yhteistyö ja kumppanuus) kanssa. Tavoitteen tunnistusmäärä ja osuus kaikista tavoitteista on hieman vaihdellut eri vuosina. Raportointivuonna 2024 tavoitetta tunnistettiin hieman vähemmän kuin raportointivuonna 2023.

²⁴ Sachs et. al. 2025, 11; 182–183.

²⁵ Finnish Government 2025, 125; 127–128

Kuvio 28: Kestävän kehityksen tavoitteen 10 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 10 on edistetty esimerkiksi palvelujen saavutettavuutta ja inklusiivisuutta vahvistamalla ja kiinnittämällä toiminnassa huomiota eri ihmisten, mukaan lukien vähemmistöryhmien, osallisuuteen. Erityisen tunnistettu tavoite on oikeusministeriön sekä valtiovarainministeriön hallinnonaloilla. Toisaalta tavoite 10 yhdistää varsin laaja-alaisesti valtionhallinnon organisaatioita riippumatta niiden ydintehtävistä. Tavoitetta on myös mahdollista edistää toimenpiteillä, jotka samalla pienentävät organisaation omaa sosiaalista jalanjälkeä.

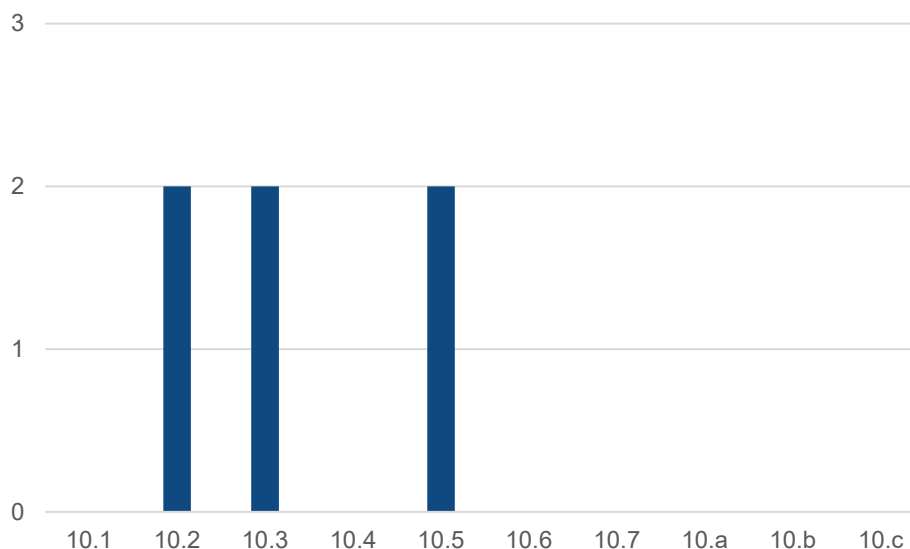
Tavoite 10 jakautuu edelleen kymmeneen [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat eriarvoisuuden vähentämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin seuraavat alatavoitteet:

10.2 Edistää vuoteen 2030 mennessä kaikkien sosiaalista, taloudellista ja poliittista osallistumista ja kannustaa siihen iästä, sukupuolesta, vammaisuudesta, rodusta, etnisyydestä, alkuperästä, uskonnosta tai taloudellisesta tai muusta asemasta riippumatta.

10.3 Taata yhtäläiset mahdollisuudet ja vähentää eriarvoista kohtelua muun muassa poistamalla syrjinnän mahdollistavat lait, politiikat ja käytännöt sekä edistämällä asianmukaista lainsäädäntöä, politiikkoja ja toimenpiteitä.

10.5 Parantaa globaalien rahoitusmarkkinoiden ja -instituutioiden sääntelyä ja valvontaa sekä tukea tällaisen sääntelyn käyttöönottoa.

Kuvio 29: Kestävän kehityksen tavoitteen 10 alatavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Kelan asiakaskohtaamisen mallia uudistettiin osana asiakaskokemuksen kehittämistä. Mallin tavoitteena on tukea asiakaslähtöisyyttä ja asiakkaan kokonaistilanteen yksilöllistä huomioimista. Malli ohjaa toimintaa sekä hakemusten käsittelyssä että asiakaspalvelussa ja se osaltaan tukee asiakkaiden monimuotoisuuden huomioimista ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Mallin avulla voidaan varmistua siitä, että esimerkiksi vähemmistöön kuuluva asiakas saa avun, jota hän tarvitsee.

Saavutettavuuskirjasto Celia tuotti selkokiekisenä ympäristöopin oppimateriaalin 3.–4. luokille ja yhteistyössä Kehitysvammaliitto Opikkeen kanssa Ilmastonmuutos-kirjan. Ympäristöopin kirjaa työsti ryhmä kokeneita opetusalan ammattilaisia ja tärkeimpänä tavoitteena oli kognitiivisen saavutettavuuden ja luettavuuden parantaminen. Näitä lisäsivät muun muassa selkokieli, lukemista helpottava typografia ja kuvalliset elementit, joiden ansiosta kirjan sisältö on pitkälti kuvattu. Saavutettavien oppimateriaalien käyttöä Suomessa rajoittaa niiden vähäinen tarjonta.

Museovirasto kertoo raportissaan Moninainen suomalaisuus -nykydokumentointihankkeesta, jossa kehitettiin ja testattiin museotyön käytäntöjä kulttuurisesti moninaisen, rodullistetun tai mixed-suomalaisen kulttuuri-identiteetin ja -perinnön dokumentoimisessa. Dokumentointi ja tallennettavat aineistot ovat lisänneet ymmärrystä moninaisesta suomalaisuudesta ja kulttuurisesti moninaisesta identiteetistä, sekä monipuolistaneet museokokoelmien kautta välittyvää kuvaa suomalaisuudesta.

Verohallinto on kertonut nuorille harmaan talouden piirissä tapahtuvasta rikollisuudesta. Tavoitteena on herätellä nuoria ymmärtämään, että rikolliset toimijat voivat yrittää käyttää heitä apunaan talousrikoksissa. Lisäksi kerrotaan, mitä seurauksia rikolliseen toimintaan kytkeytyvästä helpon rahan tavoittelusta voi olla. Keinoksi valikoitui true crime -tyylinen podcast-sarja ”Rikoksen raha”. Podcast tuotettiin ruotsiksi ja englanniksi edistyneen puhesynteesin avulla.

4.3 Harvimmin tunnistetut kestävän kehityksen tavoitteet

4.3.1 SDG 11: Kestävät kaupungit ja yhteisöt

Kestävän kehityksen tavoitteen 11 tarkoituksena on taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamiseen liittyy suuria haasteita ja siinä edistyminen on pysähtynyt. Myös Suomella on maltillisesta edistymisestä huolimatta edelleen merkittäviä haasteita tavoitteen saavuttamisessa. Haasteemme liittyvät esimerkiksi tulotasoon nähden korkeisiin asumiskustannuksiin.²⁶

Suomen kestävän kehityksen maaraportin mukaan kodittomuus vähentyi vuodesta 2008 eteenpäin, kunnes vuonna 2024 kodittomien määrä taas lisääntyi. Kaupunkien haitalliset ympäristövaikutukset henkeä kohden ovat matalalla tasolla. Vuonna 2022 kaupunkialueilla asuvasta väestöstä 90 prosentilla oli pääsy julkisten liikennevälineiden käyttöön.²⁷

Seuraavat 10 organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissaan voivansa edistää tavoitetta 11:

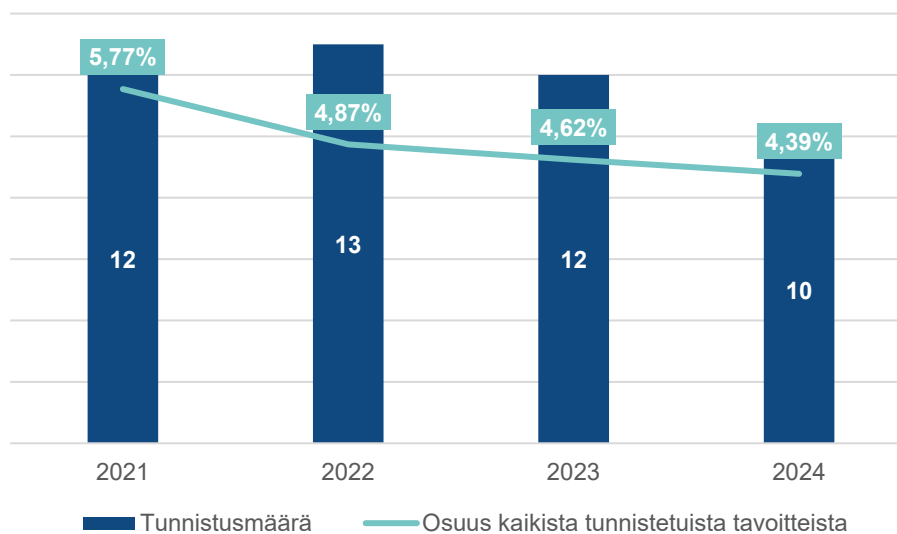
- Digi- ja väestötietovirasto
- Huoltovarmuuskeskus
- Ilmatieteen laitos
- Liikenne- ja viestintäministeriö
- Museovirasto
- Puolustushallinto
- Senaatti-konserni
- Suomenlinnan hoitokunta
- Traficom
- Valtiokonttori

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 11 oli yhdeksänneksi tunnistetuin kestävän kehityksen tavoite. Raportointivuonna 2023 tavoite oli kuudenneksi tunnistetuin. Tavoitteen osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista on hieman laskenut jokaisena raportointivuonna ja kahden edellisen raportointivuoden aikana myös tavoitteen tunnistusmäärä on hieman laskenut.

²⁶ Sachs et. al. 2025, 11;182–183.

²⁷ Finnish Government 2025, 129

Kuvio 30: Kestävän kehityksen tavoitteen 11 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

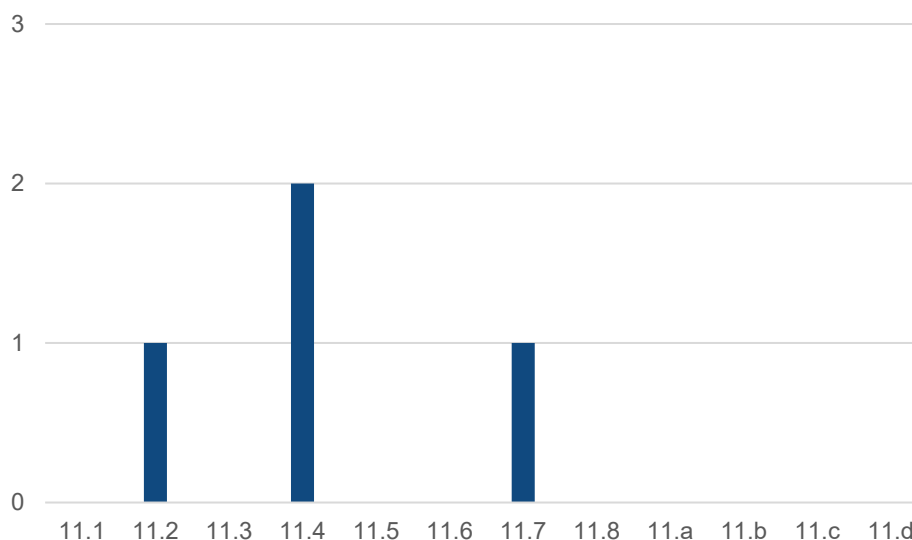

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 11 on edistetty muun muassa suojelemalla ja ylläpitämällä kulttuuri- ja luontokohteita, tukemalla kestävästä kaupunkisuunnittelusta ja edistämällä kestäviä ja esteettömiä liikennejärjestelmiä. Verrattuna moneen muuhun kestävä kehityksen tavoitteeseen nähden tavoite 11 on sisällöltään melko tarkkarajainen. Se voi osaltaan selittää sitä, miksi tavoite 11 lukeutuu harvimminkin tunnistettuihin tavoitteisiin.

Tavoite 11 jakautuu edelleen kymmeneen [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat kestävien kaupunkien ja yhteisöjen edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraava alatavoite:

11.4 Tehostaa hankkeita maailman kulttuuri- ja luontoperinnön suojelemiseksi.

Kuvio 31: Kestävän kehityksen tavoitteen 11 alatavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Traficom tuottaa tilakuvatietoa ja ohjeita liikenteen esteettömyydestä. Vuonna 2024 Traficom julkaisi oppaan avustavan koiran kanssa matkustamisesta joukkoliikenteessä. Opas pyrkii helpottamaan avustavan koiran kanssa matkustamista kotimaassa ja kattaa kaikki joukkoliikennemuodot, taksiliikenteen ja lentoliikenteen. Lisäksi päivitettiin kaikki liikenteen palveluiden esteettömyyden tilakuvat tieto.traficom.fi-alustalla.

Ilmatieteen laitos julkaisi yhdessä **Syken** kanssa oppaan, joka kokoaa yhteen ohjeet ilmastokestävän kaupunkisuunnittelun tueksi. Se on suunniteltu edistämään ilmastomuutoksen hillintää ja sopeutumista alueidenkäytön suunnittelussa, kaavoituksessa ja rakentamisessa. Oppaassa korostetaan eri toimijoiden osallistumismahdollisuuksia ja erilaisten tavoitteiden yhteensovittamista kaupunkisuunnittelussa. Se on suunnattu kaikille kaupunkisuunnitteluun osallistuville tahoille.

Museovirasto on tehnyt työtä Suomen seuraavan maailmanperintökohteen parissa ja se toimitti opetus- ja kulttuuriministeriölle laajassa yhteistyössä valmistellun Aalto Works -esityksen. Museoviraston valmisteleva maailmanperintökohte-esitys Aaltojen arkkitehtuurista korostaa kansainvälisestäkin tunnetun arkkitehtuurin merkitystä hyvinvointivaltion luomisessa. Päätöstä Aaltojen suunnitteleman 13 rakennuksen sarjan lisäämisestä Unescon maailmanperintöluetteloon odotetaan Unescosta vuonna 2026.

Senaatti-konsernissa toteutettiin luonnon monimuotoisuutta edistäviä toimia yhteensä 25 kohteessa. Toimet vaihtelivat niityttämishankkeista vieraslajitorjuntaan. 20 kohteelle on toimintasuunnitelma toteutettavaksi vuodelle 2025. Suurin yksittäinen vieraslajien torjuntahanke aloitettiin Dragsvikin varuskunnan alueella. Kohteessa kitkettiin lähes kahden hehtaarin alalta haitallisia vieraslajeja.

4.3.2 SDG 4: Hyvä koulutus

Kestävän kehityksen tavoitteen 4 tarkoituksena on taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamiseen liittyy merkittäviä haasteita ja siinä edistyminen on pysähtynyt. Myös Suomella on vielä haasteita tavoitteen saavuttamisessa esimerkiksi korkeakoulutuksen suorittamisasteeseen ja matematiikan osaamiseen liittyen. Suomenkin edistymisen tavoitteen suhteen on pysähtynyt.²⁸

Suomen kestävän kehityksen maaraortin mukaan koulutuksellista tasa-arvoa haastavat Suomessa sosioekonomisen aseman ja sukupuolen mukaiset oppimiserot. Nuorten matemaattinen ja luonnontieteiden osaaminen sekä lukutaito ovat kansainvälisesti tarkasteltuna korkealla tasolla, mutta vuosituhannen aikana on voitu havaita näiden taitojen heikentymistä. Aikuiskoulutukseen osallistuminen on hie-
man vähentynyt.²⁹

²⁸ Sachs et. al. 2025, 11;182–183

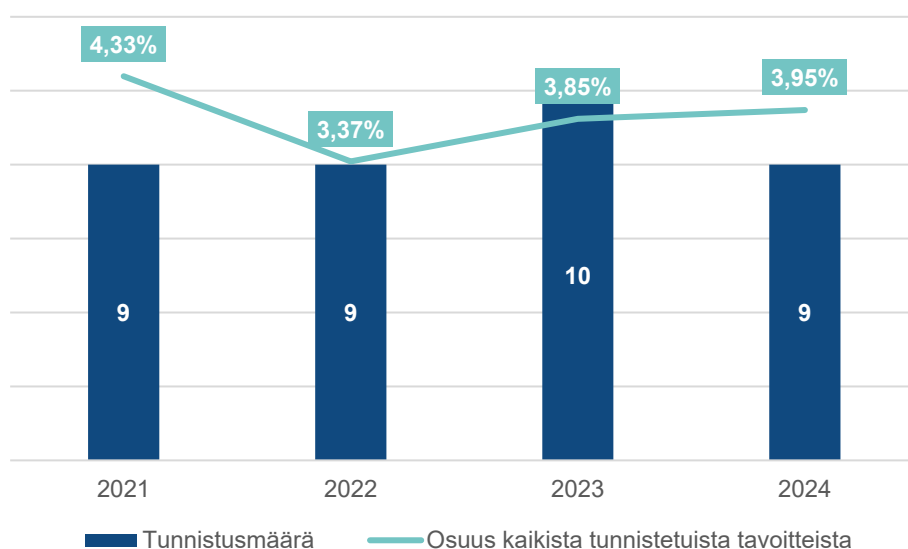
²⁹ Finnish Government 2025, 101–102

Seuraavat yhdeksän organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa voivansa edistää tavoitetta 4:

- Aluehallintovirastot
- HAUS kehittämiskeskus
- Kansallisarkisto
- Museovirasto
- Opetushallitus
- Pelastusopisto
- Saavutettavuuskirjasto Celia
- Suomen Akatemia
- Tilastokeskus

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 4 oli kymmenenneksi tunnistetuin kestävä kehityksen tavoite. Raportointivuonna 2023 tavoite oli seitsemänneksi tunnistetuin. Vaikka tavoitteen suhteellinen osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista laski ensimmäisen raportointivuoden jälkeen, on tavoitteen tunnistusmäärä pysynyt lähes samana vuodesta toiseen.

Kuvio 32: Kestävän kehityksen tavoitteen 4 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

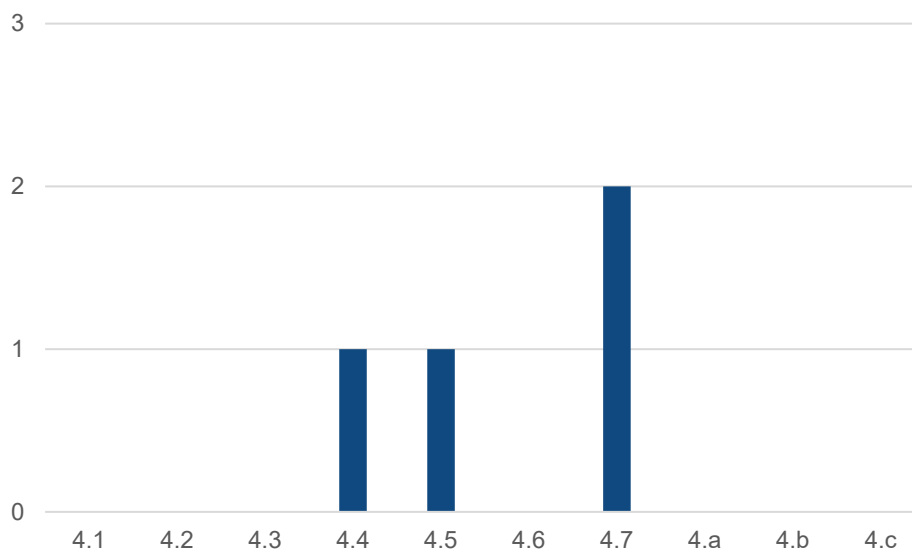

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 4 on edistetty muun muassa tukemalla monipuolisesti koulutusta sekä osaamisen ja taitojen kehittämistä. Tavoite on sisällöllisesti varsin tarkkarajainen ja se onkin erityisen tunnistettu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla.

Tavoite 4 jakautuu edelleen kymmeneen [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat hyvän koulutuksen edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraavat alatavoitteet:

4.7 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki oppijat saavat kestävä kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot esimerkiksi kestävä kehitys ja kestäviä elämäntapoja, ihmisoikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa, rauhan ja väkivallattomuuden kulttuurin edistämistä, maailmankansalaisuutta, kulttuurien monimuotoisuuden sekä kulttuurin osuutta kestävässä kehityksessä arvostavan koulutuksen kautta.

Kuvio 33: Kestävän kehityksen tavoitteen 4 alatavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Opetushallitus huomioi ammatillisen koulutuksen tutkinnon peruste-uudistuksissa entistä vahvemmin kestävän kehityksen ammattialakohtaiset osaamisvaatimukset. Esimerkiksi elokuussa 2024 voimaan tulleissa liiketoiminnan perustutkinnon perusteissa vahvistetaan monipuolisesti yritys vastuun ja vastuullisen liiketoiminnan osaamista sekä kiertotaloustoiminnan kehittymistä.

Tilastokeskus toteutti loppuvuonna 2023 Suomessa asuvalle ulkomaalaisväestölle kohdennetun tutkintotietojen täydennys-kyselyn, jonka avulla täydennettiin tutkinto-rekisteriä ulkomailla suoritetuilla tutkinnoilla. Ulkomaalaisväestön koulutusrakenteesta tuotettiin ensimmäistä kertaa rekisteri-pohjainen estimaatti, joka julkaistiin Tieto ja trendit -artikkelissa kesäkuussa 2024. Estimoinnin tulokset ovat hyvin linjassa ulkomaalaisväestön koulutusrakennetta kuvaavien muiden tutkimusten kanssa.

Saavutettavuuskirjasto Celia tuotti vuoden aikana kaksi kohokuvapakettia ajankohtaisista teemoista pistekirjoja lukeville lapsille ja nuorille. Näin pyrittiin innostamaan heitä kirjallisuuden äärelle.

HAUS julkaisi yhdessä oikeus-ministeriön kanssa kaikille avoimen Ilmoittajansuojelulain tietoisuuskoulutuksen. Tarkoitus oli tuoda väärinkäytöksestä ilmoittamisen lainsäädäntöön liittyvät perusasiat helposti ja ymmärrettävällä tavalla kaikkien saataville. Ilmoittajansuojelulain tietoisuuskoulutus tarjoaa eväitä väärinkäytöksistä ilmoittamiseen organisaatioissa. Lisäksi se pitää sisällään kattavan tietopaketin ilmoittajansuojelulaista.

4.3.3 SDG 15: Maanpäällinen elämä

Tavoitteen 15 tarkoituksena on suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävää käyttöä. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamiseen liittyy suuria haasteita ja siinä edistyminen on pysähtynyt. Suomella on niin ikään merkittäviä haasteita tavoitteen saavuttamisen kanssa ja tavoitteen edistyminen on pysähtynyt. Haasteemme liittyvät esimerkiksi tuontimme aiheuttamaan metsäkatoon.³⁰

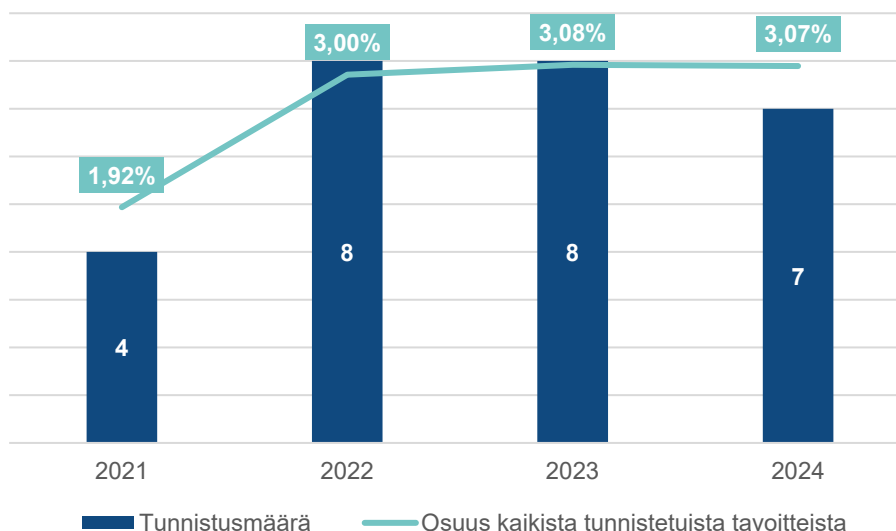
Suomen kestävän kehityksen maaraaportin mukaan luontotyyppien ja uhanalaisten lajien tila heikkenee edelleen. Luontotyypeistä noin puolet ja lajeista 12 prosenttia on uhanalaisia. Lisätoimia luontokatoon puuttumiseksi tarvitaan. Lisäksi muun muassa metsien kasvun hidastumisen ja lisääntyneiden hakkuiden vuoksi maankäyttösektorista on tullut viime vuosina hiilinielun sijaan nettopäästölähde.³¹

Seuraavat seitsemän organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissaan voivansa edistää tavoitetta 15:

- Luonnonvarakeskus
- Maa- ja metsätalousministeriö
- Metsäkeskus
- Puolustushallinto
- Ruokavirasto
- Suomen ympäristökeskus
- Tulli

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 15 oli yhdenneksitoista tunnistetuin kestävä kehityksen tavoite. Raportointivuonna 2023 tavoite oli kahdeksanneksi tunnistetuin. Ensimmäisen raportointivuoden jälkeen tavoitteen tunnistumäärä ja osuus kaikista tavoitteista on noussut ja pysytellyt samalla tasolla.

Kuvio 34: Kestävän kehityksen tavoitteen 15 tunnistumäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 15 on edistetty muun muassa tuottamalla ja jakamalla tietoa luonnon monimuotoisuudesta ja ennallistamalla luontoa. Tavoite on erityisen tunnistettu maa- ja metsäministeriön hallinnonalalla.

³⁰ Sachs et. al. 2025, 11;182–183

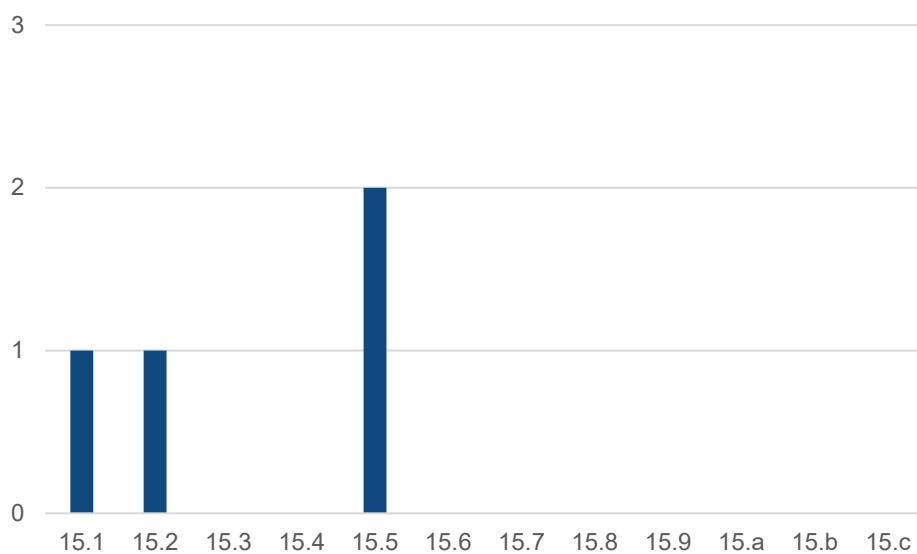
³¹ Finnish Government 2025, 145–146

Tavoite 15 on tunnistettu raporteissa melko harvoin verrattuna esimerkiksi tavoitteeseen 13 (ilmastotekoja). Kuitenkin ilmastonmuutoksen ohella myös luontokato koskettaa laajasti valtionhallinnon organisaatioita ja organisaatioiden toiminnalla on vaikutuksia sekä ilmastoon että luontoon. Taustalla vaikuttanee esimerkiksi se, että julkinen keskustelu on toistaiseksi keskittynyt luontokatoa vahvemmin ilmastonmuutokseen. Valtionhallinnon luontotyön vauhdittamiseksi on käynnistetty Valtiokonttorin Kaiku-rahalla Luontoposiitiivinen hallinto-kehittämisohjelma, joka toivottavasti tukee myös luontotavoitteiden tunnistamista valtionhallinnon organisaatioiden kestävyystyössä ilmastonmuutoksen rinnalla.

Tavoite 15 jakautuu edelleen kahteentoista [alataavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat maanpäällisen elämän suojelun edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraava alataavoite:

15.5 Ryhtyä kiireellisiin ja merkittäviin toimenpiteisiin luontaisten elinympäristöjen turmeltumisen vähentämiseksi, luonnon monimuotoisuuden katoamisen pysäyttämiseksi ja uhanalaisten lajien suojelemiseksi sekä niiden sukupuuttoon kuoleminen estämiseksi vuoteen 2020 mennessä.

Kuvio 35: Kestävän kehityksen tavoitteen 15 alataavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Metsäkeskus oli toteuttamassa Lehtokeskusalueiden luontohelmet – hanketta, jossa kartoitettiin potentiaalisia lehtojen hoitokohteita, aktivoitiin metsänomistajia lehtojen hoitoon, suunniteltiin, toteutettiin ja valvottiin luonnonhoitotöitä, tuotettiin koulutus- ja viestintämateriaaleja sekä järjestettiin koulutuksia. Tärkein tavoite oli toteuttaa hoitotoimenpiteitä lehtokohteilla. Hanke oli Metso-ohjelman rahoittama, jota **maa- ja metsätalousministeriö** ja ympäristöministeriö yhdessä rahoittivat. Lehdot ovat Suomen metsien rehevimpiä ja lajistoltaan rikkaimpia kasvupaikkoja.

Syke on kehittänyt laajassa asiantuntija- ja tutkijayhteistyössä tavan laskea ihmis-toiminnan aiheuttamaa luontohaittaa ja -hyötyä luontotyypeille. Laskennan ydin on luontotyypin ekologisen tilan arviointi. Ohjeet ekologisen tilan arvioon eri luontotyyppiryhmille julkaistiin samaan aikaan luontohyvityksen ja -heikennyksen laskenta-ohjeiden ja luontotyyppien ennallistamisen, luontaisen palautumisen ja luonnonhoidon vasteiden kanssa. Ohjeet ja välineet on suunniteltu erityisesti ekologisen kompensoinnin tarpeisiin, mutta ne voivat soveltua myös laajempaan käyttöön esimerkiksi tukemaan ennallistamista.

4.3.4 SDG 7: Edullista ja puhdasta energiaa

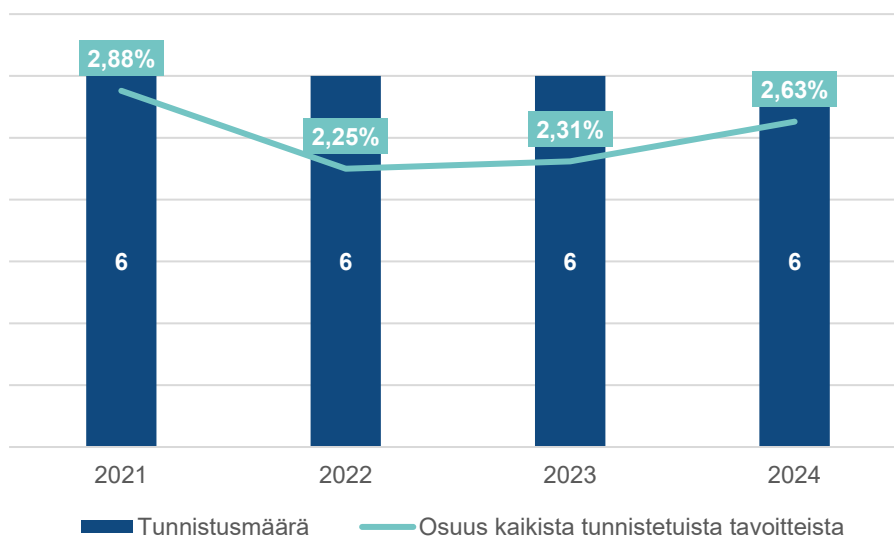
Tavoitteen 7 tarkoituksena on varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen suhteen on tapahtunut maltillista edistymistä, mutta tavoitteen saavuttamiseen liittyy edelleen merkittäviä haasteita. Suomen osalta tavoitteen arvioidaan olevan saavutettu.³² Suomen kestävän kehityksen maaraportin mukaan vuonna 2023 kokonaisenergiakulutuksesta uusiutuvan energian osuus nousi 51 prosenttiin, kun tuulivoima lisääntyi huomattavasti. Sähköverkko kattaa koko väestön. Toisaalta järjestökentän näkemys maaraportissa on, että mahdollisuuksissa edullisiin, luotettaviin ja moderneihin energiapalveluihin on alueellisia ja väestöryhmien välisiä eroja. Energiasiirtymän todetaan voivan lisätä eriarvoisuutta kotitalouksien välille.³³

Seuraavat kuusi organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissaan voivansa edistää tavoitetta 7:

- Energiavirasto
- Geologian tutkimuskeskus
- Huoltovarmuuskeskus
- Senaatti-konserni
- Säteilyturvakeskus
- Työ- ja elinkeinoministeriö

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 7 oli kahdenneksitoista tunnistetuista kestävä kehityksen tavoite. Raportointivuonna 2023 tavoite oli yhdeksänneksi tunnistetuista yhdessä tavoitteiden 6 (puhdas vesi ja sanitaatio) ja 14 (vedenalainen elämä) kanssa. Tavoitteen osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista on vaihdellut vuosittain aavistuksen, mutta tunnistus määrä on ollut vuodesta toiseen täsmälleen sama.

Kuvio 36: Kestävän kehityksen tavoitteen 7 tunnitus määrä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 7 on vauhditettu muun muassa edistämällä puhtaan energian tuotantoa. Tavoitteen pientä tunnitus määrää selittää se, että tavoite on sisällöllisesti hyvin tarkkarajainen. Organisaatioita, joilla on merkittäviä vaikutusmahdollisuuksia tavoitteen edistämiseksi, on rajallinen määrä. Tavoite onkin erityisen tunnistettu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla.

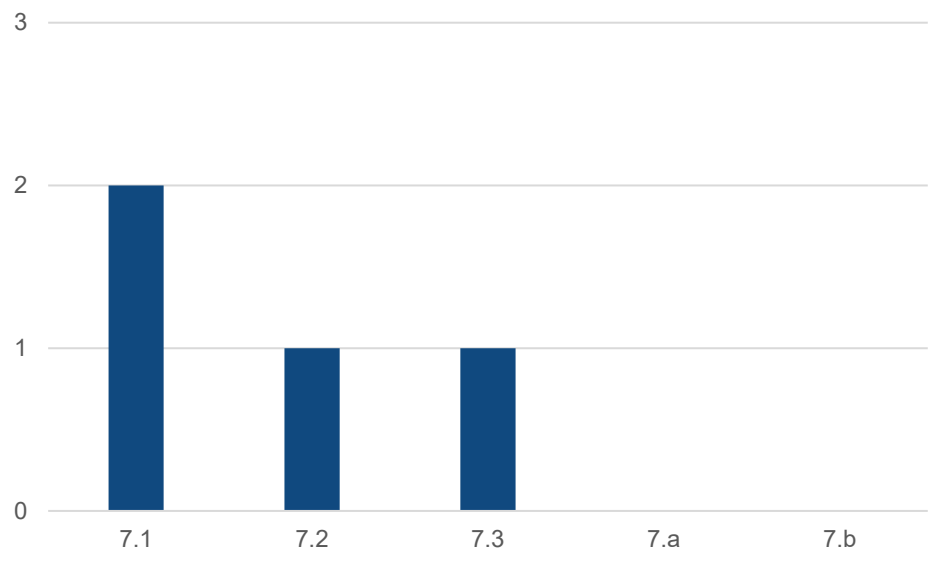
³² Sachs et. al. 2025, 11; 182

³³ Finnish Government 2025, 113

Tavoite 7 jakautuu edelleen viiteen [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat edullisen ja puhtaan energian saatavuuden edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin useimmin seuraava alatavoite:

7.1 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä edulliset, luotettavat ja uudenaikaiset energiapalvelut kaikille.

Kuvio 37: Kestävän kehityksen tavoitteen 7 alatavoitteet tunnistusmäärän mukaan

Poimintoja raporteista

Geologian tutkimuskeskus oli käynnistämässä eurooppalaista yhteisprojektia INTERSTORES, joka tutkii uuden sukupolven kausittaisen lämpöenergian varastointijärjestelmiä. Lisäksi se tutki vedyn maanalaisen varastoinnin rakentamista ja käytön mahdollisuuksia Suomessa Hydrogen UnderGround (HUG) -projektissa. Uusiutuvan energian suurimpia haasteita on energian pidempiaikainen varastointi.

Energiavirasto päivitti määräyksen sähköverkon teknisistä tunnusluvuista, jotka verkonhaltijat toimittavat vuosittain Energiavirastolle valvontaa varten. Kerättäviin tunnuslukuihin lisättiin useita asiakaspalvelun laatuun liittyviä tunnuslukuja, joiden avulla voidaan seurata tulevaisuudessa paremmin, että asiakkaiden oikeus hyvään palveluun ja valitusten käsittelyyn toteutuu.

4.3.5 SDG 2: Ei nälkää

Tavoitteen 2 tarkoituksena on poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävää maataloutta. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamisessa on suuria haasteita ja siinä edistyminen on pysähtynyt. Suomen osalta tavoite lukeutuu niihin kolmeen kestävän kehityksen tavoitteeseen, joiden saavuttamisessa haasteemme ovat suurimpia. Haasteemme liittyvät esimerkiksi energiantensiivisten

eläinkunnan tuotteiden korkeaan kulutustasoon sekä kestäväan tyypin käyttöön. Tavoitteen edistyminen on pysähtynyt myös Suomessa³⁴.

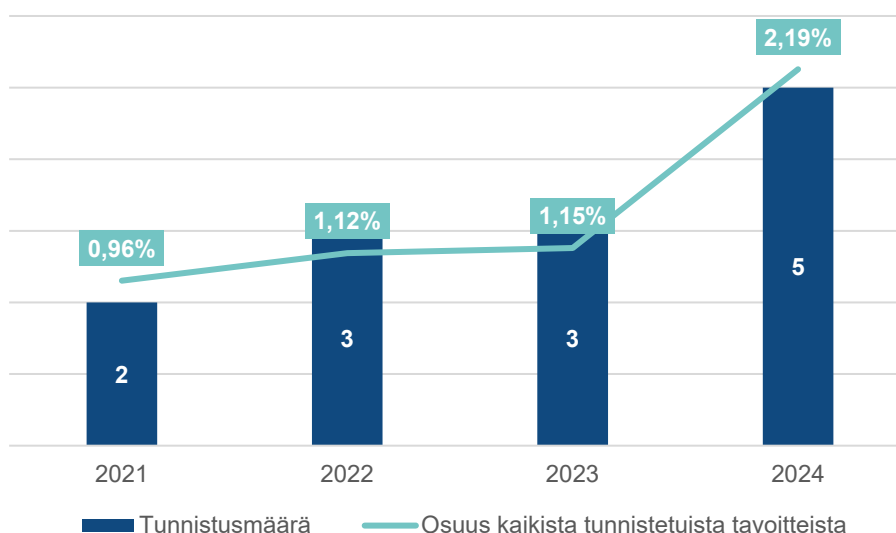
Suomen kestäväan kehityksen maaraaportin mukaan ylipaino on keskeinen terveysongelma Suomessa, kun taas aliravitsemusta ei juuri esiinny. Ihmisillä on ympärivuotinen mahdollisuus turvalliseen ja ravitsevaan ruokaan. Toisaalta järjestökenttä nostaa raportissa esiin huolen esimerkiksi lisääntyvästä aliravitsemuksesta sekä tasa-arvoisesta mahdollisuudesta ravitsevan ja riittävän ruoan saantiin.³⁵

Seuraavat viisi organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa voivansa edistää tavoitetta 2:

- Fimea
- Maa- ja metsätalousministeriö
- Huoltovarmuuskeskus
- Ruokavirasto
- Luonnonvarakeskus

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 2 oli kolmanneksitoista tunnistetuista kestäväan kehityksen tavoite yhdessä tavoitteiden 6 (puhdas vesi ja sanitaatio) ja 14 (vedenalainen elämä) kanssa. Raportointivuonna 2023 tavoite oli vähiten tunnistettu tavoite yhdessä tavoitteen 1 (ei köyhyyttä) kanssa. Kolmen ensimmäisen raportointivuoden jälkeen tavoitteen tunnistusmäärä ja osuus kaikista tavoitteista nousivat raportointivuonna 2024.

Kuvio 38: Kestäväan kehityksen tavoitteen 2 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 7 on edistetty muun muassa myöntämällä tukia viljelijöille ja tuottamalla tietoa maataloudesta ja ruoantuotannosta sekä niihin liittyvistä mahdollisuuksista. Organisaatioissa voi olla vaikeaa tunnistaa oman toiminnan yhteyttä tavoitteeseen 2 etenkin, jos organisaation toiminta ei ole suoraan kytköksissä ruoantuotantoon. On kuitenkin huomattava, että Suomen haasteet tavoitteen saavuttamisessa eivät kytkeydy pelkästään perinteiseen ruoantuotantoon, vaan myös ruoan kulutuksen käytäntöihin. Tavoitteen 2 tunnistaneiden organisaatioiden lisäksi onkin myös muita organisaatioita, jotka voivat vaikuttaa tavoitteen toteutumiseen vähintään epäsuorasti.

³⁴ Sachs et. al. 2025, 11; 182–183

³⁵ Finnish Government 2025, 93; 95

Tavoite 2 jakautuu edelleen kahdeksaan [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat nälän poistamista ja ruokaturvan edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin seuraavat alatavoitteet, kumpikin yhden kerran:

2.1 Poistaa vuoteen 2030 mennessä nälkä ja varmistaa, että kaikki, erityisesti köyhät ja huono-osaiset, mukaan lukien pikkulapset, saavat riittävästi turvallista ja ravinteikasta ruokaa ympäri vuoden.

2.a Lisätä muun muassa tehostetun kansainvälisen yhteistyön avulla panostuksia maaseudun infrastruktuuriin, maatalouden tutkimus- ja laajennuspalveluihin, teknologian kehitykseen ja kasvien sekä tuotantoeläinten geenipankkeihin, jotta kehitysmaiden, erityisesti vähiten kehittyneiden maiden, maatalouden tuotantokapasiteettia voidaan kasvattaa.

Poimintoja raporteista

Luke julkaisi vuonna 2024 synteesiraportin Suomen maataloustuotannon energiankulutuksesta. Raportista käy ilmi, että maatalouden kokonaisenergiankulutuksessa ei ole tapahtunut viimeisen 15 vuoden aikana laskua, vaikka maatilayritysten määrä on laskenut. Fossiilisten polttoaineiden ja sähkön käyttöä voitaisiin vähentää siirtymällä energiatehokkaampiin tuotantoprosesseihin, lisäämällä korvaavien energialähteiden käyttöä sekä parantamalla koneiden ja laitteiden energiahyötysuhdetta.

Ruokaviraston kautta maksettiin 1,5 miljardia euroa erilaisia tukia. joiden kautta viljelijöille asetettiin muuhunkin kuin ruoan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, kuten luonnon ja ympäristön suojelu, maisemien hoito sekä ilmastonmuutoksen torjunta ja siihen sopeutuminen.

4.3.6 SDG 6: Puhdas vesi ja sanitaatio

Tavoitteen 6 tarkoituksena on varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamiseen liittyy merkittäviä haasteita ja siinä edistyminen on pysähtynyt. Myös Suomella on maltillisesta edistymisestä huolimatta vielä haasteita tavoitteen saavuttamisessa esimerkiksi tuontituotteisiin kytkeytyvään veden kulutuksen suhteen.³⁶

Suomen kestävä kehityksen maaraaportin mukaan tavoitteet liittyen turvallisen ja edullisen juomaveden takaamiseen kaikille sekä riittävän ja tasa-arvoisen sanitaation turvaamiseen ovat saavutettu. Vuonna 2023 98 prosenttia jätevedestä käsiteltiin turvallisesti ja 87 prosenttia järvien pinta-alasta luokiteltiin vedenlaadultaan hyväksi. Parannettavaa riittää esimerkiksi veden kierrätykseen liittyen.³⁷

Seuraavat viisi organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa voivansa edistää tavoitetta 6:

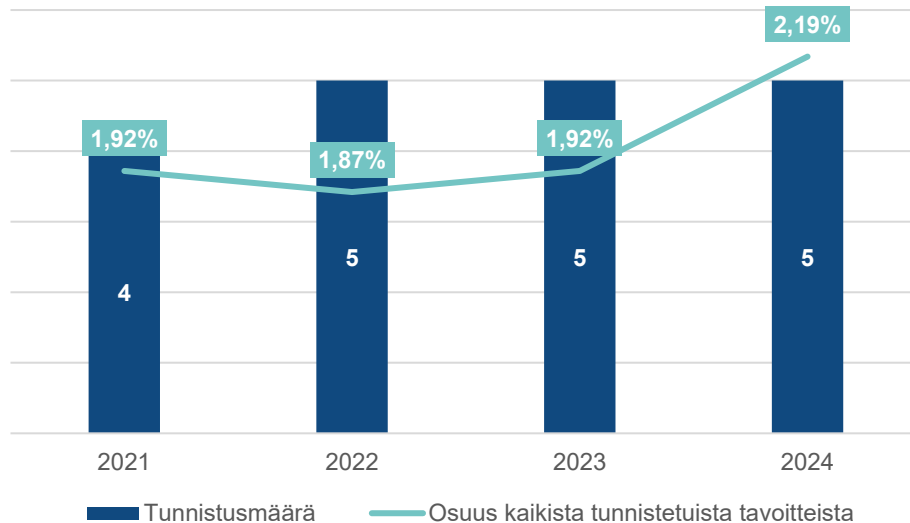
- Geologian tutkimuskeskus
- Suomen ympäristökeskus
- Huoltovarmuuskeskus
- Valvira
- Maa- ja metsätalousministeriö

³⁶ Sachs et. al. 2025, 11; 182-183

³⁷ Finnish Government 2025, 109

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 6 oli kolmanneksitoista tunnistetuin kestävä kehityksen tavoite yhdessä tavoitteiden 2 (ei nälkää) ja 14 (vedenalainen elämä) kanssa. Raportointivuonna 2023 tavoite oli yhdeksänneksi tunnistetuin yhdessä tavoitteiden 7 (edullista ja puhdasta energiaa) ja 14 (vedenalainen elämä) kanssa. Tavoitteen tunnistusmäärä on pysynyt vuodesta toiseen lähes samalla tasolla, ja viime vuosina myös tavoitteen suhteellinen osuus kaikista tavoitteista on aavistuksen noussut.

Kuvio 39: Kestävän kehityksen tavoitteen 6 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 6 on edistetty muun muassa vauhdittamalla vesien kestävää käyttöä sekä edistämällä vesidiplomatiaa. Tavoitteen pientä tunnistusmäärää selittää osaltaan tavoitteen sisällöllinen tarkkarajaisuus. Toisaalta tavoitteiden tunnistaneiden organisaatioiden lisäksi on todennäköisesti myös muita organisaatioita, jotka toiminnallaan voivat edistää tavoitetta.

Tavoite 6 jakautuu edelleen kahdeksaan [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat puhtaan veden ja sanitaation saatavuuden edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin seuraavat alatavoitteet, kaikki yhden kerran:

6.3 Parantaa vuoteen 2030 mennessä veden laatua vähentämällä saastumista, lopettamalla kaatopaikat ja minimoimalla vaarallisten kemikaalien ja materiaalien päästöt, puolittamalla käsittelemättömän jäteveden määrä ja lisäämällä merkittävästi maailmanlaajuisia kierrätystä ja turvallista uudelleenkäyttöä.

6.5 Toteuttaa vuoteen 2030 mennessä integroitu vesivarojen hallinta kaikilla tasoilla esimerkiksi valtioiden välisellä yhteistyöllä tarpeen mukaan.

6.6 Suojella ja ennallistaa vuoteen 2020 mennessä vesistöihin liittyviä ekosysteemejä, kuten vuoria, metsiä, kosteikkoja, jokia, pohjavesiä ja järviä.

Poimintoja raporteista

Syke koordinoi yhdessä **Ulkopoliittisen instituutin** kanssa **ulkoministeriön, ympäristöministeriön** sekä **maa- ja metsätalousministeriön** rahoittamaa vesidiplomatian yhteishanketta, jossa edistetään vesidiplomatiaa Suomessa ja maailmalla. Vuonna 2024 hankkeen kautta tarjottiin vesidiplomatian ja rajavesiyhteistyön asiantuntemusta ja tukea mm. Sambialle ja Irakille sekä Niilin ja Kaukasuksen alueen maille. Lisäksi tuettiin vesidiplomatian tietopohjan ja menetelmien kehittämistä.

Geologian tutkimuskeskus oli mukana kouluttamassa paikallisen oppilaitoksen opettajia kaivosympäristöasioihin Sambiassa. Koulutusohjelma toteutetaan yhteistyössä Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa. Koulutusohjelmalla edistetään vesivarojen kestävämpää käyttöä Sambiassa. Kaivosteollisuudella on merkittävä rooli Sambian talouskasvussa, mutta työtä on vielä muun muassa ympäristöön ja vesienhallintaan liittyvissä kysymyksissä.

4.3.7 SDG 14: Vedenalainen elämä

Tavoitteen 14 tarkoituksena on säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistää niiden kestävää käyttöä. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamisessa on suuria haasteita ja siinä edistyminen on pysähtynyt. Myös Suomessa tavoitteen saavuttamisessa on vielä merkittäviä haasteita, esimerkiksi luonnon monimuotoisuudelle tärkeiden suojeltujen merialueiden määrään liittyen. Suomenkin edistyminen tavoitteessa on pysähtynyt.³⁸

Suomen kestävä kehityksen maaraaportin mukaan Suomen osalta Itämeren saastuttaminen on vähenemässä pitkällä tähtäimellä, mutta maa- ja metsätaloudesta johtuvaa saastumista ei olla kuitenkaan kyetty vähentämään riittävästi. Vuonna 2018 arvioiduista 42 merellisestä vedenalaisesta elinympäristöstä viiden arvioitiin olevan uhanlaisia ja viiden haavoittuvaisia. Vuodesta 2008 jälkeen 24 prosenttia elinympäristötyypeistä on heikentynyt.³⁹

Seuraavat viisi organisaatiota tunnistivat vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa voivansa edistää tavoitetta 14:

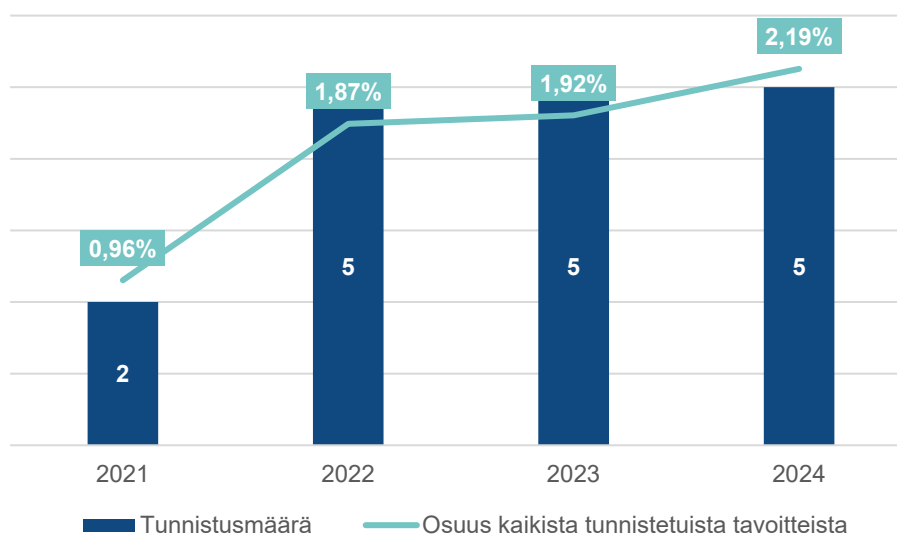
- Luonnonvarakeskus
- Maa- ja metsätalousministeriö
- Rajavartiolaitos
- Suomen ympäristökeskus
- Suomenlinnan hoitokunta

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tavoite 14 oli kolmanneksitoista tunnistetuin kestävä kehityksen tavoite yhdessä tavoitteiden 2 (ei nälkää) ja 6 (puhdas vesi ja sanitaatio) kanssa. Raportointivuonna 2023 tavoite oli yhdeksänneksi tunnistetuin yhdessä tavoitteiden 6 (puhdas vesi ja sanitaatio) ja 7 (edullista ja puhdasta energiaa) kanssa. Ensimmäisen raportointivuoden jälkeen tavoitteen tunnistusmäärä nousi ja on sittemmin pysytellyt samalla tasolla. Lisäksi tavoitteen osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista nousi ja on kasvanut aavistuksen myös viime vuosina.

³⁸ Sachs et. al. 2025, 11; 182–183

³⁹ Finnish Government, 141

Kuvio 40: Kestävän kehityksen tavoitteen 14 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

Valtionhallinnon organisaatioissa tavoitetta 14 on edistetty muun muassa tuottamalla tietoa meriympäristön tilasta sekä valvomalla merellistä ympäristöä. Tavoitteen tunnistaneiden organisaatioiden lisäksi on kuitenkin todennäköisesti myös muita organisaatioita, jotka toiminnallaan voivat edistää tavoitetta 14 vähintäänkin epäsuorasti. Kuten aiemmin todettu, myös luontotavoitteet kytkeytyvät ilmastotyön ohella valtionhallinnon kestävyystyöhön.

Tavoite 14 jakautuu edelleen kymmeneen [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat vedenalaisen elämän suojelun edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin seuraava alatavoite yhden kerran:

14.1 Ehkäistä ja vähentää vuoteen 2025 mennessä merkittävästi merten saastumista erityisesti maalla tapahtuvien toimintojen vaikutuksesta, kuten meriin päätyvien jätteiden ja ravinnekuormituksen kautta.

Poimintoja raporteista

Suomenlinnan hoitokunnan tarjoamassa tilassa oli esillä väitöskirjatutkija Sonja Repatin kokemuksellinen näyttely ja tutkimus *Levät – Algae – Alger*, joka toi esiin mikrolevien merkityksen merten ekosysteemeissä. Näyttelyssä kävijät pääsivät tutustumaan mikroleviin suurennettujen kolmiulotteisten mallien avulla. Osana näyttelyä toteutettiin kysely, jonka avulla selvitettiin kävijöiden tietämystä ja käsityksiä levistä sekä niiden mahdollisia muutoksia näyttelykokemuksen aikana.

Rajavartiolaitoksen ympäristövahinkojen torjuntavalmius on suunnitelmavalmiuden, reagoitavalmiuden ja kansainvälisen yhteistyön kehittämisen ansiosta hyvällä tasolla ja sitä on valtitsevassa tilanteessa suunnattu riskienarvioinnin perusteella. Torjuntavalmius paranee entisestään Vartiolaiva 2025 -hankkeen myötä: hankkeen kautta Rajavartiolaitos saa käyttöönsä vuosien 2025 ja 2026 aikana kaksi modernia vartiolaivaa, jotka lähes kolminkertaistavat Rajavartiolaitoksen öljynkeräyskapasiteetin ja parantavat kemikaalitorjuntakykyä.

4.3.8 SDG 1: Ei köyhyyttä

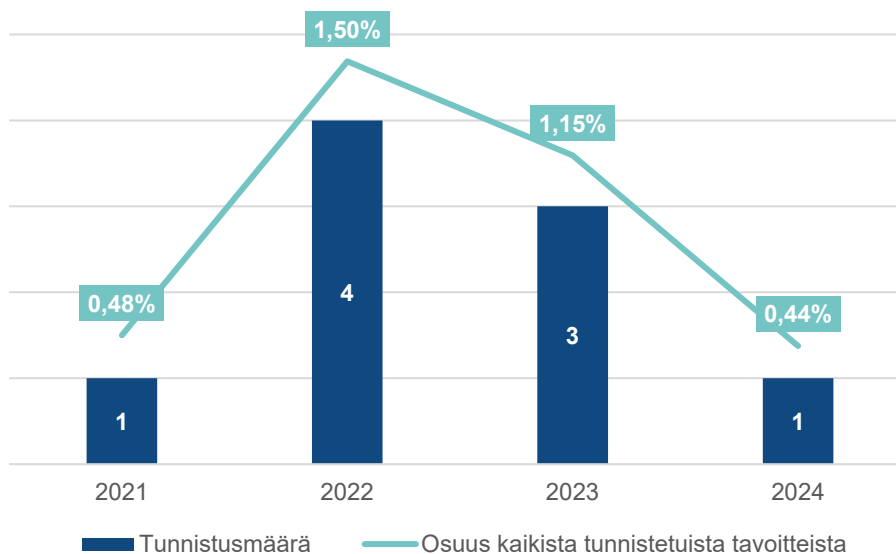
Tavoitteen 1 tarkoituksena on poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa kaikkialta. Globaalisti tarkasteltuna tavoitteen saavuttamisessa on merkittäviä haasteita ja siinä edistyminen on pysähtynyt. Suomen arvioidaan saavuttaneen tavoite, mutta kehityksen on havaittu hidastuneen.⁴⁰

Suomen kestävän kehityksen maaraportin mukaan Suomessa ei ole äärimmäistä köyhyyttä, mutta vuosien 2019–2023 aikana köyhyysriskissä olevien määrä laski hieman lapsien osalta ja nousi hieman työikäisten ja vanhemman väestön osalta. Suhteellisen köyhyyden määrä ei ole juuri muuttunut kuluvalle vuosituhannelle, mutta viime vuosina se on noussut hieman. Järjestökentän näkemys maaraportissa on, että sosiaaliturvaan kohdistuvat leikkaukset saattavat lisätä kansallisen köyhyysrajan alapuolella olevien määrää ja syrjäyttää haavoittuvimmassa asemassa olevia.⁴¹

Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa ainoastaan Rahoitusvakuusvirasto tunnisti voivansa edistää tavoitetta 1.

Tavoite 1 oli vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa vähiten tunnistettu kestävä kehityksen tavoite. Raportointivuonna 2023 tavoite oli vähiten tunnistettu yhdessä tavoitteen 2 (ei nälkää) kanssa. Tavoitetta tunnistettiin raportointivuosina 2021 ja 2024 vain kerran, kun taas niiden välillä luku oli hieman suurempi. Samoin tavoitteen osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista palasi raportointivuonna 2024 vuoden 2021 tasolle.

Kuvio 41: Kestävän kehityksen tavoitteen 1 tunnistusmäärä ja osuus kaikista tunnistetuista tavoitteista vuosina 2021–2024

Tavoitteen pientä tunnistusmäärää voi selittää se, että tavoitteen arvioidaan olevan Suomen osalta jo saavutettu. Kestävyystyön resursseja on siten saatettu suunnata sellaisiin tavoitteisiin, joiden osalta haasteita on enemmän. On kuitenkin olemassa myös muita organisaatioita, jotka toiminnallaan voivat tavoitteeseen vaikuttaa vähintään epäsuorasti.

⁴⁰ Sachs et. al. 2025, 11; 182

⁴¹ Finnish Government 2025, 89–91

Tavoite 1 jakautuu edelleen seitsemään [alatavoitteeseen](#), jotka konkretisoivat köyhyyden poistamisen edistämistä. Vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa tunnistettiin seuraava alatavoite yhden kerran:

1.5 Kehittää köyhien ja huono-osaisten sopeutumiskykyä vuoteen 2030 mennessä ja vähentää heidän alttiuttaan ja haavoittuvuuttaan ilmastoon liittyville ääri-ilmiöille ja muille taloudellisille, sosiaalisille ja ympäristöön liittyville tuhoille sekä katastrofeille.

Poimintoja raporteista

Rahoitusvakausvirasto ylläpitää ja edistää kriisinratkaisukehikkoa ja talletussuojajärjestelmää sen varmistamiseksi, että kaikilla tallettajilla on tasa-arvoisesti pääsy talletuksiinsa taloudellisten shokkien aikana.

Vuonna 2024 virasto harjoitteli talletussuojakorvausten maksamista. Harjoituksissa testattiin talletussuojakorvausten maksamista kotimaassa sekä talletussuojaviranomaisten yhteistyötä, tallettajaviestintää ja korvausten maksamista yhdessä Ruotsin ja Norjan talletussuojaviranomaisten kanssa.

5 Millaisen jalanjäljen organisaatiot jättävät?

Valtiokonttorin kestävyysraportoinnin ohjeistuksessa pääpaino on toiminnan kädenjäljen kuvauksessa. Tarkoituksena on ohjata organisaatioiden ajattelua kädenjäljen kasvattamiseen ja sitä kautta kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseen laajasti yhteiskunnassa. Tämä ei kuitenkaan pienennä jalanjäljen merkitystä organisaation kestävyystyössä.

Jalanjäljellä tarkoitetaan niitä suoria vaikutuksia, joita organisaation toiminnasta aiheutuu sen toimintaympäristöön. Kaikella toiminnalla on kielteisiä tai myönteisiä vaikutuksia organisaation toimintaympäristöön. Siksi oman organisaation jalanjäljen kartoittaminen ja systemaattinen työ sen pienentämiseksi on erittäin tärkeää.

Kuten kestävyystyössä yleensäkin, organisaatioiden on syytä keskittyä jalanjälkensä osalta niihin osa-alueisiin, joihin organisaatio voi omalla toiminnallaan vaikuttaa. Valtiokonttorin kestävyysraportoinnin ohjeistuksessa jalanjälkeä ohjeistetaan tarkastelemaan ekologisesta, sosiaalisesta ja taloudellisesta näkökulmasta. Tämän lisäksi voidaan tarkastella ovat myös esimerkiksi kulttuurista näkökulmaa ja tutkimuseettisiä kysymyksiä, mikäli tutkimustoiminta on olennainen osa organisaation toimintaa.

Toiminnan jalanjälkeä on tarkasteltu 82 prosentissa tämän yhteenvedon kestävyys- ja vastuullisuusraporteista. Osuus on hieman vähemmän kuin viime vuonna (88 %). Samalla myös kaikkia jalanjäljen osa-alueita on käsitelty viime vuosia vähemmän. Eroa viime vuoteen selittää osaltaan se, että lähes kaikki ministeriöt raportoivat toiminnastaan osana hallituksen vuosikertomuksen tuloksellisuusliitettä, jossa käytettävissä oleva tila on rajallinen. Ministeriöt eivät siis useinkaan raportoineet omasta jalanjäljestään.

Valtionhallinnon vaikea taloudellinen tilanne näkyy organisaatioiden raporteissa ja jalanjälkeen liittyvässä kestävyystyössä. Monet organisaatiot ovat kertoneet muutosneuvotteluista ja niiden vaikutuksista organisaation taloudelliseen kestävyteen ja toisaalta henkilöstön hyvinvointiin. Lisäksi taloudellinen niukkuus on joidenkin organisaatioiden kohdalla tarkoittanut esimerkiksi ulkoisista ympäristöjärjestelmistä luopumista.

Taulukko 4: Jalanjäljen käsittely kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa

Jalanjälkeä käsitellään	82 %
Ekologista jalanjälkeä käsitellään	78 %
Sosiaalista jalanjälkeä käsitellään	58 %
Taloudellista jalanjälkeä käsitellään	45 %
Tavoitteita asetettu jalanjäljen pienentämiseksi	42 %
Käytössä jokin ympäristöjärjestelmä	15 %
Hiilijalanjälki laskettu	18 %

5.1 Ekologinen jalanjälki

Ekologinen jalanjälki oli vuoden 2024 raporteissa tunnistetuin jalanjäljen osa-alue ja sitä on käsitelty 78 prosentissa raporteista. Osuus on pienempi kuin vuonna 2023 (86 %). Suurta tunnistusmäärää selittää se, että ekologisten jalanjäljen sisällöt ovat useimmille kaikista tutuimpia kestävyys- ja vastuullisuustyön osa-alueita. Esimerkiksi hiilijalanjälki, jätteet ja matkustaminen ovat lähes kaikille tuttuja teemoja ja lisäksi ne ovat usein oleellisia raportoinnissa kaikille organisaatioille riippumatta sektorista, tehtäväkentästä tai organisaation koosta.

Hiilijalanjälki lienee tunnetuin ekologisten jalanjäljen mittari. Lähes tai kokonaan toimintansa kattavan hiilijalanjäljen on ilmoittanut 18 prosenttia organisaatioista. Lisäksi usealla organisaatiolla on raportissaan kuvaus jonkin toiminnan osa-alueen hiilidioksidipäästöistä, kuten esimerkiksi matkustamiseen, toimitiloihin tai hankintoihin liittyen.

Useimmiten organisaatiot raportoivat ekologisen jalanjälkensä yhteydessä hankinnoistaan, toimitiloistaan, jätemääristään ja matkustusmääristään. Usein näistä teemoista on jo valmiiksi saatavilla tietoa. Lisäksi niihin liittyen on valtionhallinnossa yhteisiä linjauksia, kuten matkustussääntö ja toimitilastrategia. Edellä kuvatut teemat kytkeytyvät myös vahvasti taloudelliseen jalanjälkeen ja siten organisaation kustannustehokkuuteen. Esimerkiksi toimitiloja tai matkustamista vähentämällä voi usein samanaikaisesti pienentää sekä taloudellista että ekologista jalanjälkeä. Näiden toimien yhteydessä on kuitenkin aina tärkeää huomioida myös toimenpiteiden sosiaaliset vaikutukset.

Poimintoja raporteista

Valtiontalouden tarkastusvirasto otti käyttöön HSL:n tarjoaman työasiointimatkalipun, jotta pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen käyttö olisi henkilöstölle entistä sujuvampaa työtehtäviin liittyvissä asioissa. Tavoitteena on, että työpäivän aikana tapahtuvaan kulkemiseen käytetään julkista liikennettä. Henkilöstön palaute on ollut erittäin positiivista.

THL järjesti planetaarisen ruokavalion kampanjaviikon Helsingissä toukokuussa 2024. Kampanjaviikolla henkilöstö sai maistella lounaaksi ilmastoystävällistä kasvisruokaa tai vegaanisia ruokalajeja. Henkilöstö sai myös tietoa planetaarisesta lautasmaailmasta ja ruokavaliosta sekä erilaisten ateriavalintojen ilmastovaikutuksista.

Väylävirastossa tehtiin kiertotalouden kokonaiskuvatarkastelu, jonka perusteella luotiin kiertotaloustavoitteet ja toimenpidetarjotin. Toimenpidetarjotin sisältää jäsennellyn ehdotuksen toimenpiteistä, joilla kiertotaloutta edistetään virastossa vuosina 2025–2035. Ensin esitetään kootusti vuonna 2025 kiertotaloutta tukevat käynnissä olevat tai käynnistettäväksi ehdotetut toimenpiteet. Tämän jälkeen toimenpidetarjotin on jaoteltu teemakohtaisesti. Toimenpidetarjotinta päivitetään vuosittain.

Maanmittauslaitos selvitti hiilijalanjälkensä ensimmäistä kertaa. Valtaosa hiilijalanjäljestä koostuu arvoketjun päästöistä, erityisesti hankinnoista. Suurimmat päästöt syntyvät asiantuntijapalveluiden, tutkimuslaitteiden ja konesalien hankinnoista. Lisäksi arvoketjun päästöjä aiheutuu liikematkustuksesta ja työssäkäyntimatkustuksesta. Oman toiminnan suorat päästöt liittyvät pääasiassa ilmakuvaus- ja laserkeilauslentoihin ja työajoon leasing-autoilla. Toiminnan epäsuorat päästöt syntyvät toimitilojen energiankulutuksesta.

5.2 Sosiaalinen jalanjälki

Sosiaalinen jalanjälki oli vuoden 2024 toiseksi tunnistetuin jalanjäljen osa-alue ja sitä on käsitelty 58 prosentissa raporteista. Osuus on hieman pienempi kuin vuonna 2023 (63 %).

Aina ei ole yksinkertaista määritellä, kuuluuko jokin teema kädenjäljen vai sosiaalisen jalanjäljen sisältöihin. Jos organisaatio lukee teeman kädenjäljen sisällöksi, voi se pienentää sosiaalisen jalanjäljen tunnistusastetta. Esimerkiksi tavoitteiden 3 (terveyttä ja hyvinvointia), 5 (sukupuolten tasa-arvo), 8 (ihmisarvoista työtä ja talouskasvua) ja 10 (eriarvoisuuden vähentäminen) edistämiseksi tehdyt toimenpiteet voivat organisaatiosta ja asiayhteydestä riippuen kuulua sekä käden- että jalanjäljen otsikoiden alle. Lopullinen arvio siitä, milloin kyse

on yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kasvattamisesta ja luomisesta ja milloin taas oman toiminnan kielteisten vaikutusten pienentämisestä, jää raportoiville organisaatioille.

Sosiaalisen jalanjäljen sisällöt voivat ekologisen jalanjäljen tavoin olla hyvinkin samanlaisia riippumatta sektorista, tehtäväkentästä tai organisaation koosta. Esimerkiksi henkilöstön hyvinvointiin, työnantajakuvaan, koulutukseen, sidosryhmätyöhön, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvät teemat koskettavat kaikkia organisaatioita.

Vuoden 2024 raporteissa moni organisaatio, kuten Verohallinto, Ruokavirasto, Ilmatieteen laitos ja Opetushallitus, kertoo sosiaalisen jalanjäljen osalta YT-neuvotteluista. Neuvottelut ovat haastaneet organisaatioiden perustoimintaa ja vaikuttaneet henkilöstöön. Tavoitteena on ollut pyrkiä toimimaan mahdollisimman hyvin vaikeasta tilanteesta huolimatta. Ruokavirasto kuvaa raportissaan, että YT-neuvottelut ovat tarkoittaneet kokonaisvaltaista muutosta organisaation toiminnassa.

”YT-neuvottelutilanteessa työskenneltiin useiden eri prosessien tehostamiseksi, tehtäviä priorisoitiin ja karsittiin sekä rekrytoinneista pidättäydyttiin. – YT-prosessin seurauksena henkilöstöä jouduttiin lomauttamaan ja irtisanomaan, mikä heijastui henkilöstön hyvinvointiin mm. epävarmuutena työpaikan säilymisestä tai työtehtävien joko osittain tai kokonaan muuttumisesta.”

Poimintoja raporteista

Kelan sateenkaariverkosto on jo useamman vuoden ajan järjestänyt henkilöstölle kahvituksen kansainvälisen IDAHOBIT-päivän kunniaksi. Vuonna 2024 kahvitus järjestettiin Helsingissä, Espoossa, Oulussa ja Porissa. Kahvitukset ovat yksi tapa lisätä kelalaisten tietoisuutta yhdenvertaisuudesta ja moninaisuudesta sekä Kelan sateenkaariverkoston toiminnasta.

Tilastokeskus toteutti selvityksen työyhteisöviestinnän nykytilasta.

Tilastokeskus selvitti työyhteisöviestinnän haasteita, tarpeita ja rooleja sekä tarkensi viestintätyökalujen ja -kanavien käytön tarkoitusta. Myös sisäisten verkkosivujen kehitystarpeita selvitettiin. Esiselvitys osoitti, että viestitelmä aiheuttaa hallinnan puutteen tunnetta ja epäselvyyttä, ja että tiedon löydettävyyks on osin heikkoa.

Tavoitteena on uudistaa intrasivuja ja kehittää tiedonhallintaa. Samalla kirkastetaan viestintävälineiden käyttöä ja selkeytetään kanavia ja yhteisöjä.

Academy of Brain palkitsi **Tullin** parhaana yhteisen opiskelun edistäjänä. Tullin henkilöstön verkkokoulutusten käyttöprosentti kasvoi yli nelinkertaiseksi edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi tullilaiset hyödynsivät ahkerasti myös valtionhallinnon yhteisen eOppivan tarjontaa.

Fimeassa toteutettiin ensimmäiset anonymit rekrytoinnit. Anonymien rekrytointien tavoitteena

on entistä yhdenmukaisempi ja tasa-arvoisempi hakuprosessi. Hakijat valitaan haastatteluun ilman tietoa hakijan nimestä, iästä, sukupuolesta, paikkakunnasta, äidinkielestä, kansallisuudesta tai hakijan ulkonäöstä. Kokemukset olivat positiivisia ja anonyymeja rekrytointeja suositaan myös jatkossa.

5.3 Taloudellinen jalanjälki

Taloudellinen jalanjälki oli edellisvuosien tapaan kolmanneksi tunnistetuin jalanjäljen osa-alue ja sitä on käsitelty 45 prosentissa raporteista. Osuus on hieman pienempi kuin vuonna 2023 (49 %). On kuitenkin hyvä huomata, että organisaatiot ovat voineet käsitellä esimerkiksi taloudellista tilannettaan tai taloudellista kestävyyttään jonkin toisen luvun yhteydessä johtuen valtion- ja julkishallinnon taloudellisen tilanteen niukkuudesta ja sen suuresta merkityksestä. Tällaisia kohtia ei ole laskettu mukaan yllä olevaan lukuun, vaikka ne liittyvätkin kiinteästi organisaatioiden taloudelliseen jalanjälkeen ja siitä raportointiin. Lisäksi moni organisaatio raportoi taloudellisesta toiminnastaan ja siihen vaikuttavista tekijöistä osana toimintakertomustaan. Näitä asioita ei välttämättä raportoida enää osana kestävyys- tai vastuullisuusraportointia.

Toisaalta osa organisaatioista raportoi osana ekologista jalanjälkeään myös sellaisista asioista, joilla on taloudellista jalanjälkeä pienentäviä vaikutuksia. Esimerkiksi toimitilojen supistamisen sisällöt käsitellään usein ekologisen jalanjäljen yhteydessä, vaikka näillä toimilla voi olla merkittävä taloudellinenkin vaikutus. Jalanjäljen eri ulottuvuudet eivät olekaan toisistaan täysin erillisiä kokonaisuuksia.

Keskeisiä taloudellisen jalanjäljen sisältöjä ovat esimerkiksi avoin ja läpinäkyvä julkisten varojen käyttö, työn tuloksellisuus ja tuottavuus sekä hankintatoimen kehittäminen. Lisäksi taloudellisen jalanjäljen yhteydessä saatetaan käsitellä myös ikään kuin hallinnolliseen vastuullisuuteen liittyviä kysymyksiä, kuten hyvän hallinnon toteuttamista. Moni sellainen organisaatio, joka saa toimintaansa valtion budjetin lisäksi muuta rahoitusta, raportoi rahoituksen lähteistä usein taloudellisen jalanjäljen yhteydessä. Osa näistä organisaatioista on myös pyrkinyt vahvistamaan taloudellista kestävyyttään vahvistamalla ulkoisen rahoituksen määrää samalla, kun valtion osuus rahoituksesta on pienentynyt. Näin on pyritty vahvistamaan toiminnan jatkuvuutta.

Poimintoja raporteista

Valtiokonttori käynnisti Datakonttori-hankkeen, jossa ratkaistaan tiedonhallinnan haasteita. Nämä toimivat pullonkauloina tiedon tehokkaalle hyödyntämiselle. Esimerkiksi tietojen omistajuuden ja käyttöoikeuksien selkiyttäminen ovat keskeisiä tietojohtamisessa. Hanke on edistänyt avoimempaa ja läpinäkyvämpää tiedonjakamisen kulttuuria, erityisesti kustannustietoisuuden lisäämisellä. Henkilöstön käyttöön on muodostettu toiminnan ja pilvialustan kustannusten seurantanäkymät.

Suomi on menestynyt liikennehankkeiden tukihauissa. Vuosina 2020–2024 tukea on saatu 366 miljoonaa euroa. Ohjelmakauden 2021–2027 osuus tästä on 289 miljoonaa euroa. Tuista lähes 80 % on saatu **Väyläviraston** hakemuksilla. Sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden osuus on 83 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 haussa haettiin rahoitusta mm. jäänmurtajaan, ilmastomuutoksen vaikutusten lieventämiseen valtatielle 21, tieliikenteen älyliikenteen toteutushankkeeseen sekä rautateiden järjestelmäkehitykseen ja omaisuudenhallintaan.

5.4 Muut jalanjäljen sisällöt

Tutkimusvastuu

Tutkimusvastuustaan tai tutkimuksen eettisistä periaatteista raportoi muutama organisaatio. Tutkimusvastuustaan raportoivat Ilmatieteen laitos, Maanmittauslaitos ja Luonnonvarakeskus. Lisäksi Geologian tutkimuskeskus ja Niuvanniemen sairaala raportoivat tutkimuksensa vastuullisuudesta osana kädenjälkeään.

Tutkimusvastuun osalta korostuvat esimerkiksi avoimen tieteen ja hyvän tieteellisen käytännön periaatteet. Myös tutkimuksen tekemiseen liittyviä eettisiä periaatteita käsitellään muutamissa raporteissa. Lisäksi tieteen ja tutkimuksen osalta saatetaan seurata sitä, kuinka usein organisaation tutkijoihin viitataan tai miten hyvin organisaation julkaisut toimivat lähdeaineistona. Luonnonvarakeskus kertoo raportissaan, kuinka organisaatio julkaisi vuonna 2024 ympäristöä ja eliöitä koskevan tutkimuksen eettiset periaatteet.

”Julkaisimme vuonna 2024 ympäristöä ja eliöitä koskevan tutkimuksen eettiset periaatteet ensimmäisenä Suomessa. Ne loivat perustan Luonnontieteelliselle eettiselle toimikunnalle, jonka tavoitteena on auttaa tutkijoita tutkimuksensa eettisessä pohdinnassa. Tutkimusryhmät arvioivat tutkimuksen suunnitteluvaiheessa, aiheuttaako tutkimus sellaisia merkittäviä haittoja, että se on syytä ennakkoarvioida. Lausuntopyynnössä tutkimusryhmä pohtii tutkimuksen haittoja ja riskejä suhteessa hyötyihin sekä toimia haittojen ja riskien minimoimiseksi. Eettinen toimikunta antaa saamiensa tietojen perusteella tutkimukselle joko myönteisen, ehdollisesti myönteisen tai kielteisen lausunnon. Ennakkoarvioinnin tavoite on, että tutkimussuunnitelmaa muokataan siten, että tutkimus voidaan toteuttaa. Eettisten periaatteiden ja ennakkoarviointiprosessin laatimisessa on tehty tiivistä yhteistyötä Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) kanssa.”

Avoimuuden periaatetta käsitellään myös datan yhteydessä. Ilmatieteen laitos kuvaa osana tutkimusvastuutaan avoimen datan tarjoamista.

”Useimmat laskentajärjestelmämme ovat saatavilla avoimena lähdekoodina ja dokumentaationa. Vuonna 2024 edistimme avoimen datan käyttöä tarjoamalla tutkimusaineistoja yhä laajemmin Ilmatieteen laitoksen Avoin data -palvelussa, kehittämällä avoimia malliratkaisuja esimerkiksi ilmanlaatu- ja ilmastotutkimukseen sekä osallistumalla useisiin suomalaisiin ja kansainvälisiin hankkeisiin, joissa avoin data mahdollistaa yhteiskunnallisesti vaikuttavan tutkimuksen ja sovellusten kehittämisen.”

Kulttuurinen jalanjälki ja kestävyys

Kulttuurista jalanjälkeä ei juurikaan käsitelty kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa. Saattaa olla, että kulttuurisen jalanjäljen sisällöt ovat monelle raportoivalle organisaatiolle vielä melko uusia teemoja ja siten oman toiminnan yhteyttä kulttuurillisen kestävyuden teemoihin on vaikea tunnistaa.

Kulttuurista jalanjälkeä voi käsitellä ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen jalanjäljen rinnalla. Toisaalta kulttuuri sisältää niin monia asioita, että kulttuurisen jalanjäljen tyhjentävä määrittely voi olla hankalaa. Kulttuurinen jalanjälki pitää sisällään sen, miten organisaation toiminta vaikuttaa esimerkiksi ympäröivään kulttuuriperintöön tai yhteisöjen mahdollisuuksiin toteuttaa omaa kulttuuriaan. Kulttuurinen jalanjälki voi tarkoittaa myös esimerkiksi sitä, miten organisaatio huolehtii hallussaan olevista materiaalisista teoksista tai miten se pitää huolta tekijänoikeuksien toteutumisesta toiminnassaan. Kuten muutkin kestävyuden osa-alueet, kulttuurinen jalanjälki on tiiviisti kytköksissä organisaation toimintaympäristöön.

Senaatti käsittelee kulttuuriperinnön huolehtimista osana kestävä kehityksen tavoitetta 11 (kestävät kaupungit ja yhteisöt). Senaatti kertoo raportissaan, että sen tavoitteena on edistää rakennetun ympäristön kulttuurisia arvoja, vahvistaa modernin rakennusperinnön arvostusta ja lisätä ennakkoarvioita rakennussuojelua. Senaatin tapauksessa kulttuuriperinnön suojelu on osa toiminnan kädenjälkeä, mutta esimerkki kuvaa hyvin sitä, miten monipuolista kulttuurityötä voi olla osana organisaation kestävyystyötä.

Viime aikoina kulttuurista kestävyttä on nostettu yhä enemmän esiin. Esimerkiksi Mondiacultin julistus vuonna 2022 korostaa kulttuurin merkityksen kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Julistus tuo esiin, kuinka kulttuuri olisi syytä ymmärtää laajasti yhteisenä hyvänä ja välineenä, jolla kestävä kehitys voidaan tulevaisuudessa saavuttaa. Esimerkiksi julistuksessa tuodaan esille se, kuinka kulttuuriperintöä on suojeltava kriisiaikoina ja millainen merkitys kulttuurilla on tai voisi olla ilmastomuutoksen hillinnässä. Ajatuksena on, että ajattelutapoja muuttamalla ja niihin vaikuttamalla voisimme monilla yhteiskunnan osa-alueilla vahvistaa kestävä kehityksen mukaisten ajattelutapojen vakiintumista ja käytännön toteutumista. Taide voi esimerkiksi herättää ajatuksia ja tuoda esiin asioita, jotka vaativat meiltä toimijuutta. Toisaalta kulttuuriimme kytkeytyvät myös esimerkiksi tapamme kuluttaa, syödä, liikkua ja viettää vapaa-aikaamme.

6 Johtopäätökset

Kestävyyss- ja vastuullisuusraporttien yhteenvedon laatiminen on antoisa mutta paikoin haastava tehtävä. Vaikka raportit on laadittu saman ohjeistuksen pohjalta, on raporttien välillä paikoin suurtakin vaihtelua. Raportit ovat myös tekstipainotteisia, mikä tarkoittaa sitä, että yhteenvedossa korostuu laadullinen analyysi määrällisen analyysin sijasta. Kuitenkin useamman vuoden yhteismitallisen raportoinnin perusteella tietyt trendit ja ilmiöt hahmottuvat raporteista. Lisäksi, mitä useampi yhteenvedo laaditaan, sitä enemmän on mahdollisuuksia luoda nykytilakuvaa kestävyystyöstä valtion- ja julkishallinnossa.

Raporteista voi nostaa esille erityisesti seuraavia asioita:

- Valtionhallinnon organisaatiot toimivat hyvin **samanlaisessa toimintaympäristössä** – organisaatioita haastavat lähes samat tai vähintäänkin samankaltaiset haasteet kestävyystyössä. Myös samanlaiset asiat luovat mahdollisuuksia organisaatioiden työlle. Esimerkiksi turvallisuusympäristön muutos heijastuu organisaatioiden kestävyystyöhön.
- Useamman vuoden kokemus organisaatioiden kestävyys- ja vastuullisuusraporteista osoittaa, että **valtionhallinnossa tiettyihin kestävyysteemoihin on helpompi tarttua kuin toisiin**. Esimerkiksi ilmastoteot ja kestävä kuluttaminen näkyvät monenkin organisaation kestävyystyössä, kun taas luontotyö tai köyhyyden vastainen työ eivät juurikaan näy raporteilla.
- **Talous on selkeä rajoittava ja/tai mahdollistava tekijä** organisaatioiden työlle. Talous toisaalta haastaa merkittävästi sitä, kuinka paljon tai millaisin resurssein kestävä kehityksen työtä organisaatioissa on mahdollista tehdä. Toisaalta taas taloudellisin keinoin voidaan luoda paljonkin mahdollisuuksia kestävyystyön edistämiseksi. Muita tekijöitä, jotka vaikuttavat organisaatioiden mahdollisuuksiin edistää kestävyystyötä ovat henkilöstön motivaatio ja innokkuus, asiantuntemus ja vertais-tuki.

Yhteenvedo on osoittanut, miten tärkeää ja monipuolista työtä valtionhallinnossa tehdään kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. Valtionhallinnon kestävyystyön suuntaamiseksi entistä vaikuttavampaan suuntaan muun muassa tavoitteiden ja mittareiden asettamisessa on vielä kehitettävää. Konkreettisten tavoitteiden asettaminen ja niiden seuraaminen mittareiden avulla on tärkeää kestävyystyön strategisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi.

6.1 Haasteita tavoitteiden ja mittareiden asettamisessa

Tavoitteiden ja mittareiden asettamisen vaikeus käy ilmi kestävyys- ja vastuullisuusraporteista. Raporteissa organisaatiot kertovat usein ylemmän tason tavoitteista, jotka eivät välttämättä ole erityisen konkreettisia eivätkä aina tarjoa käytännön työhön tarpeeksi suuntaa. Usein ne ilmentävät toiminnan luonnetta, tulevaisuuden tahtotilaa tai suuntaa, mutta niistä puuttuu esimerkiksi aikamääre tai mitattava sisältö. Tavoitteita asetettiin 73 prosentilla raporteista. Näistä ylemmän tason tavoitteita oli 60 prosenttia tavoitteista, kun taas tarkempia ja rajatumpia tavoitteita oli 40 prosenttia tavoitteista.

Tavoitteiden asettamisen hankaluus voi johtua useista syistä. Monessa organisaatiossa kestävyteen ja vastuullisuuteen käytettävissä olleet rajalliset resurssit ovat kuluneet ensimmäisten raportointivuosien aikana lähes täysin raportointiin ja sen organisointiin, jolloin toiminnan pitkäjänteinen kehittäminen ja tavoitteiden asettaminen ovat jääneet taka-alalle. Tavoitteiden ja mittareiden asettaminen vaatii koko organisaation ja sen johdon sitoutumista sekä toiminnalle riittävien resurssien turvaamista.

Toisaalta organisaatioille voi olla myös vaikeaa tunnistaa sellaiset oman toimintansa kannalta olennaiset asiat, joihin tavoitteiden ja mittareiden kehittäminen olisi aidosti vaikuttavaa ja hyödyllistä. Lisäksi voi olla vaikeaa kehittää ja asettaa konkreettisia tavoitteita kokonaisvaltaisille ja globaaleille kestävä kehityksen tavoitteille, joiden sovittaminen yksittäisen organisaation toimintakenttään saattaa olla haasteellista. Tutustuminen kestävä kehityksen tavoitteiden alatavoitteisiin voi auttaa toiminnan tarkemmassa suuntaamisessa, joskin myös alatavoitteet voivat olla paikoin melko laaja-alaisia.

Tavoitteiden asettamista varten voi olla myös hankalaa saada vertaistukea ja -apua. Valtion- ja julkishallinnon organisaatiot ovat paikoin hyvinkin erilaisia toiminnaltaan ja tehtäviltään, jolloin organisaatiot eivät välttämättä saa toimintaansa apua toisilta organisaatioilta.

Valtiokonttori on yhdessä Tullin, THL:n, Ruokaviraston, Kansallisarkiston ja Verohallinnon kanssa aloittanut alkuvuonna 2025 kehitystyön kestävyystyökalun rakentamiseksi. Tulevalla *Kestävyyskompassilla* pyrimme tarjoamaan tukea ja työkaluja edellä kuvattujen haasteiden ratkomiseen. Työkalu on suunniteltu tukemaan tavoitteellista ja pitkäjänteistä kestävyystyötä erilaisissa valtionhallinnon organisaatioissa.

6.2 Pro gradu -tutkielmassa tarkasteltiin valtionhallinnon kestävyysraportointia

Valtiokonttorin työstä valtionhallinnon kestävyysraportoinnin parissa julkaistiin pro gradu -tutkielma kesällä 2025. **Roosa Laakson** laatiman tutkielman tavoitteena oli tarkastella valtionhallinnon organisaatioiden kestävyysraportoinnin nykytilaa ja tulevaisuutta, arvioida Valtiokonttorin työn vaikuttavuutta kestävyystyön ja -raportoinnin tukena sekä arvioida Valtiokonttorin ei-sitovan ohjeistuksen roolia organisaatioiden työssä. Tutkielma tarjoaa arvokasta tietoa työn kehittämiseksi tulevaisuudessa. Työssä haastateltiin valtionhallinnon organisaatioissa kestävyys- tai vastuullisuusraportointiin osallistuneita henkilöitä. Koko pro gradu -tutkielmaan voi tutustua [Aalto-yliopiston arkistossa](#).

Tutkimuksesta käy ilmi, että suurimmat haasteet kestävyystyön ja -raportoinnin osalta liittyvät **kestävyystavoitteiden ja -mittarien asettamiseen**. Haastateltavat kuvaavat sitä, että olisi tärkeää kehittää kestävyystyötä yhä strategisempaan suuntaan selkeiden tavoitteiden ja mittarien avulla. Tutkielmassa kävi hyvin ilmi, että haastateltavat toivovat selkeämpää suuntaa työlle ja myös sitä, että työ kehittyisi vahvemmin pelkästä raportoinnista käytännön kestävyystyöhön.⁴² Tavoitteiden ja mittarien kehittämisen tueksi tarvittaisiin apua. Lisäksi osassa organisaatioissa YK:n kestävä kehityksen tavoitteet ja näiden alatavoitteet koetaan kovin yleisluontoisiksi, joten Valtiokonttorin tukea kaivattaisiin globaalien tavoitteiden soveltamisessa paremmin organisaatioitasolle. Organisaatioissa kaivattaisiin myös käytänteitä kestävyystyön vakiinnuttamiseksi osaksi muuta organisaatioiden toimintaa.

Toisaalta organisaatioissa pidettiin hyvänä, että Valtiokonttorin ohjeistus on joustava ja että se tarjoaa organisaatioille mahdollisuuden mukauttaa raportointia organisaation kontekstiin sopivaksi. Toisaalta joustava ohjeistus heikentää organisaatioiden raporttien vertailukelpoisuutta, sillä raporteista muodostuu keskenään kovin erilaisia. Vertailukelpoisuuden vahvistamiseksi esiin nousi toive siitä, että valtionhallinnon **organisaatioilla** olisi käytössään **yhteisiä mittareita**, joista kaikkien organisaatioiden olisi raportoitava.

Lisäksi tutkielmassa nousi esiin toive, että tulevaisuudessa **tulosohjausta kehitettäisiin tukemaan vahvemmin kestävyys- ja vastuullisuustyötä**. Ajatuksena on, että tulosohjausta tulisi yhtenäistää niin, että kestävyys- ja vastuullisuustyö näkyisi kaikkien hallinnonalojen tulosohjauksissa samalla tavalla ja näin kestävyystyö yhtenäistyisi valtionhallinnossa. Vuoden 2024 raporteissa tulosohjaus mainittiin kestävä kehityksen kontekstissa 25 prosentissa raporteista, joten kestävyys- ja vastuullisuustyön vauhdittajana tulosohjauksessa lienee vielä hyödyntämätöntä potentiaalia.

Pro gradu -tutkielmassa esiin nousevat havainnot ovat monilta osin yhdenmukaisia niiden keskustelujen ja pohdintojen kanssa, joita kestävyys- ja vastuullisuusverkoston tilaisuuksissa on käyty. Esimerkiksi tavoitteiden ja mittarien asettamisen tärkeydestä on käyty paljonkin arvokasta keskustelua.

Kaikille organisaatioille yhteisten mittarien kehittäminen on ollut Valtiokonttorissa pohdinnassa, ja sen myötä organisaatioita on myös suositeltu raportoimaan toimintansa keskeisistä tunnusluvuihin esimerkiksi suhteessa organisaation henkilöstövuosiin. Yhteiset mittarit edellyttävät, että organisaatioilla olisi mahdollisuus saada käyttöönsä tarvittava data ja että tiedon voi suhteuttaa organisaatioon. Luonnollisesti esimerkiksi suuressa organisaatiossa matkustamisen päästöt ovat suuremmat kuin pienemmässä organisaatiossa, mutta suhteessa organisaation kokoon pienen organisaation matkustamisen päästöt voivat olla huomattavasti suuremmat.

⁴² Laakso 2025, 55–57.

6.3 Hanke tukemaan valtionhallinnon luontotyötä

Kuten aiempina raportointivuosina, myös vuoden 2024 kestävyys- ja vastuullisuusraporteissa luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kestävä kehityksen tavoitteet 14 (vedenalainen elämä) ja 15 (maanpäällinen elämä) ovat olleet harvimminkin tunnistettujen tavoitteiden joukossa. Samanaikaisesti puolestaan esimerkiksi ilmastonmuutoksen hillintään tähtäävä tavoite 13 ja vastuullista kuluttamista edistävä tavoite 12 ovat olleet tunnistetuimpien tavoitteiden joukossa.

Vaikuttaa siltä, että useamman organisaation on helpompi löytää oman toiminnan yhteys ilmastonmuutoksen hillitsemiseen kuin oman toiminnan yhteys luontotyöhön. Toisaalta teemat kytkeytyvät vahvasti yhteen ja myös luontokato vaatii kokonaisvaltaisia ja pikaisia ratkaisuja. Valtionhallinnon organisaatioiden toiminnalla on ilmastovaikutusten lisäksi vaikutusta myös luontoon ja mahdollisuuksia vaikuttaa YK:n luontotavoitteisiin.

Vuonna 2025 on käynnistynyt valtioneuvoston kanslian toteuttama [Luontopositiivinen hallinto -kehittämisojelma](#), jota rahoitetaan Kaiku-kehittämisrahalla. Osana kehittämisohjelmaa on perustettu luontotyöhön keskitetty verkosto, joka on avoin kaikille valtionhallinnon työntekijöille. Hankkeen tavoitteena on auttaa hallinnonaloja tunnistamaan toimijuutensa luontotyön edistämiseksi sekä tukea virkakunnan luonto-osaamista. Lisäksi tarkoituksena on luoda malli luontotyön organisoimiselle ja johtamiselle.

Valtiokonttori kannustaa virkakuntaa liittymään luontoverkostoon sekä tunnistamaan organisaatioidensa vaikuttavuuden myös kestävä kehityksen luontotavoitteisiin. Luonnon monimuotoisuuteen liittyvät haasteet ovat monimutkaisia ja kokonaisvaltaisia, mutta yhteistyöllä ja toimenpide kerrallaan niihin on mahdollista vastata.

Liitteet

Liite 1: Raportoineet organisaatiot

Valtioneuvoston alainen toiminta

Valtioneuvoston kanslian hallinnonala

- Valtioneuvoston kanslia

Ulkoministeriön hallinnonala

- Ulkoministeriö

Oikeusministeriön hallinnonala

- Oikeusministeriö
- Rikosseuraamuslaitos
- Tuomioistuinlaitos
- Ulosottolaitos ja konkurssiasiamiehen toimisto

Sisäministeriön hallinnonala

- Kriisinhallintakeskus (CMC Finland)
- Pelastusopisto
- Rajavartiolaitos
- Sisäministeriö

Puolustusministeriön hallinnonala

- Puolustusministeriö ja Puolustusvoimat (yhteinen raportti)

Valtiovarainministeriön hallinnonala

- Aluehallintovirastot
- Digi- ja väestötietovirasto
- Rahoitusvakausvirasto
- Tilastokeskus
- Tulli
- Valtiokonttori
- Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet
- Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori
- Valtiovarainministeriö
- Verohallinto

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

- Kansallisarkisto
- Museovirasto
- Opetushallitus
- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Saavutettavuuskirjasto Celia
- Suomen Akatemia
- Suomenlinnan hoitokunta

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

- Luonnonvarakeskus
- Maa- ja metsätalousministeriö
- Maanmittauslaitos
- Ruokavirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

- Ilmatieteen laitos
- Liikenne- ja viestintäministeriö
- Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
- Väylävirasto

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

- Business Finland
- Energiavirasto
- Geologian tutkimuskeskus
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Patentti- ja rekisterihallitus
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
- Työ- ja elinkeinoministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
- Niuvanniemen sairaala
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
- Sosiaali- ja terveysministeriö

- Säteilyturvakeskus
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- Vanhan Vaasan sairaala

Ympäristöministeriön hallinnonala

- Suomen ympäristökeskus
- Ympäristöministeriö

Eduskunnan hallinnonala ja muut julkishallinnon organisaatiot

Eduskunnan hallinnonala

- Eduskunnan kanslia
- Valtiontalouden tarkastusvirasto

Muut julkishallinnon organisaatiot

- HAUS Kehittämiskeskus
- Huoltovarmuuskeskus
- Kansaneläkelaitos Kela
- Senaatti-konserni
- Suomen metsäkeskus
- Työterveyslaitos

Liite 2: Agenda2030-toimintaohjelman kestävän kehityksen tavoitteet ja alatavoitteet

Tavoite 1. Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa kaikkialta

1.1 Poistaa vuoteen 2030 mennessä äärimmäinen köyhyys (nykymittarien mukaan ihmiset, jotka elävät alle 1,25 dollarilla päivässä).

1.2 Vähentää vuoteen 2030 mennessä ainakin puolella niiden kaikenikäisten ihmisten määrää, jotka kansallisten määritelmien mukaan elävät köyhyydessä.

1.3 Toteuttaa kansallisesti asianmukaiset sosiaaliturvajärjestelmät ja -toimenpiteet, sosiaaliturvan vähimmäistasot mukaan lukien, sekä saavuttaa merkittävä vakuutussuoja köyhille ja huono-osaisille vuoteen 2030 mennessä.

1.4 Taata vuoteen 2030 mennessä, että kaikilla, erityisesti köyhillä ja huono-osaisilla, on yhtäläiset oikeudet taloudellisiin resursseihin sekä mahdollisuus peruspalveluihin, maan ja muunlaisen omaisuuden omistukseen sekä hallintaan, perintöön, luonnonvaroihin, uuteen teknologiaan ja rahoituspalveluihin, esimerkiksi mikrorahoitukseen.

1.5 Kehittää köyhien ja huono-osaisten sopeutumiskykyä vuoteen 2030 mennessä ja vähentää heidän alttiuttaan ja haavoittuvuuttaan ilmastoon liittyville ääri-ilmiöille ja muille taloudellisille, sosiaalisille ja ympäristöön liittyville tuhoille sekä katastrofeille.

1.a Taata merkittävä resurssien mobilisointi eri lähteistä, esimerkiksi tehostetun kehitysyhteistyön kautta, jotta kehitysmaille, erityisesti vähiten kehittyneille maille, voidaan tarjota riittävät ja ennakoitavissa olevat keinot toimeenpanna ohjelmia ja politiikkoja, jotka tähtäävät köyhyyden poistamiseen kaikissa muodoissaan.

1.b Luoda kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla järkevät, köyhien asemaa edistäviin ja sukupuolten tasa-arvon huomioiviin kehitysstrategioihin perustuvat toimintakehykset, jotka tukevat tehostettuja investointeja köyhyyden poistamiseen.

Tavoite 2. Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestäväää maataloutta

2.1 Poistaa vuoteen 2030 mennessä nälkä ja varmistaa, että kaikki, erityisesti köyhät ja huono-osaiset, mukaan lukien pikkulapset, saavat riittävästi turvallista ja ravinteikasta ruokaa ympäri vuoden.

2.2 Poistaa vuoteen 2030 mennessä kaikki aliravitsemuksen muodot esimerkiksi saavuttamalla vuoteen 2025 mennessä alle 5-vuotiaiden lasten kasvun hidastumista ja kuihtumista koskevat kansainvälisesti sovitut tavoitteet, sekä vastata murrosikäisten tyttöjen, raskaiden ja imettävien naisten sekä ikääntyneiden ihmisten ravitsemuksellisiin tarpeisiin.

2.3 Tuplata vuoteen 2030 mennessä maatalouden tuottavuus ja pienruoantuottajien, erityisesti naisten, alku-peräiskansojen, perheviljelijöiden, paimentolaisten ja kalastajien, tulot esimerkiksi takaamalla yhtäläinen oikeus maahan, muihin tuotantoresursseihin ja -panoksiin, tietoon, rahoituspalveluihin, markkinoihin ja arvontuotimahdollisuuksiin sekä työllistymiseen maatalouden ulkopuolella.

2.4 Taata vuoteen 2030 mennessä kestävät ruoantuotantojärjestelmät ja toteuttaa sopeutuvia maanviljelykäytäntöjä, jotka lisäävät tuottavuutta ja tuotantoa, auttavat ekosysteemien suojelussa, vahvistavat kykyä sopeutua ilmastomuutokseen, äärimmäisiin sääoloihin, kuivuuteen, tulviin ja muihin tuhoihin ja parantavat asteittain maaperän laatua.

2.5 Säilyttää vuoteen 2020 mennessä siementen, viljelykasvien ja tuotantoeläinten sekä niiden sukuisten villien lajien geneettinen monimuotoisuus esimerkiksi järkevästi hallintoitujen ja hajautettujen kansallisen, alueellisen ja kansainvälisen tason siemen- ja kasvipankkien avulla sekä edistää geeniresurssien ja niihin

liittyvien perinnetietojen saantia ja niiden käytöstä aiheutuvien hyötyjen oikeudenmukaista sekä yhtäläistä jakamista kansainvälisesti sovitulla tavalla.

2.a Lisätä muun muassa tehostetun kansainvälisen yhteistyön avulla panostuksia maaseudun infrastruktuuriin, maatalouden tutkimus- ja laajennuspalveluihin, teknologian kehitykseen ja kasvien sekä tuotantoeläinten geenipankkeihin, jotta kehitysmaiden, erityisesti vähiten kehittyneiden maiden, maatalouden tuotantokapasiteettia voidaan kasvattaa.

2.b Oikaista ja estää kaupan rajoituksia ja vääristymiä maailman maatalousmarkkinoilla esimerkiksi poistamalla samanaikaisesti kaikki maatalouden vientitukien muodot ja vaikutukseltaan vastaavanlaiset vientitoimet Dohan kehityskierroksen mandaatin mukaisesti.

2.c Ottaa käyttöön menetelmiä, joilla voidaan taata elintarvikkeiden raaka-ainemarkkinoiden ja niiden johdannaisten toimivuus ja mahdollistaa ajantasaisten markkinatietojen saanti muun muassa elintarvikevarastoista, jotta elintarvikehintojen voimakasta heilahtelua voitaisiin rajoittaa.

Tavoite 3. Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaikenikäisille

3.1 Vähentää vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuisia äitiyskuolleisuutta niin, että alle 70 äitiä kuolee 100 000 elävänä syntynyttä lasta kohden.

3.2 Lopettaa vuoteen 2030 mennessä vastasyntyneiden ja alle 5-vuotiaiden lasten ehkäistävissä olevat kuolemat; tavoitteena on, että jokaisessa maassa tuhannesta elävänä syntyneestä lapsesta enintään 12 kuolee vastasyntyneinä ja enintään 25 kuolee ennen 5 vuoden ikää.

3.3 Lopettaa vuoteen 2030 mennessä AIDS-, tuberkuloosi- ja malariaepidemiat sekä hoitamattomien trooppisten tautien epidemiat ja estää hepatiitin, veden välityksellä tarttuvien tautien ja muiden tarttuvien tautien leviäminen.

3.4 Vähentää vuoteen 2030 mennessä kolmanneksella tarttumattomien tautien aiheuttamia ennenaikaisia kuolemia ennaltaehkäisyn ja hoidon avulla sekä edistää henkistä terveyttä ja hyvinvointia.

3.5 Tehostaa päihteiden, mukaan lukien huumeiden ja alkoholin, väärinkäytön ehkäisemistä ja hoitoa.

3.6 Puolittaa vuoteen 2020 mennessä maailmanlaajuisen liikenneonnettomuuksista johtuvien kuolemien ja vammojen määrää.

3.7 Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille pääsy seksuaali- ja lisääntymisterveyden hoitopalvelujen, kuten perhesuunnittelun, tiedottamisen ja koulutuksen, piiriin sekä varmistaa lisääntymisterveyden ottaminen mukaan kansallisiin strategioihin ja ohjelmiin.

3.8 Saavuttaa yleiskattava terveydenhuolto, mukaan lukien turva taloudellisilta riskeiltä, pääsy laadukkaiden ja olennaisten terveydenhoitopalvelujen piiriin sekä turvalliset, tehokkaat, laadukkaat ja edulliset välttämättömät lääkkeet ja rokotukset kaikille.

3.9 Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi vaarallisista kemikaaleista ja ilman, veden ja maaperän saastumisesta sekä pilaantumisesta johtuvia kuolemia ja sairauksia.

3.a Tukea tupakoinnin torjuntaa koskevan Maailman terveysjärjestön (WHO) puitesopimuksen täytäntöönpanoa kaikissa maissa tarpeen mukaan.

3.b Tukea pääasiassa kehitysmaihin vaikuttaviin tarttuviin ja tarttumattomiin tauteihin tarkoitettujen rokotteiden sekä lääkkeiden tutkimusta ja kehitystä, taata edullisten ja välttämättömien lääkkeiden ja rokotteiden saanti TRIPS-sopimusta ja kansanterveyttä koskevan Dohan julistuksen mukaisesti, joka vahvistaa kehitysmaiden oikeuden hyödyntää täysimääräisesti teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehtyyn sopimukseen sisältyviä määräyksiä, jotka koskevat kansanterveyden turvaamiseen liittyviä joustoja, ja erityisesti varmistaa lääkkeiden saanti kaikille.

3.c Lisätä merkittävästi terveyteen kohdennettavaa rahoitusta ja terveydenhuollon työvoiman rekrytointia, kehittämistä, kouluttamista ja säilyttämistä kehitysmaissa, erityisesti vähiten kehittyneissä maissa ja pienissä kehittyvissä saarivaltioissa.

3.d Vahvistaa kaikkien maiden, erityisesti kehitysmaiden, valmiuksia kansallisten ja maailmanlaajuisten terveysriskien ennakkovaroituksiin, minimointiin ja hallintaan.

Tavoite 4. Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet

4.1 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki saavat päätökseen ilmaisen, tasa-arvoisen ja laadukkaan perus- ja keskiasteen koulutuksen, joka johtaa olennaisiin ja tehokkaisiin oppimistuloksiin.

4.2 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä kaikille mahdollisuus laadukkaaseen varhaislapsuuden kehitykseen ja hoitoon sekä perusasteen koulutukseen valmistavaan esiopetukseen.

4.3 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä kaikille mahdollisuus edulliseen ja laadukkaaseen tekniseen, ammatilliseen ja kolmannen asteen koulutukseen korkea-asteen koulutus mukaan lukien.

4.4 Lisätä vuoteen 2030 mennessä merkittävästi niiden nuorten ja aikuisten määrää, joilla on työllistymiseen, säällisiin työpaikkoihin ja yrittäjyyteen tarvittavat taidot, kuten tekninen ja ammatillinen osaaminen.

4.5 Poistaa vuoteen 2030 mennessä sukupuolten eriarvoisuus koulutuksessa ja varmistaa heikossa asemassa oleville, kuten vammaisille, alkuperäiskansoille ja huono-osaisille lapsille, yhtäläinen mahdollisuus kaiken tasoiseen koulutukseen ja ammatilliseen valmennukseen.

4.6 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki nuoret ja merkittävä osa aikuisista ovat luku- ja laskutaitoisia.

4.7 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki oppijat saavat kestävän kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot esimerkiksi kestävää kehitystä ja kestäviä elämäntapoja, ihmisoikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa, rauhan ja väkivallattomuuden kulttuurin edistämistä, maailmankansalaisuutta, kulttuurien monimuotoisuuden sekä kulttuurin osuutta kestävässä kehityksessä arvostavan koulutuksen kautta.

4.a Rakentaa ja uudistaa lapset, vammaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon huomioon ottavia koululaitoksia sekä tarjota turvallisia, väkivallattomia, osallistavia ja tehokkaita oppimisympäristöjä kaikille.

4.b Lisätä vuoteen 2020 mennessä merkittävästi kehitysmaiden, erityisesti vähiten kehittyneiden maiden, pienten kehittyvien saarivaltioiden ja Afrikan maiden saatavilla olevia stipendejä, joiden turvin voidaan haakeutua korkeamman asteen koulutukseen, esimerkiksi ammatilliseen koulutukseen sekä tieto- ja viestintätieteiden, tekniikan, konerakennuksen ja tieteen koulutusohjelmiin kehittyneissä maissa ja muissa kehittyvissä maissa.

4.c Lisätä vuoteen 2030 mennessä merkittävästi pätevien opettajien tarjontaa kehitysmaissa, erityisesti vähiten kehittyneissä maissa ja pienissä kehittyvissä saarivaltioissa, esimerkiksi kansainvälisen opettajankoulutusta koskevan yhteistyön avulla.

Tavoite 5. Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia

5.1 Lopettaa kaikenlainen naisiin ja tyttöihin kohdistuva syrjintä kaikkialla.

5.2 Lopettaa kaikenlainen naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta julkisissa ja yksityisissä yhteyksissä, kuten ihmiskauppa ja seksuaalinen tai muu hyväksikäyttö.

5.3 Lopettaa kaikki haitalliset käytännöt, kuten lapsi- ja pakkoavioliitot sekä naisten sukupuolielinten silpominen.

5.4 Tunnustaa palkaton hoito- ja kotityö sekä antaa sille arvo tarjoamalla julkisia palveluja, infrastruktuuri ja sosiaaliturvaan liittyviä käytäntöjä sekä edistämällä jaettua vastuuta kodista ja perheestä kansallisten erityispiirteiden mukaisesti.

5.5 Taata naisille täysivaltainen ja tehokas osallistuminen sekä yhtäläiset johtamismahdollisuudet kaikilla päätöksenteon tasoilla politiikassa, taloudessa ja julkisessa elämässä.

5.6 Taata yhtäläiset mahdollisuudet seksuaali- ja lisääntymisterveyteen sekä lisääntymisoikeudet kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin toimintaohjelman ja Pekingin toimintaohjelman sekä niiden arviointikonferenssien päätösasiakirjojen mukaisesti sovitulla tavalla.

5.a Toteuttaa uudistuksia, joilla naiset saavat yhtäläiset oikeudet taloudellisiin resursseihin, maan ja muunlaisen omaisuuden omistajuuteen sekä hallintaan, rahoituspalveluihin, perintöön ja luonnonvaroihin kansallisten lakien mukaisesti.

5.b Tehostaa mahdollistavan teknologian, erityisesti tieto- ja viestintäteknologian, käyttöä naisten oikeuksien ja mahdollisuuksien vahvistamiseksi.

5.c Kehittää ja vahvistaa järkeviä käytäntöjä ja täytäntöönpanokelpoista lainsäädäntöä, joilla edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja naisen sekä tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia kaikilla tasoilla.

Tavoite 6. Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille

6.1 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä turvallisen ja edullisen juomaveden saatavuus kaikille.

6.2 Taata vuoteen 2030 mennessä riittävä ja yhtäläinen sanitaatio ja hygienia kaikille ja lopettaa avokäymälät kiinnittäen erityistä huomiota naisten ja tyttöjen sekä huono-osaisten tarpeisiin.

6.3 Parantaa vuoteen 2030 mennessä veden laatua vähentämällä saastumista, lopettamalla kaatopaikat ja minimoimalla vaarallisten kemikaalien ja materiaalien päästöt, puolittamalla käsittelemättömän jäteveden määrä ja lisäämällä merkittävästi maailmanlaajuisesta kierrätystä ja turvallista uudelleenkäyttöä.

6.4 Lisätä vuoteen 2030 mennessä merkittävästi vedenkäytön tehokkuutta kaikilla sektoreilla, varmistaa kestävä vedenotto ja makean veden riittävyys vesipulan ehkäisemiseksi sekä vähentää merkittävästi vesipulasta kärsivien määrää.

6.5 Toteuttaa vuoteen 2030 mennessä integroitu vesivarojen hallinta kaikilla tasoilla esimerkiksi valtioiden välisellä yhteistyöllä tarpeen mukaan.

6.6 Suojella ja ennallistaa vuoteen 2020 mennessä vesistöihin liittyviä ekosysteemejä, kuten vuoria, metsiä, kosteikkoja, jokia, pohjavesiä ja järviä.

6.a Laajentaa vuoteen 2030 mennessä kansainvälistä yhteistyötä ja valmiuksien kehittämiseen liittyvää tukea kehitysmaille veteen ja sanitaatioon liittyvissä toimenpiteissä ja ohjelmissa, jotka koskevat esimerkiksi veden talteenottoa, suolanpoistoa, vedenkulutuksen tehostamista, jätevesien käsittelyä sekä kierrätys- ja uudelleenkäyttöteknologioita.

6.b Tukea ja vahvistaa paikallisyhteisöjen osallistumista vesistöjen ja sanitaation hallinnan kehittämiseen.

Tavoite 7. Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille

7.1 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä edulliset, luotettavat ja uudenaikaiset energiapalvelut kaikille.

7.2 Lisätä vuoteen 2030 mennessä uusiutuvan energian osuutta merkittävästi maailmanlaajuisessa energialähteiden yhdistelmässä.

7.3 Tuplata vuoteen 2030 mennessä energiatehokkuuden maailmanlaajuinen parantumisvauhti.

7.a Tehostaa vuoteen 2030 mennessä kansainvälistä yhteistyötä, joka tarjoaa mahdollisuuksia puhtaan energian tutkimukseen ja teknologiaan, uusiutuvan energian käyttö, energiatehokkuus ja edistynyt sekä entistä puhtaampi fossiilisten polttoaineiden käyttötكنولوجيا mukaan lukien, sekä edistää investointeja energainfrastruktuuriin ja puhtaan energian teknologiaan.

7.b Laajentaa vuoteen 2030 mennessä infrastruktuuria ja uudistaa teknologioita uudenaikaisten ja kestävien energiapalvelujen tarjoamiseksi kaikille kehitysmaissa, erityisesti vähiten kehittyneissä maissa, pienissä kehittyvissä saarivaltioissa ja kehittyvissä sisämaavaltioissa niiden omien tukiohjelmien mukaisesti.

Tavoite 8. Edistää kaikkia koskevaa kestävää talouskasvua, täyttää ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja

8.1 Ylläpitää kaikkia koskevaa talouskasvua kansallisten olosuhteiden mukaisesti ja erityisesti vähintään 7 % BKT:n vuosittaista kasvua vähiten kehittyneissä maissa.

8.2 Saavuttaa korkeampi taloudellisen tuottavuuden taso monipuolistamisen, teknologian uudistamisen ja innovaatioiden avulla, esimerkiksi panostamalla lisäarvoa luoviin ja työvoimavaltaisiin aloihin.

8.3 Edistää kehityslähtöisiä käytäntöjä, jotka tukevat tuottavaa toimintaa, säällisten työpaikkojen luontia, yrittäjyyttä, luovuutta ja innovointia sekä kannustavat mikro- ja pienyritysten sekä keskisuurten yritysten perustamiseen ja kasvattamiseen, esimerkiksi takaamalla rahoituspalvelujen saanti.

8.4 Parantaa vuoteen 2030 saakka asteittain maailmanlaajuisia resurssitehokkuutta kulutuksessa ja tuotannossa ja pyrkiä erottamaan talouskasvu ja ympäristön pilaantuminen toisistaan kestävää kulutusta ja tuotantoa koskevan kymmenvuotisen ohjelmakehyksen mukaisesti, kehittyneet valtiot eturintamassa.

8.5 Saavuttaa vuoteen 2030 mennessä täysi ja tuottava työllisyys ja säällinen työ kaikille, mukaan lukien nuorille ja vammaisille, sekä sama palkka samanarvoisesta työstä.

8.6 Vähentää vuoteen 2020 mennessä merkittävästi niiden nuorten määrää, jotka eivät käy työssä tai opiskele.

8.7 Ryhtyä välittömiin ja tehokkaisiin toimiin pakkotyön, modernin orjuuden ja ihmiskaupan poistamiseksi, varmistaa lapsityön pahimpien muotojen, kuten lapsisotilaiden värväämisen ja käytön, kieltäminen ja poistaminen sekä lopettaa lapsityö kaikissa muodoissaan vuoteen 2025 mennessä.

8.8 Suojata työelämän oikeuksia ja taata turvallinen työympäristö kaikille työntekijöille, mukaan lukien siirtotyöläisille, erityisesti naisille ja epävarmassa työsuhteessa oleville.

8.9 Laatia ja toimeenpanna vuoteen 2030 mennessä käytäntöjä työpaikkoja luovan ja paikallista kulttuuria sekä tuotteita edistävän kestävä matkailun edistämiseksi.

8.10 Tukea kotimaisten rahoituslaitosten kykyä tarjota pankki-, vakuutus- ja rahoituspalveluja kaikille.

8.a Lisätä kauppaa tukevaa kehitysapua kehitysmaille, erityisesti vähiten kehittyneille maille, esimerkiksi vähiten kehittyneille maille suunnattua kauppaaan liittyvää teknistä apua koskevan laajennetun integroidun toimintakehyksen kautta.

8.b Kehittää ja ottaa vuoteen 2020 mennessä käyttöön maailmanlaajuinen strategia nuorten työllistämiseksi ja panna ILO:n kansainvälinen työllisyys sopimus täytäntöön.

Tavoite 9. Rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita

9.1 Kehittää laadukasta, luotettavaa ja kestävää infrastruktuuria, kuten alueellista ja rajat ylittävää infrastruktuuria, taloudellisen kehityksen ja ihmisten hyvinvoinnin tueksi panostamalla sen edulliseen ja yhtäläiseen saantiin kaikille.

9.2 Edistää laajamittaista ja kestävä teollistumista ja nostaa vuoteen 2030 mennessä merkittävästi teollisuuden osuutta työllistäjänä ja bruttokansantuotteessa kansallisten olosuhteiden mukaisesti sekä tuplata sen osuus vähiten kehittyneissä maissa.

9.3 Lisätä pienimuotoisten teollisuus- ja muiden yritysten pääsyä rahoituspalvelujen, kuten edullisten luottojen, piiriin erityisesti kehitysmaissa ja niiden integroitumista arvoketjuihin sekä markkinoille.

9.4 Uudistaa vuoteen 2030 mennessä infrastruktuuria ja jälkiasennusaloja kestävä kehityksen mukaisiksi, tehostaa resurssien käyttöä ja lisätä puhtaiden sekä ympäristöystävällisten teknologioiden ja tuotantoprosessien käyttöönottoa jokaisen maan omien valmiuksien mukaisesti.

9.5 Lisätä tieteellistä tutkimusta, uudistaa teollisuudenalojen teknologisia valmiuksia kaikissa maissa, erityisesti kehitysmaissa, esimerkiksi kannustamalla innovointiin ja lisäämällä merkittävästi tutkimus- ja kehityshenkilöstön määrää miljoonaa ihmistä kohti sekä julkista ja yksityistä rahoitusta tutkimus- ja kehitystoimintaan vuoteen 2030 mennessä.

9.a Mahdollistaa kestävä ja joustava infrastruktuurin kehittäminen kehitysmaissa Afrikan maille, vähiten kehittyneille maille, kehittyville sisämaavaltioille ja pienille kehittyville saarivaltioille tarjottavan tehostetun rahoituksen, teknologisen ja teknisen tuen avulla.

9.b Tukea kehitysmaiden omaa teknologista kehitystä, tutkimusta ja innovaatioita esimerkiksi varmistamalla suotuista toimintaympäristö teollisuuden monipuolistamiseksi ja hyödykkeiden jalostusarvon lisäämiseksi.

9.c Lisätä merkittävästi tieto- ja viestintäteknologian saatavuutta ja pyrkiä tarjoamaan yhtäläinen ja edullinen Internetin käyttömahdollisuus vähiten kehittyneissä maissa vuoteen 2020 mennessä.

Tavoite 10. Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä

10.1 Nostaa vuoteen 2030 mennessä väestön köyhimmän 40 %:n tulojen kasvu asteittain korkeammalle tasolle kuin kansallinen keskiarvo ja pitää se siellä.

10.2 Edistää vuoteen 2030 mennessä kaikkien sosiaalista, taloudellista ja poliittista osallistumista ja kannustaa siihen iästä, sukupuolesta, vammaisuudesta, rodusta, etnisyydestä, alkuperästä, uskonnosta tai taloudellisesta tai muusta asemasta riippumatta.

10.3 Taata yhtäläiset mahdollisuudet ja vähentää eriarvoista kohtelua muun muassa poistamalla syrjinnän mahdollistavat lait, politiikat ja käytännöt sekä edistämällä asianmukaista lainsäädäntöä, politiikkoja ja toimenpiteitä.

10.4 Toteuttaa erityisesti finanssipoliittisia, palkkaan ja sosiaaliturvaan liittyviä käytäntöjä ja edistää tasa-arvoa asteittain.

10.5 Parantaa globaalien rahoitusmarkkinoiden ja -instituutioiden sääntelyä ja valvontaa sekä tukea tällaisen sääntelyn käyttöönottoa.

10.6 Turvata kehitysmaiden parempi edustus ja ääni kansainvälisten talous- ja rahoitusinstituutioiden päätöksenteossa entistä tehokkaampien, uskottavampien, vastuullisempien ja legitiimimpien instituutioiden kehittämiseksi.

10.7 Mahdollistaa ihmisten turvallinen, järjestelmällinen ja vastuullinen siirtolaisuus sekä liikkuvuus esimerkiksi suunnitelmallisten ja hyvin hallintoitujen siirtolaispolitiikkojen avulla.

10.a Ottaa kehitysmaita, erityisesti vähiten kehittyneitä maita, varten käyttöön erityisen ja eriytetyn kohtelun periaate Maailman kauppajärjestön sopimusten mukaisesti.

10.b Kannustaa viralliseen kehitysapuun ja rahansiirtoihin, kuten ulkomaisiin suoriin sijoituksiin valtioille, joissa tarve on suurin, erityisesti vähiten kehittyneille maille, Afrikan maille, pieniin kehittyviin saarivaltioihin ja kehittyviin sisämaavaltioihin niiden kansallisten suunnitelmien ja ohjelmien mukaisesti.

10.c Pienentää vuoteen 2030 mennessä maahanmuuttajien tekemien rahalähetysten käsittelykuluja alle 3 prosenttiin ja poistaa rahalähetyskanavat, joiden kulut ovat yli 5 prosenttia.

Tavoite 11. Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat

11.1 Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille riittävä, turvallinen ja edullinen asunto ja peruspalvelut sekä parantaa slummialueita.

11.2 Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille turvallinen, edullinen, luotettava ja kestävä liikennejärjestelmä, parantaa liikenneturvallisuutta erityisesti lisäämällä julkista liikennettä ja kiinnittämällä erityistä huomiota huono-osaisten, naisten, lasten, vammaisten ja ikääntyneiden tarpeisiin.

11.3 Lisätä vuoteen 2030 mennessä laajamittaista ja kestävästä kaupungistumisesta ja mahdollisuuksia osallistamaan, integroituun ja kestäväan asuinyhdyskuntien suunnitteluun sekä hallinnointiin kaikissa maissa.

11.4 Tehostaa hankkeita maailman kulttuuri- ja luontoperinnön suojelemiseksi.

11.5 Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi katastrofien, kuten vesistöjen pilaantumisen, aiheuttamia kuolemantapauksia ja niille altistuvien ihmisten määrää sekä niihin liittyviä suoria taloudellisia tappioita suhteessa maailmanlaajuiseen bruttokansantuotteeseen panostaen erityisesti köyhien ja huono-osaisten suojelemiseen.

11.6 Vähentää vuoteen 2030 mennessä kaupunkien haitallisia ympäristövaikutuksia kiinnittämällä erityistä huomiota esimerkiksi ilmanlaatuun sekä yhdyskunta- ja muiden jätteiden käsittelyyn.

11.7 Taata vuoteen 2030 mennessä yhtäläinen pääsy turvallisiin, osallistaviin, vihreisiin ja julkisiin tiloihin erityisesti naisille ja lapsille, ikääntyneille sekä vammaisille.

11.a Tukea kaupunkialueiden, niiden lähialueiden ja maaseudun välisiä positiivisia taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä yhteyksiä tukemalla kansallisia ja alueellisia kehityssuunnitelmia.

11.b Lisätä vuoteen 2020 mennessä merkittävästi kaupunkien ja asuinyhdyskuntien määrää laatimalla ja toteuttamalla osallistamiseen, resurssitehokkuuteen, ilmastomuutoksen vaikutusten lievittämiseen ja niihin sopeutumiseen sekä katastrofeista selviytymiseen tähtääviä yhtenäisiä politiikkoja ja suunnitelmia, sekä kehittää ja toteuttaa kokonaisvaltaisia katastrofiriskien hallintatoimia kaikilla tasoilla katastrofiriskien vähentämistä koskevan Sendain toimintakehyksen 2015–2030 puitteissa.

11.c Tukea vähiten kehittyneitä maita kestävien ja joustavien, paikallisista materiaaleista tehtyjen rakennusten pystyttämisessä esimerkiksi rahoituksen ja teknisen avun keinoin.

Tavoite 12. Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys

12.1 Panna täytäntöön kestävästä kulutuksesta ja tuotantosta koskeva kymmenvuotinen ohjelmakehys kaikissa maissa kehittyneiden maiden johdolla kehitysmaiden kehitystaso ja valmiudet huomioiden.

12.2 Saavuttaa vuoteen 2030 mennessä luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö.

12.3 Puolittaa vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuinen ruokajätteen määrä jälleenmyyjä ja kuluttajatasolla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa sadonkorjuun jälkeinen hävikki mukaan lukien.

12.4 Varmistaa vuoteen 2020 mennessä ympäristön kannalta kestävä kemikaalien ja jätteiden käsittely niiden koko elinkaaren ajan sovittujen kansainvälisten toimintakehysten mukaisesti ja vähentää merkittävästi niiden vapautumista ilmaan, veteen tai maahan, jotta haitalliset vaikutukset terveyteen ja ympäristöön voidaan minimoida.

12.5 Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi jätteiden syntymistä ennaltaehkäisyyn, kierrätyksen ja uudelleenkäytön keinoin.

12.6 Kannustaa erityisesti suuria ja kansainvälisiä yhtiöitä ottamaan käyttöön kestävät käytännöt ja sisällyttämään kestävästä kehitystä koskevat yritys vastuutiedot raportointiinsa.

12.7 Edistää kestäviä julkisia hankintakäytäntöjä kansallisten lakien ja prioriteettien mukaisesti.

12.8 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kestävästä kehityksestä ja luontoa suosivista elämäntavoista ollaan tietoisia kaikkialla.

12.a Tukea kehitysmaita tieteellisten ja teknologisten valmiuksiensa vahvistamisessa, jotta ne voivat siirtyä kestävämpiin kulutus- ja tuotantotapoihin.

12.b Kehittää ja ottaa käyttöön työkaluja, joilla voidaan valvoa kestävästä kehityksen vaikutusta työpaikkoja luovan ja paikallista kulttuuria ja tuotteita edistävän kestävästä matkailun kannalta.

12.c Järkeistää tehottomia ja tuhlailevaa kulutukseen kannustavia fossiilisten polttoaineiden tukia poistamalla markkinoiden vääristymiä paikallisten olosuhteiden mukaisesti, esimerkiksi uudistamalla verotusta ja karsimalla haitallisia tukia niiden ympäristövaikutusten perusteella ottaen kuitenkin huomioon kehitysmaiden erityistarpeet ja tilanne sekä minimoiden niiden kehitykselle mahdollisesti aiheutuvat haitat siten, että köyhien ja toimenpiteille altistuvien yhteisöjen asema voidaan turvata.

Tavoite 13. Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan*

13.1 Parantaa kaikkien maiden kykyä sopeutua ilmastoon liittyviin riskitekijöihin ja luonnonkatastrofeihin.

13.2 Integroida ilmastonmuutosta koskevat toimenpiteet kansalliseen politiikkaan, strategioihin ja suunnitteluun.

13.3 Parantaa ilmastonmuutoksen hidastamiseen, sopeutumiseen, vaikutusten lievittämiseen ja ennakkoarvoitukseen liittyvää koulutusta, tietämyksen lisäämistä sekä kansalaisten ja instituutioiden valmiuksia.

13.a Panna täytäntöön YK:n ilmastonmuutosta koskevaan puitesopimukseen osallistuvien kehittyneiden maiden lupaus mobilisoida vuoteen 2020 mennessä vuosittain 100 miljardia dollaria kehitysmaiden ilmastotoimiin ja varmistaa vihreän ilmastorahaston läpinäkyvä täytäntöönpano ja toiminnan aloittaminen pääomittamisen kautta mahdollisimman pian.

13.b Edistää mekanismeja, joilla lisätään tietoisuutta tehokkaasta ilmastonmuutokseen liittyvästä suunnittelusta ja hallinnasta vähiten kehittyneissä maissa ja pienissä kehittyvissä saarivaltiossa, painopisteinä erityisesti naiset, nuoret ja paikalliset sekä marginalisoituneet yhteisöt.

* Ottaen huomioon, että YK:n ilmastonmuutoksen puitesopimus on pääasiallinen kansainvälinen ja hallusten välinen foorumi ilmastonmuutoksen vastaisista maailmanlaajuisista toimista neuvoteltaessa.

Tavoite 14. Säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistää niiden kestävästä käyttöä

14.1 Ehkäistä ja vähentää vuoteen 2025 mennessä merkittävästi merten saastumista erityisesti maalla tapahtuvien toimintojen vaikutuksesta, kuten meriin päätyvien jätteen ja ravinnekuormituksen kautta.

14.2 Suojella ja hallita vuoteen 2020 mennessä kestävästi merten ja rannikkoalueiden ekosysteemejä merkittävien haittavaikutusten ehkäisemiseksi esimerkiksi vahvistamalla niiden kestokykyä sekä ryhtyä ennallistamistoihin terveiden ja tuottavien merialueiden turvaamiseksi.

14.3 Minimoida ja torjua merten happamoitumisen vaikutuksia esimerkiksi tehostamalla tieteellistä yhteistyötä kaikilla tasoilla.

14.4 Säännellä kalastusta tehokkaasti vuoteen 2020 mennessä ja lopettaa liikakalastus, laiton, raportoimaton ja sääntelemätön kalastus sekä tuhoisat kalastuskäytännöt ja toteuttaa tiedepohjaisia

hallintasuunnitelmia, jotta kalakannat voidaan palauttaa mahdollisimman lyhyessä ajassa vähintään tasoille, joilla voidaan taata suurin mahdollinen kestävä tuotto kalakantojen biologisten ominaisuuksien mukaisesti.

14.5 Suojella vuoteen 2020 mennessä vähintään 10 % rannikko- ja merialueista kansallisten ja kansainvälisten lakien sekä parhaan käytettävissä olevan tutkimustiedon mukaisesti.

14.6 Kieltää vuoteen 2020 mennessä tietyt kalastustukien muodot, jotka edistävät liikakapasiteettia ja -kalastusta, poistaa tuet, jotka edistävät laitonta, raportoimatonta ja sääntelemätöntä kalastusta ja pidättyä uusista vastaavanlaisista tuista ottaen huomioon, että kehitysmaita ja vähiten kehittyneitä maita koskevan asianmukaisen ja tehokkaan erityisen ja eriytetyn kohtelun tulisi olla kiinteä osa Maailman kauppajärjestön kalastusalan tukia koskevia neuvotteluja. *

14.7 Kasvattaa vuoteen 2030 mennessä pienille kehittyville saarivaltioille ja vähiten kehittyneille maille kertyviä taloudellisia hyötyjä kestävästä meriresurssien käytöstä esimerkiksi kalastuksen, vesiviljelyn ja matkailun kestävä hallinnoinnin keinoin.

14.a Lisätä tutkimustietoa, kehittää tutkimuskapasiteettia ja siirtää meriteknologiaa ottaen huomioon Hallitustenvälisen meritieteellisen komission meriteknologian siirtämistä koskevat ehdot ja ohjeet, jotta merten tilaa voidaan parantaa ja merten biologisen monimuotoisuuden positiivista vaikutusta kehitysmaiden, erityisesti pienten kehittyvien saarivaltioiden ja vähiten kehittyneiden maiden, kehitykseen voidaan lisätä.

14.b Tarjota pienimuotoisen kalastuksen harjoittajille mahdollisuus käyttää merten tarjoamia luonnonvaroja ja pääsy merimarkkinoille.

14.c Tehostaa merten ja niiden tarjoamien luonnonvarojen suojelua ja kestävää käyttöä panemalla täytäntöön YK:n merioikeusyleissopimuksessa kuvattu kansainvälinen lainsäädäntö, joka tarjoaa oikeudellisen kehyksen merten ja niiden tarjoamien luonnonvarojen suojelulle ja kestävälle käytölle, kuten ”The future we want” -loppuasiakirjan 158 kappaleessa palautetaan mieliin.

* Ottaen huomioon Maailman kauppajärjestelyn meneillään olevat neuvottelut, Dohan kehitysohjelma ja Hongkongin ministerikokouksen mandaatti.

Tavoite 15. Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävää käyttöä; edistää metsien kestävää käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen

15.1 Suojella ja palauttaa vuoteen 2020 mennessä ennalleen maanpäällisiä ja sisämaassa sijaitsevia makean veden ekosysteemejä ja niiden tarjoamia palveluja, erityisesti metsiä, kosteikkoja, vuoria ja kuivan maan alueita, sekä turvata niiden kestävä käyttö kansainvälisiin sopimuksiin sisältyvien velvoitteiden mukaisesti.

15.2 Edistää vuoteen 2020 mennessä kaiken tyyppisten metsien kestävien hoitomenetelmien käyttöönottoa, pysäyttää metsäkatot, ennallistaa turmeltuneita metsäalueita ja lisätä maailmanlaajuisista metsitystä merkittävästi. 15.3 Taistella vuoteen 2030 mennessä aavikoitumista vastaan, ennallistaa pilaantunut maaperä esimerkiksi aavikoitumiselle, kuivuudelle ja tulville altistuneilla alueilla ja pyrkiä saavuttamaan nollataso maaperän pilaantumisessa.

15.4 Varmistaa vuoteen 2030 mennessä vuoriekosysteemien ja niiden biologisen monimuotoisuuden suojelu, jotta voidaan tukea niiden kykyä tarjota kestävä kehityksen kannalta olennaisia hyötyjä.

15.5 Ryhtyä kiireellisiin ja merkittäviin toimenpiteisiin luontaisten elinympäristöjen turmeltumisen vähentämiseksi, luonnon monimuotoisuuden katoamisen pysäyttämiseksi ja uhanalaisten lajien suojelemiseksi sekä niiden sukupuuttoon kuoleminen estämiseksi vuoteen 2020 mennessä.

15.6 Edistää geeniresurssien hyödyntämisestä saatavien hyötyjen oikeudenmukaista ja tasavertaista jakautumista sekä edistää tällaisten resurssien asianmukaisia käyttömahdollisuuksia kansainvälisesti sovitulla tavalla.

15.7 Ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin suojeltujen kasvien ja eläinten salametsästyksen ja -kaupan pysäyttämiseksi sekä puuttua laittomien villieläinperäisten tuotteiden kysyntään ja tarjontaan.

15.8 Ottaa vuoteen 2020 mennessä käyttöön menetelmiä, joilla voidaan estää ja merkittävästi vähentää haitallisten vierasperäisten lajien vaikutuksia maa- ja vesiekosysteemeihin sekä pitää ensisijaisten lajien määrä kurissa tai karsia niitä.

15.9 Integroida vuoteen 2020 mennessä ekosysteemiin ja luonnon monimuotoisuuden liittyvät arvot kansalliseen ja paikalliseen suunnitteluun, kehitysprosesseihin ja köyhyyden vähentämisstrategioihin sekä -toimenpiteisiin.

15.a Mobilisoida ja merkittävästi lisätä rahoitusta kaikista lähteistä luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeluun sekä kestävään käyttöön.

15.b Mobilisoida merkittävästi resursseja kaikista lähteistä ja kaikilla tasoilla kestävän metsänhoidon rahoittamiseen sekä tarjota riittäviä kannustimia kehitysmaille tällaisen metsänhoidon sekä suojelu- ja metsitystojen edistämiseksi.

15.c Lisätä maailmanlaajuisia tukea suojeltujen lajien salametsästyksen ja -kaupan vastaiseen taisteluun esimerkiksi parantamalla paikallisten yhteisöjen valmiuksia hankkia elantonsa kestäville tavoille.

Tavoite 16. Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla

16.1 Vähentää merkittävästi kaikkia väkivallan muotoja ja niihin liittyviä kuolemantapauksia kaikkialla.

16.2 Lopettaa kaikki lapsiin kohdistuva pahoinpitely, hyväksikäyttö, ihmiskauppa ja kaikki väkivallan muodot sekä lasten kiduttaminen.

16.3 Edistää oikeusturvaa kansallisilla ja kansainvälisillä tasoilla sekä varmistaa kaikille yhtäläinen pääsy oikeuspalveluiden piiriin.

16.4 Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi rahan sekä aseiden laittomia siirtoja, tehostaa varastetun omaisuuden palauttamista ja taistella kaikkea järjestäytyneen rikollisuuden muotoja vastaan.

16.5 Vähentää merkittävästi korruptiota ja lahjontaa kaikissa muodoissaan.

16.6 Kehittää tehokkaita, vastuullisia ja läpinäkyviä instituutioita kaikilla tasoilla.

16.7 Varmistaa joustava, kaikkia koskeva, osallistava ja edustava päätöksenteko kaikilla tasoilla.

16.8 Laajentaa ja vahvistaa kehitysmaiden osallistumista maailmanlaajuisiin hallinnointijärjestelmiin.

16.9 Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille laillinen henkilöllisyys, kuten rekisteröinti syntyessä.

16.10 Taata julkinen tietojen saanti ja turvata perusvapaudet kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

16.a Vahvistaa tärkeimpiä kansallisia instituutioita esimerkiksi kansainvälisen yhteistyön avulla, jotta väkivallan ehkäisemiseen ja terrorismin sekä rikollisuuden torjumiseen tarvittavia valmiuksia voidaan kehittää kaikilla tasoilla, erityisesti kehitysmaissa.

16.b Edistää ja panna täytäntöön syrjinnän vastaisia lakeja ja kestävän kehityksen käytäntöjä.

Tavoite 17. Tukea vahvemmin kestävä kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta

Rahoitus

17.1 Vahvistaa kotimaisten resurssien mobilisointia esimerkiksi kehitysmailla kohdistettavan kansainvälisen tuen kautta, jotta ne voivat kehittää valmiuksiaan verojen ja muiden tuottojen keräämiseen.

17.2 Kannustaa kehittyneitä maita toteuttamaan täysimääräisesti sitoutumisensa viralliseen kehitysapuun, esimerkiksi monien kehittyneiden maiden sitoutuminen tavoitteeseen siitä, että 0,7 prosentin osuus BKT:stä käytetään viralliseen kehitysapuun (ODA/GNI) kehitysmailla ja 0,15–0,2 prosenttia viralliseen kehitysapuun (ODA/GNI) vähiten kehittyneille maille.

17.3 Mobilisoida lisää rahoitusresursseja kehitysmaiin useista lähteistä.

17.4 Auttaa kehitysmaita saavuttamaan pitkän aikavälin velanhoitokyky koordinoituilla käytännöillä, joiden tavoitteena on edistää velkarahoitusta, velkahelpotuksia ja velkojen uudelleenjärjestelyä tarpeen mukaan sekä puuttua erittäin velkaantuneiden köyhien maiden ulkoiseen velkaan velkakierrerriskin pienentämiseksi.

17.5 Ottaa vähiten kehittyneitä maita varten käyttöön investointien edistämiseen tähtäviä ohjelmia.

Teknologia

17.6 Tehostaa pohjois-etelä- ja etelä-etelä-akselilla tapahtuvaa sekä kolmenvälistä alueellista ja kansainvälistä tieteeseen, teknologiaan ja innovaatioihin liittyvää yhteistyötä ja valmiuksia sekä kehittää tietojen jakamista keskinäisesti sovituin ehdoin, esimerkiksi parantamalla nykyisten mekanismien keskinäistä koordinointia erityisesti YK:n tasolla sekä maailmanlaajuisen teknologiansiirtoa helpottavan mekanismin avulla.

17.7 Edistää ympäristöystävällisten teknologioiden kehittämistä, siirtoa ja levittämistä kehitysmaiin suotuisin ehdoin, myös ilman täyttävää vastiketta ja etuoikeutusti, jos näin keskinäisesti sovitaan.

17.8 Ottaa täysimääräisesti käyttöön teknologiapankki sekä tutkimus-, teknologia- ja innovaatiovalmiuksia kehittävä mekanismi vähiten kehittyneille maille vuoteen 2017 mennessä ja lisätä mahdollistavan teknologian, erityisesti tieto- ja viestintäteknologian, käyttöä.

Valmiuksien kehittäminen

17.9 Tarjota kehitysmailla vahvistettua kansainvälistä apua tehokkaaseen ja kohdistettuun valmiuksien kehittämiseen, jotta kansallisia suunnitelmia kestävä kehityksen tavoitteiden toimeenpanemiseksi voidaan tukea esimerkiksi pohjois-etelä- ja etelä-etelä-akselilla tapahtuvan sekä kolmenvälisen yhteistyön kautta.

Kauppa

17.10 Edistää yleismaailmallista, sääntöihin perustuvaa, avointa, syrjimätöntä ja yhdenvertaista monenvälistä Maailman kauppajärjestön alaisuudessa toimivaa kauppaa muun muassa viemällä päätökseen Dohan kehitysohjelman alaiset neuvottelut.

17.11 Lisätä merkittävästi kehitysmaiden vientiä siten, että erityisesti vähiten kehittyneiden maiden osuus maailmanlaajuisesta viennistä voidaan kaksinkertaistaa vuoteen 2020 mennessä.

17.12 Taata vähiten kehittyneille maille viipymättä tulliton ja kiintiötön, pysyvä pääsy markkinoille Maailman kauppajärjestön päätösten mukaisesti esimerkiksi varmistamalla, että vähiten kehittyneistä maista tapahtuvaa tuontia koskevat etuuskohdeltuun oikeuttavat alkuperäsäännöt ovat läpinäkyviä ja yksinkertaisia sekä markkinoille pääsyä edistäviä.

Järjestelmän ongelmat

Poliittinen ja institutionaalinen yhtenäisyys

17.13 Parantaa maailmanlaajuista makrotalouden vakautta muun muassa poliittisen koordinoinnin ja johdonmukaisuuden avulla.

17.14 Parantaa kestävästä kehitystä koskevan politiikan johdonmukaisuutta.

17.15 Kunnioittaa kunkin maan poliittista liikkumisvaraa ja johtoa köyhyyden poistamiseen ja kestävästä kehitykseen tähtäävän politiikan laatimisessa ja toteuttamisessa.

Useiden sidosryhmien kumppanuudet

17.16 Tehostaa kestävästä kehityksen globaalia kumppanuutta ja täydentää sitä useiden sidosryhmien kumppanuuksilla, jotka jalkauttavat ja jakavat tietoja, asiantuntemusta, teknologiaa ja rahoitusresursseja kestävästä kehityksen tavoitteiden tueksi kaikissa maissa, erityisesti kehitysmaissa.

17.17 Kannustaa ja edistää tehokkaita julkisia, julkisen ja yksityisen sektorin sekä kansalaisyhteiskunnan välisiä kumppanuuksia niiden oman asiantuntemuksen ja resursointistrategioiden pohjalta.

Tiedot, valvonta ja vastuut

17.18 Tehostaa vuoteen 2020 mennessä tukea kehitysmaiden, mukaan lukien vähiten kehittyneiden maiden ja pienten kehittyvien saarivaltioiden, valmiuksien kehittämiseksi siten, että laadukkaiden, ajantasaisten ja luotettavien, tulotason, sukupuolen, iän, rodun, etnisyyden, maahanmuuttaja-aseman, vammaisuuden, maantieteellisen sijainnin ja muiden kansallisissa konteksteissa merkittävien ominaisuuksien perusteella eriytettyjen tietojen saatavuutta voidaan merkittävästi parantaa.

17.19 Kehittää vuoteen 2030 mennessä kestävästä kehityksen etenemistä koskevia mittareita bruttokansantuotteen täydennykseksi nykyisten hankkeiden pohjalta sekä tukea tilastointivalmiuksien kehittämistä kehitysmaissa

Liite 3: Raporteissa tunnistettujen kestävä kehityksen tavoitteiden tunnistusmäärät raportointivuosina 2021–2024

Kestävän kehityksen tavoite	Tunnistumäärä 2021	Prosentuaalinen tunnistusmäärä 2021	Tunnistumäärä 2022	Prosentuaalinen tunnistusmäärä 2022	Tunnistumäärä 2023	Prosentuaalinen tunnistusmäärä 2023	Tunnistumäärä 2024	Prosentuaalinen tunnistusmäärä 2024	Muutos %-yksikköinä 21–24
SDG 1	1	0,48 %	4	1,50 %	3	1,15 %	1	0,44 %	-0,04 %
SDG 2	2	0,96 %	3	1,12 %	3	1,15 %	5	2,19 %	1,23 %
SDG 3	17	8,17 %	22	8,24 %	19	7,31 %	16	7,02 %	-1,16 %
SDG 4	9	4,33 %	9	3,37 %	10	3,85 %	9	3,95 %	-0,38 %
SDG 5	16	7,69 %	20	7,49 %	19	7,31 %	16	7,02 %	-0,67 %
SDG 6	4	1,92 %	5	1,87 %	5	1,92 %	5	2,19 %	0,27 %
SDG 7	6	2,88 %	6	2,25 %	6	2,31 %	6	2,63 %	-0,25 %
SDG 8	20	9,62 %	28	10,49 %	30	11,54 %	23	10,09 %	0,47 %
SDG 9	16	7,69 %	17	6,37 %	17	6,54 %	15	6,58 %	-1,11 %
SDG 10	14	6,73 %	16	5,99 %	16	6,15 %	13	5,70 %	-1,03 %
SDG 11	12	5,77 %	13	4,87 %	12	4,62 %	10	4,39 %	-1,38 %
SDG 12	29	13,94 %	35	13,11 %	31	11,92 %	25	10,96 %	-2,98 %
SDG 13	24	11,54 %	33	12,36 %	32	12,31 %	30	13,16 %	1,62 %
SDG 14	2	0,96 %	5	1,87 %	5	1,92 %	5	2,19 %	1,23 %
SDG 15	4	1,92 %	8	3,00 %	8	3,08 %	7	3,07 %	1,15 %
SDG 16	22	10,58 %	29	10,86 %	28	10,77 %	24	10,53 %	-0,05 %
SDG 17	10	4,81 %	14	5,24 %	16	6,15 %	18	7,89 %	3,09 %
Yhteensä	208	100,00 %	267	100,00 %	260	100,00 %	228	100,00 %	0,00 %

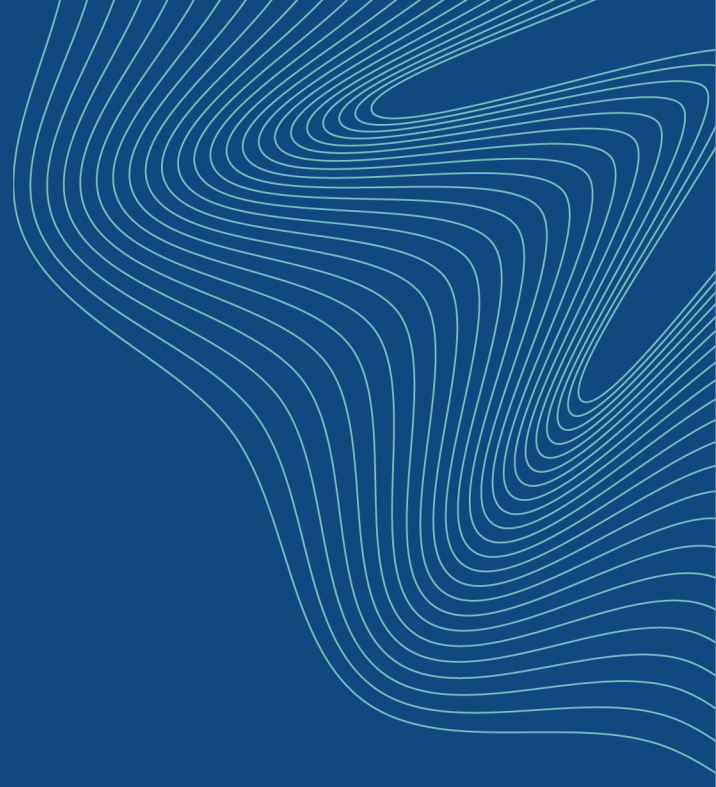
Lähdeluettelo

Finnish Government (2025). Progress towards shared wellbeing of people and planet : Voluntary National Review 2025 FINLAND, Report on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development. PUBLICATIONS OF THE FINNISH GOVERNMENT 2025:71.

Laakso, R. Valtiokonttorin työn vaikuttavuuden arviointi kestävyystyön ja -raportoinnin tukena valtionhallinnon organisaatioissa. (2025).

Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G., lablonovski, G. (2025). Financing Sustainable Development to 2030 and Mid-Century. Sustainable Development Report 2025. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press. DOI: <https://doi.org/10.25546/111909>.

Ympäristöministeriö (2025). Ilmastovuosikertomus. Ympäristöministeriön julkaisuja 2025:20.

VALTIOKONTTORIN JULKAISUJA | KESTÄVÄ KEHITYS, VASTUULLISUUS | 5/2025

Yhteistyötä kestäväen tulevaisuuden rakentamiseksi

Yhteenveto ja näkökulmia valtionhallinnon kestävyys- ja vastuullisuusraporteista vuodelta 2024

Valtiokonttori

Julkaisija: Valtiokonttori

ISSN/ISBN: ISSN 2489-4761 (Valtiokonttorin julkaisuja), ISSN 2953-8432 (Yhteenveto ministeriöiden, virastojen...) / ISBN 978-951-53-3905-8

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki | PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI

Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi